

Socio-economische analyse van de vlaktaks

Robin Monard

promotor :
Prof. dr. Lode VEREECK

Samenvatting

De laatste decennia hebben nogal wat landen hun fiscale stelsel omgevormd en een vlaktaks ingevoerd. Vooral Centraal- en Oost-Europese landen hebben de vlaktaks ingevoerd. In België en de rest van West-Europa is dit echt nog niet gebeurd, omdat er nog steeds veel discussie heerst over dit onderwerp. Er wordt vooral gevreesd dat de invoering van de vlaktaks de inkomenskloof tussen arm en rijk verder zal uitdiepen.

De tegenstanders van een vlaktaks halen aan dat het huidige systeem, met zijn progressieve tarieven, ideaal is om aan herverdeling te doen en dus de inkomensongelijkheid aan te pakken. Toch zijn er heel wat problemen met het belastingstelsel in België. Ten eerste is het systeem erg ingewikkeld. Door de vele aftrekposten en belastingverminderingen hebben zowel burgers als overheid te kampen met hoge administratieve kosten. Bovendien zijn er door de ingewikkelde structuur meer mogelijkheden om te frauderen. Een laatste probleem is de hoogte van de tarieven, die zorgt voor een hoge fiscale druk op de burgers.

Als oplossing voor dit probleem wordt een vlaktaks voorgesteld. Bij dit systeem worden alle aftrekposten en belastingverminderingen afgeschaft, en worden de inkomsten boven een belastingvrije som belast aan één enkel tarief.

Aan dit systeem zijn enkele voor de hand liggende voordelen verbonden. Allereerst is er een administratieve vereenvoudiging, zowel voor de burgers als de overheid. Iedere belastingplichtige kan zijn eigen belastingaangifte zelf invullen, en de overheid kan zich concentreren op het aanpakken van de fraude. Bovendien wordt er verwacht dat de fiscale druk op de burger zal dalen, waardoor hij netto meer verdient en dus ook meer kan sparen en investeren. Dit alles zal leiden tot een grotere economische groei.

Toch zijn er ook kritieken op het systeem. Zoals hierboven aangehaald wordt er ten eerste aan de rechtvaardigheid van de vlaktaks getwijfeld. Er wordt gevreesd dat de rijken meer vooruitgang zullen boeken dan de armen. Een tweede belangrijke kritiek is dat de invoering van de vlaktaks niet van vandaag op morgen kan gebeuren, maar er rekening gehouden zal moeten worden met alle verschillende belanghebbenden.

De landen die de stap naar een vlaktakssysteem al genomen hebben, genieten van een sterkere economische groei dan de landen waar dit nog niet gebeurde. Of dit enkel en

alleen te verklaren is door de vlaktaks is echter twijfelachtig. Er spelen ongetwijfeld andere factoren een belangrijke rol, zoals bijvoorbeeld de economische heropleving in de Oost-Europese landen na de val van de Sovjet-Unie.

In het praktijkgedeelte van het onderzoek werd er vooral gekeken naar de effecten van een vlaktaks op de inkomensongelijkheid. Hiervoor werd een beroep gedaan op 109 aangiftes van de personenbelasting uit aanslagjaar 2009 (bijlage I). Verschillende modellen van de vlaktaks werden naast elkaar gezet en met elkaar vergeleken. Als basisassumptie werd afgeweken van budgetneutraliteit voor de overheid. De efficiëntiegraad van de overheid ligt lager dan het EU-gemiddelde, dus is er voor de overheid ruimte om rond te komen met minder middelen door een efficiëntieverbetering. Er werd vooropgesteld dat het mogelijk is voor de overheid om rond te komen met 30% minder inkomsten uit de personenbelasting.

Uiteindelijk werd er gekozen voor een model met een belastingvrije som van 15.000 euro, gecombineerd met een vlaktakstarief van 33%. Wanneer het effect op de inkomensongelijkheid bestudeerd wordt, stellen we vast dat alle inkomensklassen erop vooruit gaan, maar dat de lagere inkomensklassen er meer op vooruit gaan dan de hogere inkomensklassen. Op basis van de berekeningen met de gegevens uit de dataset kan dan ook geconcludeerd worden dat de vlaktaks niet zo asociaal is zoals beweerd wordt.

Een invoering van de vlaktaks kan echter niet gebeuren van vandaag op morgen. De budgettaire kost voor de overheid van de vlaktaks wordt geraamd op 10 à 11 miljard euro, wat neerkomt op 19 à 20% van de totale uitgaven in de federale begroting, zonder rekening te houden met de aflossing van de rijksschuld. De invoering van de vlaktaks kan gebeuren op verschillende manieren. In hoofdstuk 6 worden twee verschillende manieren besproken. Een eerste mogelijkheid is het spreiden van de invoering over een periode van 5 jaar, te beginnen in 2013. De belangrijkste aftrekposten worden stelselmatig afgeschaft en ook de inkomsten voor de overheid dalen elk jaar licht. Een kritiek op dit systeem is enerzijds dat het tarief in de eerste jaren te hoog zal moeten zijn (48%) en anderzijds dat de hogere inkomensklassen er in de eerste jaren van de invoering erop achteruit zouden gaan, waardoor er te veel protest zal komen. Een tweede mogelijkheid omvat een onmiddellijke invoering in 2013, maar dan moet de overheid het binnen drie jaren al meteen stellen met 10 à 11 miljard euro minder

inkomsten. Beide systemen brengen dus hun nadelen mee zodat de praktische haalbaarheid van een vlaktaks twijfelachtig is.

Als algemeen besluit kan er geconcludeerd worden dat een vlaktakssysteem niet zo asociaal is zoals door de tegenstanders beweerd wordt. De berekeningen toonden aan dat de lagere inkomensklassen meer voordeel halen uit een invoering van het systeem dan de hogere inkomensklassen uit de samenleving; van een uitdieping van de inkomenskloof is er dan ook geen sprake. Een invoering in de praktijk zal echter nog niet voor morgen zijn. Elk mogelijk systeem van implementatie brengt belangrijke nadelen met zich mee, waar nog veel over gedebatteerd zal moeten worden.

Woord vooraf

Deze eindverhandeling vormt het eindpunt van mijn studies Toegepaste Economische Wetenschappen aan de Universiteit Hasselt. Het onderwerp, de socio-economische analyse van de vlaktaks, sprak mij onmiddellijk aan omdat het een actueel thema is dat al reeds meerdere malen voer voor discussie geweest is, en dat niet alleen in België. Bovendien is het ook een onderwerp met een brede draagwijdte, vermits een eventuele invoering van de vlaktaks gevolgen zal hebben voor elke belastingplichtige in België.

Het schrijven van dit werkstuk zou niet mogelijk geweest zijn zonder de hulp van andere personen. Deze mensen zou ik dan ook graag willen bedanken.

Allereerst dank ik Prof. dr. Lode Vereeck en zijn assistent, drs. Wim Marneffe voor hun aanbevelingen en deskundige begeleiding.

Daarnaast wil ik zeker ook Bart Ruyters bedanken voor het aanreiken van de nodige gegevens voor het praktijkgedeelte van mijn onderzoek.

Tot slot wil ik mijn ouders bedanken, voor de steun die ze mij hebben geboden in de afgelopen jaren en voor de kans die ik van hen kreeg om mijn studies aan te vatten.

Robin Monard, mei 2010

Inhoudsopgave

Samenvatting	i
Woord vooraf	iv
Lijst van figuren	viii
Lijst van tabellen	ix
Probleemstelling	1
Centrale onderzoeksvraag.....	3
Hoofdstuk 1: Het huidige belastingsysteem van België	7
1.1. Directe belastingen.....	8
1.1.1. Vennootschapsbelasting	8
1.1.2. Personenbelasting	8
1.1.3. Belasting der Niet-Inwoners.....	10
1.1.4. Rechtspersonenbelasting	10
1.2. Indirecte belastingen	11
1.3. Problemen met het huidige systeem	11
1.4. Besluit	14
Hoofdstuk 2: De vlaktaks.....	15
2.1. Kenmerken van een goed belastingstelsel	15
2.2. De vlaktaks	16
2.2.1. Vlaktaks volgens Milton Friedman	16
2.2.2. Vlaktaks volgens Hall & Rabushka.....	18
2.2.3. Soorten vlaktaks volgens Niemegeers en Pompen.....	20
2.3. Besluit	22
Hoofdstuk 3: De voor- en nadelen van een vlaktaks	23
3.1. Voordelen van een vlaktaks	23
3.2. Nadelen van een vlaktaks.....	26
3.3. Besluit	27
Hoofdstuk 4: De vlaktaks in andere landen.....	29
4.1. De vlaktakslanden.....	29
4.2. Economische resultaten	31

4.2.1. Macro-economische impact.....	32
4.2.2. Herverdelingseffect.....	35
4.3. Besluit	35

Hoofdstuk 5: Een micro-economische analyse van een concreet vlaktaksvoorstel 37

5.1. De dataset	37
5.2. Een concreet vlaktaksvoorstel voor België	39
5.2.1. Een model met degressieve vrije sommen	40
5.2.1.1. Beschrijving van het model	40
5.2.1.2. Effect op de overheidsinkomsten.....	42
5.2.1.3. Effect op de inkomensongelijkheid	42
5.2.1.4. Besluit.....	44
5.2.2. Een belastingvrije som van 12.500 euro	45
5.2.2.1. Beschrijving van het model	45
5.2.2.2. Effect op de overheidsinkomsten.....	46
5.2.2.3. Effect op de inkomensongelijkheid	47
5.2.2.4. Besluit.....	49
5.2.3. Een belastingvrije som van 15.000 euro	49
5.2.3.1. Beschrijving van het model	49
5.2.3.2. Effect op de overheidsinkomsten.....	49
5.2.3.3. Effect op de inkomensongelijkheid	50
5.2.3.4. Besluit.....	52
5.3. Besluit	53

Hoofdstuk 6: De praktische haalbaarheid van de vlaktaks..... 54

6.1. De budgettaire kost van de vlaktaks.....	54
6.1.1. Beschrijving van de dataset	54
6.1.2. Berekeningen.....	55
6.2. De stapsgewijze invoering van de vlaktaks	57
6.2.1. Het belastingsysteem in 2013	57
6.2.1.1. Beschrijving van het model	57
6.2.1.2. Effect op de overheidsinkomsten.....	59
6.2.1.3. Effect op de inkomensongelijkheid	59
6.2.2. Het belastingsysteem in 2014	61
6.2.2.1. Beschrijving van het model	61

6.2.2.2. Effect op de overheidsinkomsten.....	62
6.2.2.3. Effect op de inkomensongelijkheid	63
6.2.3. Het belastingsysteem in 2015	64
6.2.3.1. Beschrijving van het model	64
6.2.3.2. Effect op de overheidsinkomsten.....	64
6.2.3.3. Effect op de inkomensongelijkheid	65
6.2.4. Het belastingsysteem in 2016	66
6.2.4.1. Beschrijving van het model	66
6.2.4.2. Effect op de overheidsontvangsten.....	67
6.2.4.3. Effect op de inkomensongelijkheid	67
6.2.5. Het belastingsysteem in 2017	68
6.2.6. Kritiek op het stappenplan	68
6.3. Een volledige invoering vanaf 2013	69
6.4. Besluit	71
Hoofdstuk 7: Conclusies	72

Bibliografie

Bijlagen

Lijst van figuren

Figuur 1: Tarieven huidig belastingstelsel	10
Figuur 2: Tarieven van de vlaktaks	19
Figuur 3: Effect op de inkomensongelijkheid model 1	43
Figuur 4: Effect op de individuele inkomensongelijkheid model 1	44
Figuur 5: Effect op de inkomensongelijkheid model 2	48
Figuur 6: Effect op de individuele inkomensongelijkheid model 2	48
Figuur 7: Effect op de inkomensongelijkheid model 3	51
Figuur 8: Effect op de individuele inkomensongelijkheid model 3	52
Figuur 9: Effect op de inkomensongelijkheid in 2013.....	60
Figuur 10: Effect op de individuele inkomensongelijkheid in 2013.....	61
Figuur 11: Effect op de individuele inkomensongelijkheid in 2014.....	63
Figuur 12: Effect op de inkomensongelijkheid in 2015.....	66

Lijst van tabellen

Tabel 1: Tarieven in de personenbelasting, aanslagjaar 2009.....	10
Tabel 2: Fiscale druk van de EU-landen (2007)	13
Tabel 3: Russische tariefstructuur.....	30
Tabel 4: De vlaktaks in Centraal- en Oost-Europa.....	31
Tabel 5: Groeipercentage van het Bruto Binnenlands Product.....	32
Tabel 6: Werkgelegenheidsgraad.....	33
Tabel 7: Beschrijving dataset	38
Tabel 8: Economische gegevens dataset.....	39
Tabel 9: Overheidsefficiëntie.....	40
Tabel 10: Degressieve belastingvrije sommen.....	41
Tabel 11: Effect op de overheidsinkomsten model 1.....	42
Tabel 12: Effect op de inkomensongelijkheid model 1	43
Tabel 13: Effect op de overheidsinkomsten model 2.....	46
Tabel 14: Effect op de inkomensongelijkheid model 2	47
Tabel 15: Effect op de overheidsinkomsten model 3.....	50
Tabel 16: Effect op de inkomensongelijkheid model 3	50
Tabel 17: Effect op de overheidsinkomsten in 2013	59
Tabel 18: Effect op de inkomensongelijkheid in 2013	60
Tabel 19: Effect op de overheidsinkomsten in 2014	62
Tabel 20: Effect op de inkomensongelijkheid in 2014	63
Tabel 21: Effect op de overheidsinkomsten in 2015	65
Tabel 22: Effect op de inkomensongelijkheid in 2015	65
Tabel 23: Effect op de overheidsinkomsten in 2016	67
Tabel 24: Effect op de inkomensongelijkheid in 2016	67
Tabel 25: Effect op de inkomensongelijkheid bij onmiddellijke invoering in 2013 ..	70

Probleemstelling

Eén van de kerntaken van de overheid is het heffen en innen van belastingen . In de literatuur vinden we vele definities van het woord belasting. Zo omschrijft Vanistendael (2007)¹ belastingen als volgt:

"Belastingen zijn een verplichte bijdrage aan de overheid ter financiering van haar uitgaven".

Deze definitie bevat enkele cruciale elementen om te mogen spreken van een belasting. Ten eerste is een belasting een bijdrage aan de overheid. Een persoon moet nooit belastingen betalen aan een particulier. Bovendien is het een verplichte bijdrage: je hebt als inwoner van een land geen keuze tussen het al dan niet betalen van belastingen. Indien je niet betaalt, zal je de gevolgen hiervan ondervinden.² Er zijn verschillende redenen waarom een overheid belastingen heft. Zoals al aangehaald, zijn belastingen nodig om de uitgaven van de overheid te financieren. Belastingen zijn echter ook een middel om aan herverdeling te doen, een belangrijke taak van de overheid: het doel is te komen tot een inkomensverdeling die meer gelijkheid schept tussen arm en rijk.

Het belastingsysteem in België is uitgebreid en complex en wordt geregeld in het Wetboek van Inkomstenbelasting (W.I.B.). Het basisconcept van het fiscale stelsel is min of meer gelijk voor de meeste landen in West-Europa. In België kent men vier verschillende soorten belastingen: de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de belasting van niet-inwoners.³ In het kader van het onderzoek in deze thesis is vooral de personenbelasting belangrijk. Kenmerkend voor deze personenbelasting is haar progressiviteit: naarmate een persoon een hoger inkomen heeft, zal hij/zij belast worden aan een hoger tarief. De progressiviteit van belastingen wordt dan ook algemeen gezien als een uitstekend middel om aan inkomensherverdeling te doen. Verderop in deze eindverhandeling zal er meer diepgaand ingegaan worden op het fiscale systeem in België.

¹ Vanistendael, F., (2007), *Fiscaal recht, Deel 1: Inkomstenbelasting*, Acco, Leuven: 3.

² Ibidem: 3-4.

³ Ibidem: 21.

Het huidige fiscale systeem is aan vele kritieken onderworpen, gaande van de administratieve rompslomp bij de aangifte tot de vele mogelijkheden die er zijn voor belastingontduiking en -ontwijking. Deze drang naar fraude is het gevolg van één van de belangrijkste tekortkomingen van het huidige systeem: de hoge fiscale druk. Het Jaarverslag van de Nationale Bank van België leert ons dat de totale belastingdruk 43,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) bedraagt.⁴ Dit cijfer ligt beduidend hoger dan dit van andere landen uit de Europese Unie. Vele nationale en internationale instellingen wijzen er dan ook op dat België dringend z'n fiscale systeem moet hervormen, opdat de globale fiscale druk zal afnemen.

De laatste decennia merken we dat er in vele landen aanpassingen van het fiscale stelsel doorgevoerd zijn. Hetgeen hierbij het meest in het oog springt, is de invoering van de vlaktaks in verschillende landen, vooral in het voormalige Oostblok. In 1994 was Estland het eerste Europese land dat de omschakeling maakte naar het uniforme belastingtarief. Dit voorbeeld werd snel gevolgd door de andere Baltische staten, Litouwen en Letland.⁵ Begin de jaren 2000 volgde er dan een tweede golf van hervormingen, waarbij vooral Rusland het belangrijkste en meest opvallende land is.

De resultaten van deze landen na de invoering van de vlaktaks zijn indrukwekkend. Zo is het Bruto Binnenlands Product (BBP) van Estland in 1997 met maar liefst tien procent gestegen en groeit deze sinds 2000 gemiddeld met zes procent per jaar.⁶ Gezien de resultaten van deze landen, gaan er steeds meer stemmen op om deze vlaktaks ook in te voeren in West-Europa. Toch stuit een invoering van de vlaktaks in West-Europa nog op veel kritiek. Het belangrijkste discussiepunt hierbij is de rechtvaardigheid. Vele auteurs halen aan dat door een invoering van de vlaktaks de sociale ongelijkheid verder uitgediept wordt waardoor het herverdelende karakter van de huidige belasting gaat grotendeels verloren gaat.

⁴ Nationale Bank van België, (2008), Jaarverslag 2008, *Economische en financiële ontwikkeling*, Brussel: 144.

⁵ Niemegeers, W., Pompen, E.,(2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare: 109.

⁶ Niemegeers, W., Pompen, E.,(2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare: 106.

Deze vaak voorkomende kritiek leidt ons tot de centrale onderzoeksvraag, die de basis zal zijn voor het verdere onderzoek in deze thesis:

Is de vlaktaks asociaal? Zal de vlaktaks de inkomensongelijkheid vergroten?

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden, hebben we enkele deelvragen nodig om zo systematisch tot een conclusie te komen.

1. 'Hoe ziet het huidige belastingsysteem van België eruit?'

Het huidige fiscale stelsel van België is complex. Er zijn zowel directe belastingen als indirecte belastingen. De directe belastingen worden ook wel inkomstenbelastingen genoemd, omdat ze rechtstreeks op een inkomen worden geheven. Er zijn vier soorten inkomstenbelasting in België, waarvan de personenbelasting de belangrijkste is in het kader van deze eindverhandeling. Deze personenbelasting wordt op haar beurt nogmaals opgesplitst in vier verschillende categorieën. Binnen elke categorie wordt het belastbaar inkomen berekend na aftrek van allerlei vrijstellingen en tegemoetkomingen. Vervolgens worden alle categorieën samengevoegd om zo te komen tot het geglobaliseerde inkomen.⁷ Na enkele gemeenschappelijke aftrekken wordt het tarief toegepast ter berekening van de belastingschuld. De tariefstructuur in de personenbelasting is progressief: naarmate men een hoger inkomen heeft, is een hoger tarief van toepassing.

Het huidige systeem krijgt veel kritiek te verwerken, zoals bijvoorbeeld de vele achterpoortjes om belastingen te ontwijken of te ontduiken. De belangrijkste kritiek is echter de hoge fiscale druk op de belastingbetaler in België. Daarom halen vele auteurs aan dat er hervormingen nodig zijn.

2. 'Wat is een vlaktaks?'

In de literatuur zijn er vele verschillende definities te vinden van wat de vlaktaks nu precies is, maar over het algemeen komen ze op hetzelfde neer. In het huidige systeem zijn er, zoals reeds aangehaald, verschillende tarieven van kracht al naargelang de hoogte van het inkomen van een persoon. Bij de invoering van de vlaktaks worden deze tarieven afgeschaft en vervangen door één aanslagvoet, die van toepassing is op alle inkomsten. Daarbij worden alle aftrekposten die nu van kracht zijn afgeschaft. Meestal gaat de invoering van een vlaktaks gepaard met een verhoging van

⁷ Vanistendael, F., (2007), *Fiscaal recht, Deel 1: Inkomstenbelasting*, Acco, Leuven: 27.

de belastingvrije som, eventueel verder aangepast al naargelang de gezinssituatie (aantal kinderen,...). In vele landen zijn er ook bijkomende fiscale hervormingen, maar dit is irrelevant in het kader van deze eindverhandeling, vermits het ons te ver zou leiden.

3. 'Wat zijn de voor- en nadelen van een vlaktaks?'

De theorie van de vlaktaks heeft vele voor- en tegenstanders. Deze worden later uitvoeriger besproken, maar er wordt nu reeds een kleine opsomming gegeven. Ten eerste is het duidelijk dat een invoering van de vlaktaks administratief een verlossing zou zijn: de aangifte wordt vergemakkelijkt, de controle door de fiscus kan veel preciezer en gericht gebeuren en de inningsprocedure wordt minder ingewikkeld.⁸ Hall en Rabushka halen aan dat een vlaktaks een grotere 'incentive' om te werken met zich meebrengt, vermits minder van het loon wegbelast zal worden. Bovendien zal de economie in zijn geheel meer groeien dan op dit moment het geval is.⁹ Volgens Neffke en Schipper zal ook de fraude en zwarte economie aanzienlijk dalen, vermits er minder mogelijkheden zijn om de wet te omzeilen.¹⁰

Waar er voorstanders zijn, zijn er ook tegenstanders. De belangrijkste kritiek die vele auteurs aanhalen is dat een invoering van de vlaktaks de sociale kloof tussen rijk en arm nog meer zou uitdiepen, met andere woorden dat het herverdelingseffect van de belasting sterk zou verminderen.

4. 'Welke resultaten behaalden landen die de vlaktaks reeds invoerden?'

De beleidsvoerders in België kunnen zich baseren op andere landen waar de vlaktaks reeds jaren is ingevoerd en waar de resultaten hiervan duidelijk zichtbaar zijn. Op dit ogenblik zijn er een 24-tal landen in de wereld die de vlaktaks toepassen, vooral dan landen uit het voormalige Oostblok. De absolute pioniers van de vlaktaks zijn Hong Kong

⁸ Niemegeers, W., Pompen, E.,(2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare: 81.

⁹ Hall,R.E., Rabushka, A.,(1995), *The flat tax*, Hoover Institution Press, Stanford: 89.

¹⁰ Neffke,F., Schipper,R., (2005), *De vlaktaks: eenvoudiger, goedkoper en beter*, Aenorm, editie 49, 50-53.

(1947) en de Kanaaleilanden Guernsey (1960) en Jersey (1940). In 1994 zorgde de invoering van de vlaktaks in Estland voor een heuse golf van invoeringen in Centraal- en Oost-Europa.

Sinds de invoering van de vlaktaks doen deze landen het opvallend goed op economisch gebied. Zo is het Bruto Binnenlands Product (BBP) van Estland in 1997 met maar liefst tien procent gestegen en groeit deze sinds 2000 gemiddeld met zes procent per jaar. In Rusland zijn de belastingopbrengsten sterk toegenomen sinds de hervorming door een verminderd fraudegedrag en grotere stimulansen om te werken en te sparen.¹¹

5. Welk vlaktaksmodel is optimaal voor België en wat is het effect hiervan op de gegevens uit de dataset?

Er heerst veel discussie over de karakteristieken van het vlaktaksmodel dat optimaal is voor België. Zo is er onenigheid over hoe hoog het vlaktakstarief uiteindelijk zou moeten zijn. Een belangrijk punt hierbij zijn de inkomsten voor de overheid. Door de invoering van de vlaktaks zullen de inkomsten voor de overheid wijzigen, maar er moet absoluut vermeden worden dat de inkomsten te diep wegzakken. Toch halen verschillende auteurs aan dat er wel degelijk ruimte is voor een aanzienlijke vermindering van de belastinginkomsten indien de overheid efficiënter gaat werken dan ze nu doet. Uit een studie van de Europese Centrale Bank (ECB) uit 2003 naar de efficiëntiegraad van de overheid, blijkt immers dat België maar liefst 34% van al haar middelen verspilt.¹² Door hervormingen door te voeren in de overheidssector kan er dus heel wat bespaard worden, waardoor ook de belastinginkomsten kunnen dalen. Ons doel is nu te onderzoeken welk tarief nodig is om een bepaald niveau van overheidsinkomsten te genereren (bijvoorbeeld 70% van de huidige inkomsten). Hierbij kan er ook gespeeld worden met de hoogte van de belastingvrije som en zien wat het effect hiervan is op de hoogte van het vlaktakstarief.

Vervolgens moet er ook onderzocht worden wat het effect is van verschillende combinaties van vlaktakstarief en belastingvrije som op de gegevens uit de dataset.

¹¹ Niemegeers, W., Pompen, E., (2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare, 106-109.

¹² Alfonso, A., Schuknecht, L., Tanzi, V., (2003), *Public sector efficiency: an international comparison*, ECB Working Paper nr. 242

Hierbij zal er gestreefd moeten worden naar een model waarbij de lagere inkomensklassen er meer op vooruit zullen gaan dan de hogere inkomensklassen. Indien dit niet mogelijk is, zal er altijd sterke tegenstand blijven bestaan tegen de invoering van de vlaktaks omwille van het asociale karakter ervan. Na de beantwoording van deze deelvraag zal het dan ook mogelijk zijn de centrale onderzoeksvraag te beantwoorden.

6. *Is een vlaktaksinvoering haalbaar in de praktijk?*

Een vlaktaksvoorstel uitwerken dat op papier werkt is echter nog maar een begin. De praktische implementatie vormt een ander aspect van de vlaktaksproblematiek. In de literatuur wordt er vaak verwezen naar het feit dat de invoering van de vlaktaks niet van vandaag op morgen kan gebeuren.¹³ De plotse invoering van de vlaktaks zal immers gepaard gaan met de afschaffing van alle aftrekposten en belastingverminderingen. Dit zou een storm van protest veroorzaken bij de bevolking. Ook voor de overheid zou de plotse hervorming van het fiscale landschap problemen met zich meebrengen. Er wordt immers verwacht dat de overheidsinkomsten zullen dalen bij een vlaktaks. De overheid moet de kans hebben om de nodige besparingen door te voeren om zo het begrotingsevenwicht niet in gevaar te brengen. Daarom wordt er ook onderzocht of de invoering van de vlaktaks niet stapsgewijs kan gebeuren, waarbij de aftrekposten en belastingverminderingen geleidelijk afgeschaft worden en de overheidsinkomsten stelselmatig verminderen.

¹³ Grillet, N., (2008), Kan een vlaktaks in België?, Brussel: 87-89.

Hoofdstuk 1: Het huidige belastingsysteem van België

De overheid speelt een heel belangrijke rol in de huidige samenleving. Haar rol kan onderverdeeld worden in drie verschillende functies.¹⁴

Allereerst heeft de overheid een allocatietaak: indien er een marktfaling optreedt, moet de overheid tussenkomen om zo te zorgen voor een optimale allocatie van schaarse middelen. Een voorbeeld van zo een marktfaling is de productie van collectieve goederen (zoals bijvoorbeeld autowegen of straatverlichting). Onder normale omstandigheden zal er van deze goederen te weinig geproduceerd worden, vermits collectieve goederen gekenmerkt worden door hun non-rivaliteit en non-exclusiviteit. Voor private ondernemingen is het bijgevolg niet interessant om deze goederen te produceren, zodat de overheid dit zal doen.¹⁵

Een tweede taak van de overheid is een stabilisatietaak. De economie wordt gekenmerkt door opeenvolgende conjunctuurcycli, waarbij er vaak werkloosheid of inflatie opduikt. De overheid probeert door het voeren van een anticyclisch beleid een stabiele omgeving te creëren, zoals bijvoorbeeld prijsstabiliteit of economische groei nastreven.

Een derde taak van de overheid is de herverdelingsopdracht. De overheid probeert altijd te komen tot een situatie die de ongelijkheid tussen arm en rijk zoveel mogelijk nivelleert. Het ideale systeem om deze doelstelling te realiseren is volgens Decoster en Van Camp het belastingstelsel.¹⁶ Dit stelsel bepaalt immers de spreiding van de fiscale last over de bevolking.

Vermits het belastingsysteem een ideaal instrument is voor de herverdeling, bespreken de volgende paragrafen het huidige belastingsysteem in België.

Allereerst moet een onderscheid gemaakt worden tussen de directe en de indirecte belastingen.

¹⁴ Musgrave, R., Musgrave, P., (1989), *Public Finance in Theory and Practice*, McGraw Hill, New York: 7-13.

¹⁵ Van Velthoven, B., van Wijck, P., (2007), *Recht en efficiëntie, een inleiding in de economische analyse van het recht*, Kluwer: 51.

¹⁶ Decoster, A., Van Camp, G., (2005), *Hoe vlak is onze taks?, Is een vlaktaks fair?*, Leuven, Leuvense Economische Standpunten 2005/110.

1.1. Directe belastingen

Directe belastingen worden rechtstreeks geheven op het inkomen van een persoon/vennootschap en worden daarom meestal inkomstenbelastingen genoemd. Deze vorm van belastingen wordt wettelijk geregeld in het Wetboek van Inkomstenbelasting 1992 (W.I.B. 92). In dit wetboek zijn er vier verschillende soorten inkomstenbelastingen verwerkt.

1.1.1. De vennootschapsbelasting

Artikel 179 W.I.B. vermeldt dat er aan drie voorwaarden voldaan moet worden om in België onder de vennootschapsbelasting te vallen: het moet gaan om een rechtspersoon met zetel in België die verrichtingen van winstgevende aard uitvoert.

Het berekenen van de belastbare grondslag van een vennootschap is een hele opgave. De meest gebruikelijke methode is het boekhoudkundig resultaat als basis te nemen. Het bekomen resultaat is echter niet gelijk aan de belastbare grondslag. In totaal moeten er een 8-tal bewerkingen uitgevoerd worden vooraleer men de belastingschuld kan berekenen. De fiscale aanpassingen zullen het resultaat een eerste keer corrigeren: uitgaven/kosten die niet fiscaal aftrekbaar zijn, worden bij het boekhoudkundig resultaat opgeteld. Omgekeerd worden ook inkomsten die niet belastbaar zijn verwijderd uit het boekhoudkundig resultaat.¹⁷

Op het aldus bekomen fiscaal resultaat worden er vervolgens een zevental bewerkingen toegepast – een notionele intrestaftrek, aftrek van verliezen van vorige boekjaren, enz. – die ons leiden naar de netto-belastbare winst. Deze verschillende aftrekposten hebben op hun beurt nog eens uitzonderingen, die het gehele systeem erg complex maken.¹⁸

1.1.2. De personenbelasting

De personenbelasting in België is op dezelfde manier opgebouwd als deze in de meeste West-Europese landen. De personenbelasting is volgens Artikel 2, 1° W.I.B. van toepassing op alle rijksinwoners. Deze worden belast op het geheel van inkomsten,

¹⁷ Vanistendael, F., (2007), *Fiscaal recht, Deel 1: Inkomstenbelasting*, Acco, Leuven: 103-104.

¹⁸ Koninklijk Besluit van het W.I.B., (1993), artikel 75 en volgende.

ongeacht in welk land deze inkomsten verdiend werden. De belastbare inkomsten kan men opdelen in vier verschillende categorieën.

Ten eerste zijn er de onroerende inkomsten. Dit zijn de inkomsten die een persoon verkrijgt door een onroerend goed ter beschikking te stellen aan iemand anders. We denken hierbij bijvoorbeeld aan huurgelden. Naast deze onroerende inkomsten hebben we de roerende inkomsten. Dit zijn de opbrengsten uit roerend vermogen die volgens artikel 17 W.I.B. onderverdeeld worden in vier groepen: dividenden, intresten, huurgelden uit roerende goederen en lijfrenten. Een derde categorie van personenbelasting zijn de beroepsinkomsten, waarbij vooral de lonen het belangrijkste zijn. Tenslotte zijn er nog de diverse inkomsten. Dit zijn de inkomsten die niet toegewezen kunnen worden aan één van de vorige drie categorieën. Binnen elke categorie wordt het belastbaar netto-inkomen op een andere manier berekend met behulp van allerlei aftrekposten en vrijstellingen. Nadien worden de vier categorieën samengevoegd en bekomt men de belasting op het geglobaliseerde inkomen.¹⁹ Nadat hiervan nogmaals gezamenlijke aftrekken gedaan worden, kan men het belastingtarief toepassen tot berekening van het verschuldigde belastingbedrag.

Musgrave en Musgrave stellen dat een belastingsysteem rechtvaardiger is naarmate iedere belastingbetaler belastingen betaalt die in lijn liggen met zijn economische mogelijkheden.²⁰ Dit wordt ook wel het draagkrachtbeginsel genoemd. Dit beginsel zal in de praktijk zorgen voor progressieve belastingen: naarmate het inkomen stijgt zal ook de verhouding van belasting tot het inkomen stijgen. In de huidige personenbelasting in België zit die progressiviteit vervat in de verschillende tarieven die van kracht zijn. Allereerst is er een schijf aan de bron die vrijgesteld is van belastingen, de belastingvrije som. Deze belastingvrije som is standaard voor alle gezinnen hetzelfde, maar kan op basis van bepaalde factoren gewijzigd worden; bijvoorbeeld het aantal kinderen dat men ten laste heeft. Alle inkomsten boven deze belastingvrije som, worden belast aan een progressief tarief. Tabel 1 geeft een overzicht van de huidige tarieven in België voor de inkomsten van 2008.

¹⁹ Vanistendael, F., (2007), *Fiscaal recht, Deel 1: Inkomstenbelasting*, Acco, Leuven: 27.

²⁰ Musgrave, R., Musgrave, P., (1989), *Public Finance in Theory and Practice*, McGraw Hill, New York: 211.

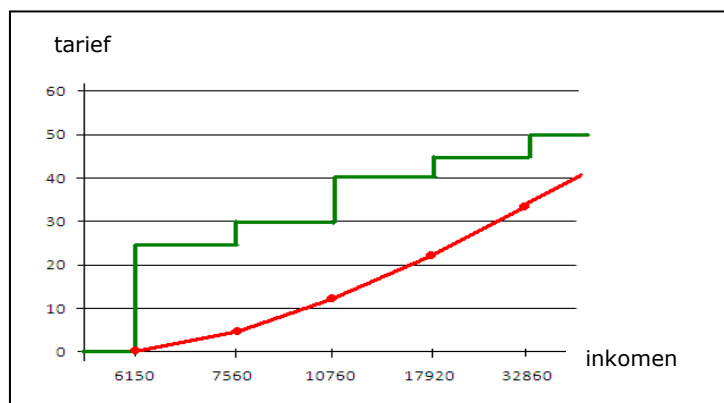
Tabel 1: Tarieven in de personenbelasting, aanslagjaar 2009

<u>Inkomstenschijf</u>	<u>Tarief</u>
€ 0 - € 7.560	25 %
€ 7.560 - € 10.760	30 %
€ 10.760 - € 17.920	40 %
€ 17.920 - € 32.860	45 %
€ 32.860 en meer	50%

(Bron: Fiscaal Memento (2009), p.44)

In figuur 1 is er een grafische voorstelling van de marginale tarieven (groene lijn) en het gemiddelde tarief (rode lijn) in het huidige fiscale stelsel. De basisvrijstelling bedraagt 6.150 euro. Het gemiddelde tarief stijgt naarmate het inkomen groter wordt, wat wijst op de progressiviteit van het systeem.

Figuur 1: Tarieven huidig belastingstelsel

(Bron: eigen bewerking)

1.1.3. De Belasting der Niet-Inwoners (BNI)

Een volgende categorie van inkomstenbelasting is de belasting der niet-inwoners (BNI). Deze is van toepassing op personen waarvan de woonplaats zich niet in België bevindt, maar die wel inkomsten van Belgische oorsprong verdienen.

1.1.4. De rechtspersonenbelasting

De rechtspersonenbelasting is de inkomstenbelasting die van toepassing is op alle rechtspersonen die geen verrichtingen van winstgevende aard stellen en die in België hun

zetel hebben.²¹ Artikel 220 W.I.B. voorziet drie categorieën: de Staat, rechtspersonen die volgens artikel 180 W.I.B. uitgesloten zijn van de vennootschapsbelasting en de vennootschappen die geen verrichtingen van winstgevende aard stellen. De berekening van de belastbare inkomsten verschilt tussen deze drie categorieën.

1.2. Indirecte belastingen

Indirecte belastingen worden, in tegenstelling tot de directe belastingen, niet rechtstreeks op het inkomen berekend. Indirecte belastingen ontstaan meestal door een bepaalde handelstransactie. Zonder de handelstransactie is er geen sprake van een belasting. De meest bekende indirecte belastingen zijn de Belasting over de Toegevoegde waarde (BTW), de accijnzen en de registratierechten.

1.3. Problemen van huidige systeem

Uit het vorige – beknopte - overzicht blijkt duidelijk dat er een aantal problemen verbonden zijn aan het huidige fiscale stelsel. Ten eerste is het systeem erg ingewikkeld. Dit zorgt ervoor dat de administratieve kosten voor de burger en de beheerskosten voor de overheid hoog zijn. Vele burgers moeten een beroep doen op externen om hun belastingbrief in te vullen, wat de kosten verhoogt.

Maar ook voor de overheid betekent een complex fiscaal stelsel een verhoging van de kosten. De kosten voor de fiscus bestaan vooral uit het verwerken van de ontvangen formulieren door ambtenaren en het uitvoeren van controles om de fiscale fraude tegen te gaan. Omwille van dit laatste klinkt er de laatste jaren bij de belastingcontroleurs zelf een schreeuw tot vereenvoudiging: ze vinden het systeem veel te complex, verliezen enorm veel tijd aan kleinigheden en kunnen zo de grote fraude niet aanpakken. Dit alles maakt dat we in België te kampen hebben met hoge inningskosten. Vuchelen schat dat de inningskosten 10% uitmaken van de volledige belastingopbrengst.²²

Een derde nadeel verbonden aan de complexiteit is dat er veel mogelijkheden zijn om de belastingen te ontwijken of zelfs te ontduiken. Een onderscheid is nodig, vermits

²¹ Vanistendael, F., (2007), *Fiscaal recht, Deel 1: Inkomstenbelasting*, Acco, Leuven: 137.

²² Vuchelen, J., (1985), *De administratiekosten van de belastingen*, in De Meyer L. en Flamant E.(red), *Liber Amicorum Willy De Clercq*, Peeters, Leuven: 347-371

ontwijking perfect legaal is, maar ontduiking een frauduleuze activiteit is. Bij belastingontwijking gaat de belastingplichtige trachten via allerlei "achterpoortjes" zich in een situatie te wringen waarbij hij minder belastingen moet betalen. Bij belastingontduiking is er sprake van fraude: de fiscale wetgeving wordt overtreden om zo te proberen zich aan belastingen te onttrekken. De achterpoortjes van de fiscale wetgeving zullen echter vooral gebruikt worden door de rijken; zij hebben immers de middelen om een beroep te doen op de fiscale adviseurs. Een gevolg hiervan is dat een gedeelte van het herverdelende karakter van de belasting verdwijnt. Daarnaast is ook het aantal controles van de belastingaangiftes sterk afgenomen de laatste jaren. De controleurs hebben geen tijd om alle complexe aangiftes te controleren, wat op zijn beurt de motivatie om te frauderen in de hand werkt. De fiscale controle in België is een kansspel geworden: in 2006 werden slechts 0,32% van alle belastingplichtigen (natuurlijke personen + vennootschappen) grondig gecontroleerd.²³

Een vierde kritiek op het huidige belastingsysteem is de hoge fiscale druk die er heerst in België. In de meeste West-Europese landen is het overheidsbeslag de laatste jaren fors toegenomen. Het jaarverslag van de Nationale Bank van België leert ons dat de totale belastingdruk in België 43,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) bedraagt.²⁴ Dit is een lichte daling ten opzicht van 2007 (43,8%)²⁵ maar het cijfer ligt nog altijd beduidend hoger dan dit van andere landen uit de Europese Unie (tabel 2). Vele nationale en internationale instellingen wijzen er dan ook op dat België dringend zijn fiscale systeem moet hervormen, opdat de globale fiscale druk zal afnemen. Een verlaging van de tarieven zou daarvoor een goed begin zijn.

²³ Volgens Michel Maus, docent Fiscaal Recht aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en de Universiteit Antwerpen (UA), geciteerd in Niemegeers, W., Pompen, E., (2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare: 64.

²⁴ Nationale Bank van België, (2008), *Jaarverslag 2008, Economische en financiële ontwikkeling*, Brussel: 144.

²⁵ Nationale Bank van België, (2007), *Jaarverslag 2007, Economische en financiële ontwikkeling*, Brussel: 125.

Tabel 2: Fiscale druk van de EU-landen (2007)(in %)

	2000	2006	2007
Gemiddelde EU	40.6	39.7	39.8
België	45.2	44.5	44.0
Bulgarije	32.5	33.2	34.2
Tsjechië	33.8	36.7	36.9
Denemarken	49.4	49.6	48.7
Duitsland	41.9	39.2	39.5
Estland	31.3	31.3	33.1
Ierland	31.6	32.1	31.2
Griekenland	34.6	31.3	32.1
Spanje	33.9	36.5	37.1
Frankrijk	44.1	43.9	43.3
Italië	41.8	42.1	43.3
Cyprus	30.0	36.5	41.6
Letland	29.5	30.4	30.5
Litouwen	30.1	29.4	29.9
Luxemburg	39.1	35.8	36.7
Hongarije	38.5	37.2	39.8
Malta	28.2	33.7	34.7
Nederland	39.9	39.1	38.9
Oostenrijk	43.2	41.7	42.1
Polen	32.6	33.8	34.8
Portugal	34.3	35.9	36.8
Roemenië	30.4	28.6	29.4
Slovenië	37.5	38.4	38.2
Slovakije	34.1	29.4	29.4
Finland	47.2	43.5	43.0
Zweden	51.8	49.0	48.3
Verenigd Koninkrijk	36.7	36.9	36.3

(Bron: Eurostat Press Office, (2009), Taxation trends in the European Union, *EU27 tax ratio at 39,8% of GDP in 2007*, Opgevraagd op 29 oktober 2009, via http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/2-22062009-AP/EN/2-22062009-AP-EN.PDF)

1.4. Besluit

In dit hoofdstuk werd het huidige fiscale stelsel van België beknopt besproken. Hieruit blijkt duidelijk dat er een aantal fundamentele problemen de kop op steken. Hierbij zijn vooral de hoge administratiekosten en de hoge fiscale druk het meest opvallende. Deze hoge fiscale druk is mede een oorzaak van de belastingontwijking en -ontduiking: om minder belastingen te moeten betalen zoeken de belastingplichtigen allerlei achterpoortjes in de complexe wetgeving. Een oplossing die sommigen hiervoor naar voren schuiven komt in het volgende hoofdstuk aan bod.

Hoofdstuk 2: De vlaktaks

Het vorige hoofdstuk toont aan dat er heel wat problemen zijn met het huidige fiscale systeem in België. Deze problemen komen ook voor in andere landen van West-Europa, vermits de fiscale stelsels - en in het kader van deze thesis vooral de personenbelasting - daar over het algemeen vrij gelijkaardig zijn.²⁶

Dit hoofdstuk geeft vooreerst aan aan welke vereisten er voldaan moet worden om te kunnen spreken van een goed belastingssysteem. Daarna worden een aantal voorstellen van verschillende auteurs tot invoering van de vlaktaks besproken.

2.1. Kenmerken van een goed belastingstelsel

Gezien de vele problemen die opduiken met het huidige belastingssysteem, vragen vele beleidsvoerders zich af aan welke vereisten een goed fiscaal stelsel nu moet voldoen. Musgrave & Musgrave geven hiervan een goede samenvatting.²⁷

Ten eerste moet de belastingopbrengst voldoende groot zijn. De overheid moet immers goed kunnen functioneren en uitgaven doen waar nodig. Ten tweede moet het fiscaal stelsel steunen op het draagkrachtbeginsel. Dit wil zeggen dat iedereen een bepaald belastingbedrag moet betalen dat in de lijn ligt met zijn mogelijkheden. De grootste verdiemers betalen met andere woorden de meeste belastingen. Volgens Kakwani zal dit in de praktijk leiden tot een progressief systeem; alleen zo kunnen inkomensverschillen worden uitgevlakt.²⁸ Ten derde moet het stelsel flexibel zijn: het moet bijvoorbeeld gebruikt kunnen worden als stabilisator in tijden van economische crisis, een middel zijn om economische groei te creëren, enz... Een vierde kenmerk is de eenvoud: het systeem mag niet te complex zijn. Vooral hier knelt het schoentje bij het huidige systeem. De te grote complexiteit zorgt niet alleen voor verwarring, maar ook voor hoge administratiekosten, zoals besproken in hoofdstuk 1.

²⁶ Joumard, I., (2002), Tax systems in European Union Countries, OECD Economic Studies (nr. 34, 2002/1): 98.

²⁷ Musgrave, R., Musgrave, P., (1989), Public Finance in Theory and Practice, McGraw Hill, New York: 210-211.

²⁸ Kakwani, N., (1976), Measurement of Tax Progressivity: An International Comparison, The Economic Journal, Vol. 87: 71-80.

2.2. De vlaktaks

De laatste decennia wordt de economie gekenmerkt door de globalisering. Een gevolg hiervan is dat bedrijven zich proberen te vestigen in de regio met de gunstigste omgevingsfactoren; men gaat dus delokaliseren. Het internet en de voortdurende verbetering van communicatiemiddelen hebben deze globalisering in de hand gewerkt. Door deze globalisering ontstaat nog meer de noodzaak tot een hervorming van het belastingstelsel. Een belangrijke factor voor bedrijven in de keuze om zich ergens te vestigen is immers de fiscale component. Wanneer een ondernemer dus de keuze heeft om zich te vestigen in België –met de hoge fiscale druk- of in landen van Oost-Europa – waar de fiscale druk lager is- zal de keuze snel gemaakt zijn. Wil België, maar ook West-Europa, een competitieve rol blijven spelen in de wereldeconomie, zullen er dus onder andere hervormingen in het belastingstelsel moeten optreden.

Omwille van deze redenering en de vereisten voor een goed belastingssysteem uit de vorige paragraaf, zijn er verschillende auteurs die een voorstel hebben gedaan tot invoering van een vlaktaks. Dit is volgens hen immers het ideale systeem om deze veel problemen op te lossen. De vlaktaks is reeds ingevoerd in een 24-tal landen verspreid over de wereld, en de goede economische resultaten van deze landen hebben de discussie over de vlaktaks ook in West-Europa terug doen opflakkeren.

Het is in deze eindverhandeling allerm minst de bedoeling een volledig overzicht te geven van alle vlaktaksvoorstellen. De bespreking wordt beperkt tot de theorie van Friedman (1962) en vooral Hall & Rabushka (1995), vermits deze laatste beschouwd wordt als het meest invloedrijke voorstel. In een laatste paragraaf tenslotte zullen er enkele verschillende soorten vlaktaks besproken worden.

2.2.1. De vlaktaks volgens Milton Friedman

Milton Friedman was de eerste econoom die met het idee van een vlaktaks op de proppen kwam.²⁹ In zijn boek *Capitalism and Freedom* uit 1962 merkt hij op dat de verschillende overheidsmaatregelen om tot een betere inkomensverdeling te komen in de VS - de progressieve inkomstenbelasting - slechts een beperkt effect hebben. Hij haalt enkele redenen aan voor deze beperkte impact. Ten eerste zijn de vele aftrekposten en

²⁹ Friedman, M., (1962), *Capitalism and Freedom*, The University of Chicago Press, Chicago: 172 – 176.

verminderingen verantwoordelijk voor een uitholling van de progressiviteit. Bovendien zorgen de hoge tarieven ervoor dat de economische groei afgeremd wordt. Er is immers niet veel motivatie om te werken, een groot deel van het loon wordt toch gewoon weg belast. Ook zorgen de hoge tarieven ervoor dat de productiefactoren minder efficiënt ingezet worden, vermits er een verminderde drang naar winst is vanwege de bedrijven. Naarmate de winst hoger is, moeten er immers proportioneel meer belastingen betaald worden, omdat er oplopende tarieven van kracht zijn. Van elke dollar die er extra verdient wordt, zal steeds meer en meer weg belast worden. Een laatste reden voor de beperkte impact van het belastingstelsel op de inkomensverdeling is dat er een drang heerst om belastingen te ontwijken of zelfs te frauderen door belastingontduiking. Vermits vooral de rijkere klasse de middelen heeft om fiscale achterpoortjes te zoeken, zogenaamde "loopholes", is er ook nu weer een verdere uitvlakking van het herverdelende karakter. Omwille van deze redenen is het volgens Friedman noodzakelijk om het fiscale stelsel te hervormen. Hierbij oppert hij het idee van de invoering van een vlaktaks.

Dit vlaktakssysteem zal er volgens Friedman als volgt uitzien: één belastingstarief dat van toepassing is op een inkomen boven een belastingvrije som, waarbij het inkomen zeer breed gedefinieerd wordt en aftrekposten slechts in uitzonderlijke omstandigheden worden toegelaten. Dit systeem is eventueel te combineren met een 'negatieve inkomstenbelasting': gezinnen met een belastbare basis die kleiner is dan de belastingvrije som, krijgen geld terug.

Friedman toont ook meteen aan dat dit systeem niet zo radicaal is als het op het eerste zicht wel lijkt. Hij toont aan dat een vlaktakstarief van 23,5% opbrengstneutraal is voor de Amerikaanse overheid, op basis van de gegevens van 1962.³⁰ Hij stelt zelfs dat de inkomsten zullen stijgen bij een vlaktaks, omdat meer inkomen aangegeven zal worden omwille van drie redenen. Ten eerste wordt het minder voordelig om belastingen te ontwijken via allerlei achterpoortjes door de lagere tarieven die er van toepassing zijn: de baten van ontwijking zijn kleiner dan de kosten en energie die erin gestoken moeten worden. Om dezelfde reden zal ook de belastingontduiking afnemen. Een laatste reden waarom de opbrengsten zullen stijgen, is dat er een grotere motivatie zal zijn om te werken en productiemiddelen efficiënter te gebruiken. Hierdoor zal het inkomen stijgen.

³⁰ Friedman, M., (1962), *Capitalism and Freedom*, The University of Chicago Press, Chicago: 175.

2.2.2. De vlaktaks volgens Hall & Rabushka

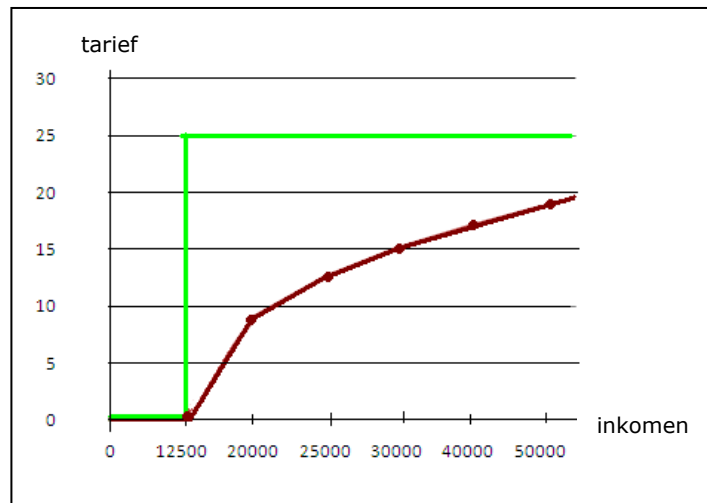
Het meest invloedrijke vlaktaksvoorstel werd echter gedaan door de twee economen Robert Hall en Alvin Rabushka.³¹ Ze pleiten voor een uniform tarief op alle mogelijke vormen van inkomsten, zowel op persoonlijk niveau als op bedrijfsniveau. Hun voorstel omvat dus een hervorming van zowel de personen- als de vennootschapsbelasting.

De rode draad bij de uitwerking van hun voorstel is dat inkomsten éénmaal en zo dicht mogelijk bij de bron moeten worden belast; ze willen de dubbele belasting van het huidige systeem elimineren. Een voorbeeld waar dubbele belasting optreedt is de uitkering van dividenden. Deze worden in de vennootschapsbelasting onderworpen aan de belasting als deel van de bedrijfswinst, maar ze worden ook nog eens een tweede keer belast in de personenbelasting, als onderdeel van het roerend inkomen.

Om deze doelstelling te bereiken willen Hall en Rabushka een uniform marginaal tarief op alle vormen van inkomsten. Een belangrijke kritiek op de huidige fiscale stelsels is immers dat ze werken met verschillende tarieven, waardoor bepaalde inkomsten fiscaal in mindering worden gebracht tegen het hoogste tarief en aangegeven worden tegen een lager tarief. Een uniform tarief zou hiermee komaf maken. Naast dit uniform tarief pleiten ze voor de afschaffing van ALLE aftrekposten en verminderingen. Om een sociaal bloedbad te vermijden, stellen ze daarenboven een verruiming van de belastingvrije som voor. Door deze belastingvrije som blijft de progressiviteit van het systeem behouden: de gemiddelde aanslagvoet stijgt immers naarmate het inkomen groter wordt. Dit is duidelijk te zien in figuur 2. De groene lijn toont de marginale aanslagvoet, de rode lijn de gemiddelde. Er is een belastingvrije som van € 12.500 en het vlaktakstarief bedraagt 25%. Bij een inkomen van € 20.000 bedraagt de gemiddelde belasting 9%. Dit is 25% van € 7.500 (20.000 – 12.500) gedeeld door 20.000 euro. We zien duidelijk dat de gemiddelde belastingsvoet stijgt naarmate het inkomen stijgt. In welke mate de progressiviteit van het vlaktakssysteem echter rechtvaardig is, zal later in deze eindverhandeling blijken.

³¹ Hall, R.E., Rabushka, A., (1995), The flat tax, Hoover Institution Press, Stanford: 52-83.

Figuur 2: Tarieven van de vlaktaks

(Bron: eigen bewerking)

Landen die het voorstel van Hall en Rabushka naar de letter invoeren, zullen hun belastingsysteem dus onderverdelen in twee componenten: de individuele inkomstenbelasting en de bedrijfsinkomstenbelasting. Bij de individuele belasting zullen enkel de lonen, wedden en pensioenen belast worden. Alle andere vormen van inkomen (bijvoorbeeld dividenden) worden belast in de bedrijfsinkomensbelasting, waardoor een dubbele belasting vermeden wordt. De individuele belasting kan dus eenvoudig berekend worden via onderstaande formule:

$$[(\text{Lonen} + \text{wedden} + \text{pensioenen}) - \text{belastingvrije som}] \times \text{vlaktakstarief}$$

Voor de bedrijfsbelasting is de belangrijkste verandering dat de investeringen in fysiek kapitaal onmiddellijk 100% afschrijfbaar worden. Hierdoor wordt de mogelijkheid om belastingen te ontwijken door ingewikkelde afschrijfconstructies aanzienlijk verminderd. De bedrijfsbelasting wordt volgens Hall en Rabushka als volgt berekend:

$$[\text{Totale omzet} - \text{betaalde lonen en pensioenen} - \text{investeringen in fysiek kapitaal} - \text{aankopen van inputs bij andere bedrijven}] \times \text{vlaktakstarief}$$

De aankopen van inputs worden in mindering gebracht vermits deze al belast zijn bij de omzet van de leverancier.

Hall en Rabushka hebben ook al berekend welk effect een invoering van de vlaktaks zou hebben op de Amerikaanse economie. Ze pleiten voor een vlaktakstarief van 19%, dat volgens hen opbrengstneutraal is voor de overheid. Volgens de auteurs heeft de

invoering van de vlaktaks gunstige gevolgen voor de Amerikaanse economie. Enerzijds zal het arbeidsaanbod toenemen met ongeveer vier procent, anderzijds verwachten ze een toename van de kapitaalvoorraad met vijf à zes procent van het BBP. Het reële inkomen zal toenemen met zes procent over een periode van zeven jaar. Andere voordelen van de vlaktaks worden aangehaald in hoofdstuk 3.

Samengevat worden er door Hall en Rabushka enkele fundamentele principes naar voren geschoven bij hun vlaktaksvoorstel:

- De inkomsten worden slechts éénmaal belast; de dubbele belasting wordt uitgeschakeld.
- Alle vormen van inkomsten worden aan éénzelfde tarief belast.
- Door een belastingvrije som in te voegen wordt de inkomensverdeling socialer.
- ALLE aftrekposten worden geëlimineerd.
- Investerings in fysiek kapitaal zijn onmiddellijk 100% aftrekbaar.

Opvallend is de eenvoud van het systeem dat voorgesteld wordt door de twee auteurs. Wanneer we kijken naar de twee bovenstaande formules kan de belastingaangifte dus gebeuren op enkele regeltjes. Daarom wordt het voorstel van Hall en Rabushka ook wel 'postcard tax return' genoemd, vermits voor de aangifte niet veel meer nodig is dan een blaadje papier zo groot als een postkaart.

2.2.3. Verschillende soorten vlaktaks volgens Niemegeers en Pompen

In *Vlaktaks, rechtvaardig en doeltreffend* maken Niemegeers en Pompen een onderscheid tussen verschillende soorten vlaktaks.³²

Ten eerste is er de lineaire vlaktaks, de meest eenvoudige vorm: een uniforme belasting van een bepaald percentage op het inkomen, zonder enige vorm van aftrek en zonder belastingvrije som. Dit is te vergelijken met het huidige systeem van sociale bijdragen dat in België van kracht is. Deze sociale bijdragen worden immers rechtstreeks afgehouden van het loon, zonder enige vorm van aftrek.

³² Niemegeers, W., Pompen, E., (2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare: 90.

Vervolgens onderscheiden we de vlaktaks met een belastingvrije som. Deze belastingvrije som wordt ingevoerd als sociale correctie. Door het wegvallen van de belastingvrije som bij de lineaire vlaktaks moet de arme bevolgingsklasse immers veel meer belastingen betalen en wordt het inkomensherverdelende karakter van de belasting helemaal uitgehold; er ontstaat een sociaal bloedbad. Om hieraan tegemoet te komen wordt aan de basis van het verdiende inkomen een bepaald bedrag (bijvoorbeeld €10.000) vrijgesteld van belastingen. Het invoeren van deze belastingvrije som heeft echter het gevolg dat het belastingpercentage hoger zal liggen dan bij de lineaire vlaktaks, vermits de staat evenveel inkomsten wil genereren en nu een kleinere belastbare basis ter beschikking heeft.

Een derde vorm van vlaktaks is de tweetaks. In plaats van één tarief, zoals bij de voorgaande twee vormen, werkt men nu met twee verschillende tarieven. Dit systeem denkt meer sociaal, vermits kleine verdieners aan een lager belastingtarief onderworpen worden dan de grote verdieners.

Een volgende vorm is de consumptiebelasting. Dit is een buitenbeentje, vermits ze niet lijkt aan te sluiten bij de drie reeds genoemde vormen. Bij de consumptiebelasting wordt de belasting berekend op het bedrag dat door personen of ondernemingen geconsumeerd wordt, en niet op hetgeen verdiend wordt. Dit systeem lijkt uitermate geschikt om de spaarquote te stimuleren: indien er meer geld gespaard wordt, zal er minder belasting betaald moeten worden.

In hun boek hebben Niemegeers en Pompen ook al een specifiek voorstel uitgewerkt voor België. Hierbij pleiten ze voor een vlaktaks van 15% waarbij alle aftrekposten worden afgeschaft en de belastingvrije som wordt opgetrokken tot € 12.500.³³

De verschillende auteurs van de vlaktaksvoorstellen halen ook steeds voordelen aan van hun systeem. Deze zullen, samen met de belangrijkste kritieken, besproken worden in het volgende hoofdstuk.

³³ Niemegeers, W., Pompen, E.,(2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare:130

2.3. Besluit

In dit hoofdstuk konden we verschillende voorstellen voor een invoering van de vlaktaks terugvinden. Over het algemeen komen ze op hetzelfde neer: een uniform belastingtarief met de afschaffing van de aftrekposten en verminderingen en als tegemoetkoming hieraan een verruiming van de belastbare basis. Er dient hier echter wel opgemerkt te worden dat een invoering van de vlaktaks niet van vandaag op morgen kan gebeuren.³⁴ Dit scenario zou ervoor zorgen dat bijvoorbeeld lange termijn aftrekken (voor de aanschaf van een woning, enz...) plots afgeschaft worden. Dit zou een storm van protest veroorzaken bij de bevolking. Een invoering van de vlaktaks zal best in een aantal stappen gebeuren. In Nederland oppert Caminada het idee om eerste een tweetaks in te voeren van 25% en 45%, om daarna over te schakelen op een vlaktaks.³⁵ Hierbij worden de verschillende aftrekposten en verminderingen geleidelijk afgeschaft. Deze aanpassing gaat al een heel eind in de richting van de vlaktaks, en is dus duidelijk het onderzoeken waard.

³⁴ Grillet, N., (2008), Kan een vlaktaks in België?, Brussel: 87-89.

³⁵ Caminada, K., (2000), Via een tweetaks naar een vlaktaks: op weg naar de volgende belastingherziening, Universiteit Leiden: 4.

Hoofdstuk 3: De voor- en nadelen van een vlaktaks

In het vorige hoofdstuk werd kort geschetst wat de invoering van een vlaktaks precies inhoudt. Dit hoofdstuk bespreekt de belangrijkste argumenten van voor- en tegenstanders om een vlaktaks al dan niet in te voeren.

3.1. Voordelen van een vlaktaks

Vele voorstanders zeggen dat een systeem van vlaktaks implementeren alleen maar goed is wanneer het aantal regeltjes vermindert. De aftrekposten, uitzonderingen en uitzonderingen op de uitzonderingen zorgen voor de complexiteit van het huidige systeem.

Een eerste voordeel dat dus wordt aangehaald is de administratieve vereenvoudiging. Door de afschaffing van de aftrekposten, verminderingen en uitzonderingen wordt zowel de aangifte als de controle en inning van de belastingen sterk vergemakkelijkt. De hoge administratieve kosten voor de burger en de beheerskosten voor de overheid, waarvan sprake in hoofdstuk 1, zullen dus dalen bij een vlaktaks. Omwille van het eenvoudige systeem, wordt de vlaktaks door Hall & Rabushka ook wel 'post card tax return' genoemd, omdat de fiscale aangifte bij wijze van spreken kan gebeuren op een blaadje papier ter grootte van een postkaart.³⁶ De huidige aangifte van de personenbelasting invullen is voor vele burgers een onbegonnen zaak geworden, terwijl de aangifte bij een vlaktaks eenvoudig te doen is op drie regeltjes:

Totaal inkomen
- belastingvrije som
= belastbaar inkomen

De invoering van de vlaktaks is niet enkel een administratieve verlossing voor de burger, maar ook voor de overheid. Door een invoering van een vlaktaks met al haar eenvoud, is het mogelijk het aantal ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor de verwerking en inning van de belastingen fors af te slanken. In landen die de vlaktaks reeds invoerden zijn er proportioneel veel minder ambtenaren nodig bij de verwerking van de belastingen dan in ons land. Een voorbeeld hiervan is Hong Kong: met een inwonersaantal van om en bij de zeven miljoen personen, zijn er ongeveer 3.000 ambtenaren nodig voor de fiscale

³⁶ Hall, R.E., Rabushka, A., (1995), The flat tax, Hoover Institution Press, Stanford: 52.

administratie; in België – bijna elf miljoen inwoners – zijn dat er meer dan elf keer zoveel (33.000).³⁷ Deze cijfers tonen aan dat het fiscale ambtenarenkorps aanzienlijk afgeslankt kan worden, wat alweer gunstig is voor de hoge beheerskosten en bijdraagt aan een efficiënter overheidsbeleid.

Naast deze administratieve vereenvoudiging halen voorstanders aan dat er ook een belangrijke positieve economische impact is. Deze reikt veel verder dan men op het eerste zicht zou denken.

Een eerste economische impact is dat er bij een vlaktaks een grotere motivatie is om te werken.³⁸ Dit is het gevolg van de lagere aanslagvoet onder de vlaktaks dan de vrij hoge tarieven onder het huidige stelsel. Door de afschaffing van aftrekposten, uitzonderingen en verminderingen wordt immers de belastbare grondslag verhoogt. Daardoor is er een minder hoog tarief nodig om gelijkblijvende belastingopbrengsten te creëren. Door de lagere vlaktaks zal dus het nettoloon van de werknemer verhogen, wat een grotere motivatie tot werken met zich meebrengt.

Daarmee samenhangend zal ook de kapitaalaccumulatie gestimuleerd worden. Indien er lagere belastingvoeten zijn, kunnen gezinnen meer geld sparen. Musgrave en Musgrave schatten dat door de overgang naar een vlaktaks de spaarquote van gezinnen met om en bij de tien procent zal stijgen.³⁹ Deze middelen kunnen dan opnieuw geïnvesteerd worden en zorgen zo voor een verhoging van de kapitaalvoorraad. Ook stellen Hall en Rabushka in hun vlaktaksvoorstel voor de investeringen in fysiek kapitaal onmiddellijk aftrekbaar te maken voor bedrijven. Daardoor zullen er meer investeringen gebeuren en zal de economie een versnelde groei kunnen realiseren.⁴⁰ Op dit punt is er echter al kritiek geformuleerd. Zo stelt Eisner dat bedrijven niet moeten investeren om een

³⁷ Niemegeers, W., Pompen, E.,(2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare: 109.

³⁸ Hall,R.E., Rabushka, A.,(1995), *The flat tax*, Hoover Institution Press, Stanford: 84.

³⁹ Musgrave, R., Musgrave, P., (1989), *Public Finance in Theory and Practice*, McGraw Hill, New York.

⁴⁰ Hall,R.E., Rabushka, A.,(1995), *The flat tax*, Hoover Institution Press, Stanford:70.

taksvoordeel te behalen, maar dat ze dat moeten doen om hun rendabiliteit te verhogen. Alleen zo zullen de genomen investeringsbeslissingen economisch efficiënt zijn.⁴¹

De twee voorgaande factoren zullen er samen verantwoordelijk voor zijn dat er een totale economische groei optreedt. Volgens Hall & Rabushka zal de invoering van de vlaktaks zorgen voor een economische groei van 6% over een periode van 7 jaar.⁴² Deze schatting blijkt nog pessimistisch wanneer ze vergeleken wordt met de groei in landen die de vlaktaks reeds invoerden.

Naast de totale economische groei, beweert Grecu dat de intrestvoeten zullen dalen bij de invoering van de vlaktaks. Doordat de belasting op intresten wegvalt, zullen de kredietverleners lagere intrestbetalingen eisen. Deze lagere intrestvoeten zullen de kapitaalcreatie verhogen. De daling van de intrestvoeten heeft vooral voor de overheid een grote impact: op de grote uitstaande overheidsschuld kan een daling van de intrestvoeten met slechts 0,5% al een besparing betekenen van miljoenen euro's.⁴³

Een laatste argument voor de invoering van de vlaktaks wordt aangehaald door Neffke & Schipper.⁴⁴ Zij beweren dat de invoering van de vlaktaks ook de fiscale fraude zal verminderen. Uit een studie van McKinsey blijkt dat ongeveer 22% van de Belgische economie gebeurt via zwartwerk. Dit komt neer op een inkomstenverlies van om en bij de 30 miljard euro voor de overheid.⁴⁵ Door de invoering van een vlaktaks, kan er al meteen om en bij de tien miljard euro bespaard worden door de verminderde fraude.

Als het systeem eenvoudiger wordt, zijn er minder achterpoortjes te vinden om aan belastingontwijking of zelfs –ontduiking te doen. Daarenboven wordt het risico om

⁴¹ Hall, R.E., Rabushka, A., Armey, D., Eisner, R., Stein, H., (1996), *Fairness & Efficiency in The Flat Tax*, The AEI Press, Washington D.C.

⁴² Hall, R.E., Rabushka, A., (1995), *The flat tax*, Hoover Institution Press, Stanford: 89.

⁴³ Grecu, A., (2004), *Flat tax: The British Case*, Adam Smith Institute, London: 14.

⁴⁴ Neffke, F., Schipper, R., (2005), *De vlaktaks: eenvoudiger, goedkoper en beter*, Aenorm, editie 49, 50-53.

⁴⁵ McKinsey, (2004), Propero, *Een nieuwe impuls voor economische welvaart in België*, Brussel, McKinsey & Company: 14.

betrapt te worden veel groter. Onder het huidige systeem werden in 2006 slechts 0,32% van alle belastingaangiftes gecontroleerd door de enorme complexiteit.⁴⁶ Onder het eenvoudige systeem van de vlaktaks kan er veel meer en preciezer gecontroleerd worden, wat de pakkans zal verhogen en zal zorgen voor een lagere motivatie tot frauderen. Bovendien zal het door de lagere aanslagvoeten sowieso minder interessant worden omdat de baten minder groot zijn als er lagere aanslagvoeten van kracht zijn. Dit alles resulteert volgens hen in hogere belastingopbrengsten voor de overheid.

3.2. Nadelen van een vlaktaks

Bij elke voorstander hoort een tegenstander. Deze paragraaf gaat dieper in op de kritieken die de verschillende auteurs van een vlaktaksvoorstel te verwerken krijgen.

Een belangrijke kritiek op het vlaktakssysteem van Hall en Rabushka is afkomstig van Ventura.⁴⁷ Hij stelt dat een vlaktaks de inkomensverdeling verder uitdiept en een sociaal bloedbad doet ontstaan. De positieve impact op de economie zal dus teniet gedaan worden door een grotere ongelijkheid. Rond dit standpunt is er echter al veel commotie ontstaan. Ten eerste werd er als antwoord aangehaald dat het huidige systeem ook al niet zo progressief is als het wel lijkt. Door de enorme complexiteit van het huidige stelsel zijn er veel manieren om aan belastingontwijking te doen. Deze technieken worden echter vooral gebruikt door de hogere inkomensklassen, omdat zij de middelen hebben om achterpoortjes te zoeken. Zij hebben dus meer mogelijkheden om hun belastbare grondslag te verminderen. Een tweede argument om aan deze kritiek te twijfelen zagen we reeds in het vorige hoofdstuk. Door het invoeren/optrekken van een belastingvrije som is het vlaktakssysteem wel nog progressief. Dit bleek uit figuur 2 (zie hoger), waarop we zagen dat de gemiddelde aanslagvoet steeg naarmate het inkomen groter werd.

⁴⁶ Niemegeers, W., Pompen, E., (2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare: 64.

⁴⁷ Ventura, G., (1999), *Flat Tax Reform: A quantitative exploration*, Journal of Economic Dynamics & Control, Vol 23, University of Western Ontario.

Een andere vaak voorkomende kritiek onder de tegenstanders is dat het invoeren van een vlaktaks in België praktisch bijna onmogelijk is.⁴⁸ De huidige beleidsvoerders fixeren zich volgens hen enkel op de prachtige economische resultaten van de landen uit Centraal- en Oost-Europa na de invoering van de vlaktaks. Andere problemen en factoren worden hierbij over het hoofd gezien. Zo merken de tegenstanders (terecht) op dat er in de voormalige Oost-blok landen geen overgangsfase vereist was. In die landen was het communisme immers pas opgerold en was er geen belastingstelsel aanwezig. Daardoor moest er bij de ontwikkeling van de vlaktaks geen rekening gehouden worden met factoren zoals lange-termijnaftrekken, enz. die er bij ons wel zijn. Vlakstegenstanders verwijzen dan ook vaak naar deze overgangsproblemen om aan te tonen dat een vlakstakshervorming onrealistisch zou zijn in België, omdat volgens hen de hinderpalen onoverkomelijk zouden zijn.

Ook de economische groei werkt verblindend in West-Europa. Het typevoorbeeld van economische groei is Rusland (zie hoofdstuk 4). Er mag echter niet vergeten worden dat deze groei niet enkel tot stand is gekomen door de invoering van de vlaktaks. Het communisme was in Rusland pas verdwenen, waardoor vele bedrijven geprivatiseerd werden en een veel professionelere leiding kregen. Dit leidt op zich al tot economische groei. Ook bezit Rusland enorm veel grondstoffen, die de economie positief zullen beïnvloeden. Een vlaktaks invoeren louter en alleen omwille van de mogelijke positieve resultaten zou dus wel erg kort door de bocht zijn.

3.3 Besluit

Samengevat leidt de vlaktaks volgens de voorstanders tot de volgende effecten:

- Administratieve vereenvoudiging voor zowel burger als overheid, wat een verlaging van de administratiekosten met zich meebrengt door de makkelijkere inning en verwerking.
- Gerichtere controle mogelijk.

⁴⁸ Feld, A., (1996), Living With The Flat Tax, National Tax Journal, Vol. XLVIII, No. 4, p. 603-617.

- Er zijn extra stimulansen om te werken en geld te sparen (door de lagere intrestvoeten).
- Bedrijven gaan meer investeren, doordat investeringen onmiddellijk 100% aftrekbaar zijn.
- Minder zwartwerk.
- Minder belastingontwijking en -ontduiking, wat zal leiden tot hogere belastinginkomsten voor de overheid.

De tegenstanders halen enkele belangrijke tegenargumenten aan:

- De vlaktaks zorgt voor een vermindering van de progressiviteit.
- De invoering van de vlaktaks is praktisch gezien bijna onmogelijk gezien de vele belastingvoordelen in het huidige systeem die hun uitwerking hebben gedurende meerdere jaren.
- Een groei van de economie is niet zeker. In de voormalige Oost-blok landen zijn er nog veel andere factoren die de plaatselijke economische groei kunnen verklaren.

Hoofdstuk 4: De vlaktaks in andere landen

De laatste jaren zijn er in vele landen hervormingen doorgevoerd binnen het fiscale stelsel. Hetgeen hierbij het meest in het oog springt, is de invoering van de vlaktaks in verschillende landen van Centraal- en Oost - Europa. Vandaar dat er ook in West-Europa meer en meer stemmen opgaan om een vlaktaks in te voeren. Om een beeld te schetsen van de mogelijke economische impact van zo een beslissing, gaan we in dit hoofdstuk dieper in op de resultaten van enkele landen na de invoering van de vlaktaks.

4.1. De vlaktakslanden

De eerste landen die de vlaktaks invoerden bevinden zich buiten Europa. Het allereerste land ter wereld dat de vlaktaks invoerde was het Kanaaleiland Jersey (1940). Hier werd de inkomstenbelasting vervangen door een vlaktaks van twintig procent, zowel op het persoonlijk als op het vennootschapsinkomen. Dit voorbeeld werd gevolgd door buurland Guernsey (1960).⁴⁹ Tussenin schakelde ook Hong Kong over op de vlaktaks (1947). Hong Kong is echter een buitenbeentje. De inwoners hebben er de keuze tussen twee fiscale stelsels. Enerzijds is er een progressieve belasting van twee tot twintig procent na aftrek van sommige kosten en anderzijds is er een vlaktaks van zestien procent op het bruto-inkomen.⁵⁰ Grecu onderzocht welk stelsel het populairste was, en kwam tot de vaststelling dat de vlaktaks duidelijk meer aanhangers heeft dan het stelsel met oplopende marginale tarieven.⁵¹

In de jaren '90 kwam er een heuse vlaktaksgolf op gang in Centraal- en Oost-Europa. Estland was in 1994 het eerste Europese land dat overschakelde op de vlaktaks. De drie tarieven in de personenbelasting werden vervangen door een vlaktaks van 26% in zowel de personen- als de vennootschapsbelasting. Bovendien worden de winsten die geherinvesteerd worden in de vennootschap vrijgesteld van belastingen, om zo de kapitaalvorming te stimuleren. Het Estse voorbeeld werd al snel gevolgd door haar

⁴⁹ Niemegeers, W., Pompen, E.,(2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare: 101.

⁵⁰ Ibidem: 99.

⁵¹ Grecu, A., (2004), *Flat tax: The British Case*, Adam Smith Institute, London: 13.

Baltische burenen, Litouwen (1994) en Letland (1995), met respectievelijk een tarief van 33% en 25%.⁵²

Een zestal jaren later, in 2001, voerde Rusland de vlaktaks in. Rusland kreeg internationaal de meeste aandacht, vermits de grondlegger van het communisme plots een kapitalistische vlaktaks invoerde. Het bestaande belastingstelsel werd afgeschaft en vervangen door een vlaktaks van dertien procent in de personenbelasting (tabel 3).

Tabel 3: Russische tariefstructuur

(1 EURO = 42.34 roebels ; wisselkoers op 1 februari 2010)

VOOR VLAKTAKS		NA VLAKTAKS	
< 3.168 roebels	0%	< 4.800 roebels	0%
3.168 – 50.000 roebels	12%	>4.800 roebels	13%
50.000 – 150.000 roebels	20%		
>150.000 roebels	30%		

(Bron: Ivanova, A., Keen, M., Klemm, A. (2005), The Russian Flat Tax Reform, IMF Working Paper (WP/05/16), Fiscal Affairs Department: 6.)

De Russische hervorming werkte bijzonder inspirerend, want nadien volgden o.a. Oekraïne (dertien procent), Slowakije (negentien procent), Georgië (twaalf procent) en Roemenië (zestien procent) dit voorbeeld. In tabel 4 vindt u een overzicht van de vlaktakstarieven van de landen in Centraal- en Oost-Europa. In deze tabel valt vooral Letland op, vermits het voor de invoering van de vlaktaks een systeem met regressieve marginale tarieven had. De laagste inkomensschijf werd belast tegen 25 procent, terwijl de hogere schalen aan een belasting van tien procent onderworpen waren. Dit is het enige land waar dit van toepassing was, in alle andere waren er oplopende marginale

⁵² Keen, M., Kim, Y., Varsano, R., (2006), The "Flat Tax(es)": Principles and Evidence, IMF Working Paper (WP/06/218), Fiscal Affairs Department:7.

tarieven. Er dient wel opgemerkt te worden dat in enkele landen het tarief reeds werd aangepast, zoals bijvoorbeeld het geval is in Estland (20%).⁵³

Tabel 4: De vlaktaks in Centraal- en Oost-Europa.

	Invoering	Tarieven in de personenbelasting (%)		Tarief in de vennootschapsbelasting, na hervorming (%)	Verandering in belastingvrije som
		Voor	Na		
Estland	1994	16,24,33	26	26	Lichte verhoging
Litouwen	1994	10,18,24,28,33	33	29	Sterke verhoging
Letland	1997	25,10	25	25	Lichte daling
Rusland	2001	12,20,30	13	37	Lichte verhoging
Oekraïne	2004	10,15,20,30,40	13	25	Verhoging
Slowakije	2004	10,20,28,35,38	19	19	Sterke verhoging
Georgië	2005	12,15,17,20	12	20	Afgeschaft
Roemenië	2005	18,23,28,34,40	16	16	Verhoging

(Bron: Keen, M., Kim, Y., Varsano, R., (2006), The "Flat Tax(es)": Principles and Evidence, IMF Working Paper (WP/06/218), Fiscal Affairs Department: 6.)

4.2. Economische resultaten

Indien de beleidsvoerders in West-Europa een afweging willen maken tussen het invoeren van een vlaktaks of niet, zullen ze zich hierbij grotendeels laten leiden door de economische resultaten van landen in Centraal- en Oost - Europa die dit reeds gedaan hebben. Eerst zal er een beknopt overzicht gegeven worden van de algemene economische resultaten en daarmee samenhangend de opbrengsten voor de overheid, vooral dan voor de Baltische staten. Een volgende paragraaf neemt vervolgens de voornaamste kritiek tegen de vlaktaks – de afvlakking van de progressiviteit en het herverdelende karakter – onder de loep.

⁵³ Niemegeers, W., Pompen, E.,(2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare: 103.

4.2.1. Macro-economische impact

In alle drie de Baltische staten merken we een sterke stijging van het BBP op. In Estland steeg het BBP in 1997 (drie jaar na de invoering van de vlaktaks) zelfs met tien procent en sinds 2000 groeit deze met gemiddeld zes procent per jaar. De andere Baltische staten volgen deze trend.⁵⁴ Tabel 5 geeft voor enkele landen uit West- en Oost-Europa de stijging van het BBP weer in de periode 2000-2008. Uit deze tabel blijkt dat de landen die een vlaktaks hebben ingevoerd een grotere groei hebben van het BBP dan de landen uit West-Europa die dit (nog) niet gedaan hebben.

Tabel 5: Groeipercentage van het Bruto Binnenlands Product

Land	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
België	3.7%	0.8%	1.4%	0.8%	3.2%	1.8%	2.8%	2.9%
Frankrijk	3.9%	1.9%	1.0%	1.1%	2.5%	1.9%	2.2%	2.3%
Estland	10.0%	7.5%	7.9%	7.6%	7.2%	9.4%	10.0%	7.2%
Litouwen	3.3%	6.7%	6.9%	10.2%	7.4%	7.8%	7.8%	9.8%
Letland	6.9%	8.0%	6.5%	7.2%	8.7%	10.6%	12.2%	10.0%
Rusland	10.1%	5.1%	4.7%	7.4%	7.2%	6.3%	7.6%	8.1%
Roemenië	2.4%	5.7%	5.1%	5.2%	8.5%	4.2%	7.9%	6.3%

(Bron: Eurostat, (2009), Real GDP growth rate, Opgevraagd op 18 november 2009, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsieb020>)

Uit deze tabel kunnen we dus afleiden dat deze vlaktakslanden een aanzienlijk grotere economische groei kennen. Men mag echter niet te snel concluderen dat deze enkel en alleen het gevolg is van de invoering van de vlaktaks. Deze landen zijn zich nog altijd aan het herstellen van het communistische tijdperk, en kenden daardoor ook al van voor de invoering van de vlaktaks een sterke economische groei. Daarom is het belangrijk ook nog naar andere aspecten te kijken om zo de invloed van een vlaktaks af te leiden.

⁵⁴ Niemegeers, W., Pompen, E., (2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare: 106 – 109.

Een tweede factor die we hierbij kunnen bestuderen is de werkgelegenheidsgraad (=het percentage van personen met een job tussen 15 en 64 jaar). De voorstanders van een vlaktaks argumenteren dat een vlaktaks de motivatie om te werken vergroot en dus zal zorgen voor een toename van het arbeidsaanbod. Het wordt voor de burger immers veel interessanter om te gaan werken, vermits er een minder groot deel van het loon wordt wegbelast. Een andere reden voor de toename van de werkgelegenheid is het feit dat de vlaktaks volgens hen resulteert in een grotere economische groei. Hierdoor hebben bedrijven behoefte aan extra middelen, waaronder arbeid. In tabel 6 wordt de werkgelegenheidsgraad van een aantal landen weergegeven.

Tabel 6: Werkgelegenheidsgraad

Land	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
België	56.8%	57.4%	59.3%	60.5%	59.9%	59.9%	59.6%	60.3%	61.1%	61.0%	62.0%
Frankrijk	59.6%	60.2%	60.9%	62.1%	62.8%	63.0%	64.0%	63.8%	63.7%	63.7%	64.3%
Estland	...	64.6%	61.5%	60.4%	61.0%	62.0%	62.9%	63.0%	64.4%	68.1%	69.4%
Letland	...	59.9%	58.8%	57.5%	58.6%	60.4%	61.8%	62.3%	63.3%	66.3%	68.3%
Litouwen	...	62.3%	61.7%	59.1%	57.5%	59.9%	61.1%	61.2%	62.6%	63.6%	64.9%
Roemenië	65.4%	64.2%	63.2%	63.0%	62.4%	57.6%	57.6%	57.7%	57.6%	58.8%	58.8%

(Bron: Eurostat, (2009), Employment rate, Opgevraagd op 18 november 2009, via <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tsiem010&tableSelection=1&footnotes=yes&labeling=labels&plugin=1>)

Uit deze tabel blijkt dat vanaf 2001 de werkgelegenheidsgraad in de Baltische Staten veel sterker stijgt dan deze uit West-Europa. Of dit te verklaren is door de vlaktaks is echter in vraag te trekken. De vlaktaks in deze landen is immers ingevoerd in de periode tussen 1994 en 1997, en we zien zelfs dat de werkgelegenheidsgraad gedaald is in deze periode. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het effect van de invoering van de vlaktaks slechts begint door te werken na enkele jaren. Dit is echter in strijd met de conclusie in verband met de invloed van de vlaktaks op het BBP. Over het effect van de vlaktaks op de werkgelegenheidsgraad kan men dus geen duidelijke conclusies trekken. Dit werd eerder ook al aangehaald door Bailey.⁵⁵ Volgens hem valt het effect van een

⁵⁵ Bailey, S., (2002), Public Sector Economies: Theory, Policy and Practice (second edition), Palgrave, Wales.

inkomstenbelasting op het macro-economische arbeidsaanbod moeilijk te voorspellen. Dit effect valt immers uiteen in een inkomens- en een substitutie-effect. Door het inkomenseffect gaan de mensen minder werken; ze krijgen een hoger loon waardoor ze minder lang moeten werken voor hetzelfde bedrag. Het substitutie-effect zorgt er echter voor dat er meer gewerkt wordt, aangezien de vrije tijd dunder wordt. Het globale effect hangt af van de sterkte van de beide effecten.

Een laatste factor die we hier bestuderen is de evolutie van de belastingontvangsten voor de overheid voor en na de invoering van de vlaktaks. In verband met dit onderwerp ziet Stepanyan een andere conclusie dan deze bij de bestudering van het BBP. Volgens hem wijst niets op een sterke toename van de belastingopbrengsten, als percentage van het BBP.⁵⁶ Dit kan verklaard worden door het feit dat in de vlaktakslanden het vlaktakstarief zeer dicht in de buurt ligt van het hoogste marginale tarief van voor de hervorming van het belastingsysteem en doordat de belastingvrije som in de meeste gevallen verhoogd werd.

Voor Rusland is deze conclusie enigszins anders. In tegenstelling tot de Baltische staten, zijn de ontvangsten uit de personenbelasting na invoering van de vlaktaks in 2001 gestegen met 25,2% in 2001 en met 24,6% in 2002. Deze trend zette zich ook in latere jaren verder.⁵⁷ Ivanova, Keen en Klemm geven een verklaring voor deze evolutie. Een eerste oorzaak voor de stijging van de inkomsten is het feit dat het gemiddelde tarief in de personenbelasting lichtjes gestegen is ten opzichte van voor de invoering. Een tweede factor die de stijging verklaart is de verminderde belastingontduiking en -ontwijking. De fiscale wetgeving in Rusland wordt veel meer nageleefd dan vroeger; de Russen rapporteren meer inkomsten aan de fiscus. De belangrijkste factor is echter de stijging van de reële brutolonen met 11,6% in 2001.⁵⁸ Dit is het gevolg van het stijgende arbeidsaandeel in de economie sinds de invoering van de vlaktaks.

⁵⁶ Stepanyan, V., (2003), *Reforming Tax Systems: Experience of the Baltics, Russia and Other Countries of the Former Soviet Union*, IMF Working Paper (WP/03/173), European II Department: 20.

⁵⁷ Niemegeers, W., Pompen, E., (2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare: 109.

⁵⁸ Ivanova, A., Keen, M., Klemm, A. (2005), *The Russian Flat Tax Reform*, IMF Working Paper (WP/05/16), Fiscal Affairs Department: 19.

4.2.2. Het herverdelingseffect

De belangrijkste kritiek van vlaktakstegenstanders is dat de vlaktaks minder herverdelend is dan het huidige fiscale stelsel. Voor Rusland en Slowakije blijkt deze conclusie echter niet te kloppen: de hervorming van 2001 heeft de progressiviteit verder uitgediept door een verhoging van de belastingvrije som en een verlaging van de tarieven.⁵⁹ Hiervan zijn vooral de laagste inkomensklassen de grote winnaars, hoewel er ook een daling van de fiscale druk is voor de hogere inkomensklassen. Dit toont aan dat een invoering van de vlaktaks niet meteen een negatieve impact op de progressiviteit hoeft te impliceren.

In Roemenië is de impact van de vlaktaks helemaal omgekeerd: terwijl de grootverdieners minder belastingen moeten betalen, zijn het de lage inkomensklassen die meer moeten betalen. De ongelijke inkomensverdeling wordt dus verder uitgediept. De invoering van de vlaktaks in Roemenië is overigens ook in globaal opzicht geen succes te noemen: de fiscale ontvangsten zijn niet groot genoeg om te compenseren voor het lagere tarief. Dit zal in de toekomst leiden tot budgettaire tekorten, een onhoudbare situatie.

4.3. Besluit

De laatste decennia hebben vele landen uit het voormalige Oostblok hun belastingstelsel, voor zover dit aanwezig was onder het communistische regime, omgevormd en een vlaktaks ingevoerd.

De economische resultaten van de landen die de vlaktaks reeds hebben ingevoerd zijn eensluidend: in alle landen is er een stijging te merken van het BBP. De bevindingen op gebied van de belastingopbrengsten en het herverdelingseffect van de vlaktaks zijn echter tegenstrijdig. In Rusland merken we een stijging van de belastingopbrengsten voor de overheid op, maar het is onduidelijk of dit veroorzaakt wordt door de invoering van de vlaktaks of door de vermindering van de ondergrondse economie of het globale economische herstel na de communistische periode. Nog in Rusland zien we dat de vlaktaks zorgt voor een groter herverdelend effect, terwijl in Roemenië de sociale kloof

⁵⁹ Keen, M., Kim, Y., Varsano, R., (2006), The "Flat Tax(es)": Principles and Evidence, IMF Working Paper (WP/06/218), Fiscal Affairs Department: 6.

vergroot wordt. Veel zal hierbij te maken hebben met de hoogte van de belastingvrije som. Zomaar beweren dat de vlaktaks asociaal is, houdt dan ook op het eerste gezicht geen steek: veel hangt af van de specifieke kenmerken van de vlaktaks, zoals de hoogte van het tarief en de belastingvrije som, alsook hervormingen op andere gebieden.

Hoofdstuk 5: Een micro-economische analyse van een concreet vlaktaksvoorstel

In dit hoofdstuk zal er een concreet voorstel van vlaktaks voor België uitgewerkt worden. Daarvoor wordt een beroep gedaan op een steekproef van 109 aangiftes in de personenbelasting van Belgische gezinnen. Een beschrijving van de data zal gegeven worden in de volgende paragraaf. Vervolgens zullen er drie concrete vlaktaksvoorstellen beschreven worden, samen met hun belangrijkste kritiek. Uit deze voorstellen zal dan het naar mijn inziens beste model geselecteerd worden, om in het volgende hoofdstuk de praktische haalbaarheid van dit systeem te bestuderen. In het besluit van hoofdstuk twee is immers aangehaald dat een plotse invoering van de vlaktaks een storm van protest bij de bevolking zal veroorzaken. Daarom zullen in hoofdstuk 6 enkele mogelijke implementatievormen besproken worden, samen met hun voornaamste kritieken.

5.1. De dataset

Zoals eerder vermeld, maken we in deze studie gebruik van een steekproef van 109 aangiftes in de personenbelasting van Belgische gezinnen. Het betreft aangiftes uit het aanslagjaar 2009, dus de belasting op de inkomsten van 2008. De dataset is opgenomen in bijlage I. In de aangiftes zit een selectie van uiteenlopende gezinnen, uit diverse groepen van de bevolking. Zo zijn er belastingaangiftes van zowel alleenstaanden als tweeverdieners – gehuwden of wettelijk samenwonenden -, met of zonder kinderen. In onderstaande tabel staan enkele gegevens.

Tabel 7: Beschrijving dataset

Aantal alleenstaanden	59
Aantal alleenstaanden zonder kinderen	45
Aantal alleenstaanden met 1 kind	8
Aantal alleenstaanden met 2 kinderen	5
Aantal alleenstaanden met 3 kinderen	1
Aantal tweeverdieners	50
Aantal tweeverdieners zonder kinderen	14
Aantal tweeverdieners met 1 kind	11
Aantal tweeverdieners met 2 kinderen	13
Aantal tweeverdieners met 3 kinderen	12

(Bron: eigen bewerking)

In tabel 8 zijn enkele economische gegevens van de steekproef weergegeven. Hiervoor zijn de gegevens geordend volgens belastbare inkomsten en vervolgens in tien gelijke delen verdeeld, de percentielen. Zo bevinden zich in het eerste percentiel de 10% armste gezinnen en in het laatste percentiel de 10% rijkste gezinnen. De belastbare inkomsten zijn de som van het belastbare loon, de onroerende inkomsten, de roerende inkomsten, de wettelijke pensioenen en de vervangingsinkomsten.

Tabel 8: Economische gegevens dataset

	Gemiddelde inkomen	Gemiddelde belasting	Gemiddelde belastingsvoet
0-10%	€ 13.303,76	€ 652,44	5,94%
10-20%	€ 19.275,45	€ 3.186,11	16,69%
20-30%	€ 24.827,77	€ 5.258,15	22,32%
30-40%	€ 32.493,04	€ 7.621,1	23,88%
40-50%	€ 38.589,69	€ 9.474,21	25,38%
50-60%	€ 46.188,66	€ 14.145,81	30,82%
60-70%	€ 51.813,99	€ 12.891,78	25,08%
70-80%	€ 60.677,81	€ 15.858,53	25,73%
80-90%	€ 72.390,40	€ 20.619,68	28,42%
90-100%	€ 94.235,81	€ 29.088,77	30,34%

(Bron: eigen bewerking)

Na deze korte beschrijving van de dataset zal in de volgende paragrafen een concreet voorstel voor de invoering van de vlaktaks uitgewerkt worden.

5.2. Een concreet vlaktaksvoorstel voor België

Aan de hand van de gegevens uit de dataset proberen we nu te komen tot een concreet vlaktaksvoorstel voor België. In de volgende paragrafen komen enkele systemen aan bod. Allereerst zullen de desbetreffende parameters van het systeem weergegeven worden. Vervolgens wordt er gekeken naar het effect op de overheidsinkomsten en op de inkomensongelijkheid. Tenslotte wordt er voor elk systeem een besluit, met eventuele kritieken, geformuleerd.

Vooraleer te starten is het noodzakelijk een belangrijke veronderstelling aan te geven. Er wordt in de uitwerking van een model van uitgegaan dat de overheidsinkomsten niet constant moeten blijven, aangezien er talrijke besparingsmogelijkheden zijn. Indien budgetneutraliteit een vereiste is, zal het vlaktakstarief veel te hoog moeten zijn. Bij een vlaktaks zal immers de belastingvrije som groter worden dan in het huidige belastingstelsel, doordat er een compensatie moet zijn voor de afschaffing van de aftrekposten en belastingverminderingen. Met een dergelijk hoog tarief zullen de verwachte voordelen, zoals bijvoorbeeld een vermindering van de fraude, slechts in mindere mate of zelfs helemaal niet aanwezig zijn.

Er zal echter wel rekening mee moeten gehouden worden dat de inkomsten voor de overheid niet te diep mogen wegzakken. Er wordt bij de uitwerking van het model van

uitgegaan dat de inkomsten onder een vlaktakssysteem minstens 70% van de huidige inkomsten moeten bedragen. Hiervoor zal de overheid dus fors moeten besparen. Uit een studie van de Europese Centrale Bank (ECB) blijkt echter dat dit perfect mogelijk is.⁶⁰ Op basis van de gegevens uit tabel 9 zien we dat er in België slechts een overheidsefficiëntie is van 66 %, een besparing van 30% ligt dus zeker binnen de mogelijkheden. Dit zal echter niet van vandaag op morgen kunnen gebeuren. Hoe de invoering dan wel concreet kan gebeuren, wordt in het volgende hoofdstuk besproken.

Tabel 9: Overheidsefficiëntie

Country	Input efficiency		Output efficiency	
	Score	Rank	Score	Rank
Australia	0.99	4	0.92	7
Austria	0.67	17	0.92	8
Belgium	0.66	19	0.79	18
Canada	0.75	12	0.84	13
Denmark	0.62	21	0.87	11
Finland	0.61	22	0.83	14
France	0.64	20	0.77	20
Germany	0.72	16	0.79	17
Greece	0.73	14	0.65	23
Iceland	0.87	7	0.90	10
Ireland	0.96	5	0.93	6
Italy	0.66	18	0.68	22
Japan	1.00	1	1.00	1
Luxembourg	1.00	1	1.00	1
Netherlands	0.72	15	0.91	9
New Zealand	0.83	9	0.81	15
Norway	0.73	13	0.93	5
Portugal	0.79	11	0.70	21
Spain	0.80	10	0.78	19
Sweden	0.57	23	0.86	12
Switzerland	0.95	6	0.94	4
United Kingdom	0.84	8	0.80	16
United States	1.00	1	1.00	1

(Bron: Afonso, A., Schuknecht, L., Tanzi, V., (2003), Public Sector Efficiency: An International Comparison, ECB Working Paper no. 242: 22)

5.2.1. Een model met degressieve vrije sommen

5.2.1.1. Beschrijving van het model

Een eerste mogelijk vlaktaksmodel is een systeem waarbij er gebruikt gemaakt wordt van degressieve belastingvrije sommen. Concreet wil dit zeggen dat de belastingvrije som lager wordt naarmate het belastbaar inkomen groter wordt. De lage inkomens zullen dus genieten van een ruimere belastingvrije som, wat ideaal lijkt om het argument van vlaktakstegenstanders als zou de vlaktaks asociaal zijn onderuit te halen. De lage

⁶⁰ Afonso, A., Schuknecht, L., Tanzi, V., (2003), Public Sector Efficiency: An International Comparison, ECB Working Paper no. 242: 22

inkomensklassen zullen immers bevoordeeld worden ten opzichte van de hoge inkomensklassen.

Om dit model toe te passen om de steekproef van aangiftes, zijn allereerst alle aangiftes geordend volgens belastbare inkomsten. Voor het berekenen van het effect op de overheidsinkomsten en de inkomensongelijkheid, is er gebruik gemaakt van volgende parameters:

- Tarief: 25%
- De belastingvrije som daalt naarmate het inkomen stijgt:

Tabel 10: Degressieve belastingvrije sommen

Belastbaar inkomen	Belastingvrije som
0 euro - 20.000 euro	€ 15.000
20.001 - 30.000 euro	€ 12.500
30.001 - 40.000 euro	€ 10.000
40.001 - 50.000 euro	€ 7.500
50.001 - 60.000 euro	€ 5.000
60.001 - 70.000 euro	€ 2.500
70.001 - 80.000 euro	€ 2.500
> 80.000 euro	€ 0

Concreet wil dit zeggen dat op elk belastbaar inkomen de volgende formule zal toegepast worden:

(belastbaar inkomen – (belastingvrije som x aantal verdieners per aangifte)) x 25 %

De totale hoogte van de belastingvrije som hangt dus af van het aantal verdieners per aangifte. Hierboven werd aangegeven dat in de dataset zowel aangiftes van alleenstaanden als van tweeverdieners zijn opgenomen. De belastingvrije som geldt per persoon, wat er dus toe leidt dat in sommige gevallen de belastingvrije som zal verdubbelen. Ook zullen alle aftrekposten en verminderingen afgeschaft worden. Dit wordt gecompenseerd door de verhoogde belastingvrije som.

5.2.1.2. Effect op de overheidsinkomsten

Wanneer de bovenstaande parameters worden toegepast op de dataset, bekomen we de volgende resultaten voor wat betreft de overheidsinkomsten. Onder het huidige belastingstelsel genereert de overheid € 1.277.673,6 aan belastinginkomsten uit de 109 aangiftes uit de dataset. Wanneer het voorgestelde vlaktakssysteem wordt toegepast, merken we dat de overheid nog € 1.017.345,93 inkomsten heeft, wat neerkomt op 79,62% van de huidige inkomsten.

Tabel 11: Effect op de overheidsinkomsten model 1

Overheidsinkomsten personenbelasting huidige systeem	€ 1.277.673,6
Overheidsinkomsten personenbelasting onder vlaktakssysteem	€ 1.017.345,93
Procentuele verhouding	79,62 %

(Bron: eigen bewerking)

Als de overheid opteert om dit vlaktaksmodel in te voeren, zal er dus een besparing moeten gebeuren. Dit is, zoals eerder al vermeld, mogelijk, gezien de efficiëntiegraad van de overheid een aanzienlijke groeimarge heeft.

5.2.1.3. Effect op de inkomensongelijkheid

De kernvraag van deze masterproef is of de invoering van een vlaktaks zal zorgen voor een groter wordende inkomensongelijkheid of niet. Om het effect van dit model op deze ongelijkheid na te gaan, werden de gegevens geordend volgens belastbaar inkomen. Vervolgens werden de gegevens opgedeeld in tien gelijke delen, zogenaamde percentielen. Per percentiel werd het gemiddelde belastbare inkomen, de huidige gemiddelde belastingvoet, de gemiddelde belastingvoet onder de vlaktaks en het verschil tussenbeiden berekend. De gemiddelde belastingvoeten worden berekend door de te betalen belasting te delen door de belastbare inkomsten. De resultaten staan samengevat in onderstaande tabel.

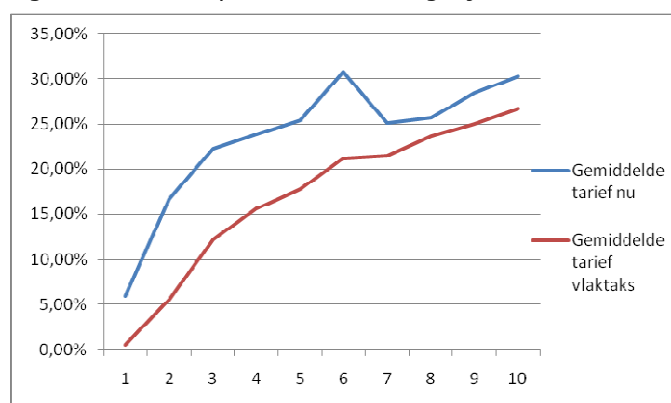
Tabel 12: Effect op de inkomensongelijkheid model 1

	Gemiddelde inkomsten	Gemiddelde tarief nu	Gemiddelde tarief vlaktaks	Vershil in tarief
0-10%	€ 13.303,76	5,94%	0,54%	-5,40%
10-20%	€ 19.275,45	16,69%	5,51%	-11,18%
20-30%	€ 24.827,77	22,32%	12,18%	-10,14%
30-40%	€ 32.493,04	23,88%	15,61%	-8,27%
40-50%	€ 38.589,69	25,38%	17,82%	-7,56%
50-60%	€ 46.188,66	30,82%	21,24%	-9,58%
60-70%	€ 51.813,99	25,08%	21,47%	-3,62%
70-80%	€ 60.677,81	25,73%	23,62%	-2,11%
80-90%	€ 72.390,40	28,42%	25,02%	-3,40%
90-100%	€ 94.235,81	30,34%	26,63%	-3,71%

(Bron: eigen bewerking)

Uit deze tabel kunnen we een interessante conclusie trekken. We merken op dat elk percentiel erop vooruit gaat; de gemiddelde belastingvoet daalt voor elke klasse. We zien echter dat de laagste inkomensklassen er duidelijk meer op vooruit gaan dan de hoge inkomensklassen. De hoge klassen gaan er 'slechts' twee à drie procent op vooruit, terwijl in de laagste klassen de vooruitgang in sommige gevallen maar liefst meer dan tien procent bedraagt. Deze bevinding blijkt ook uit de volgende figuur.

Figuur 3: Effect op de inkomensongelijkheid model 1

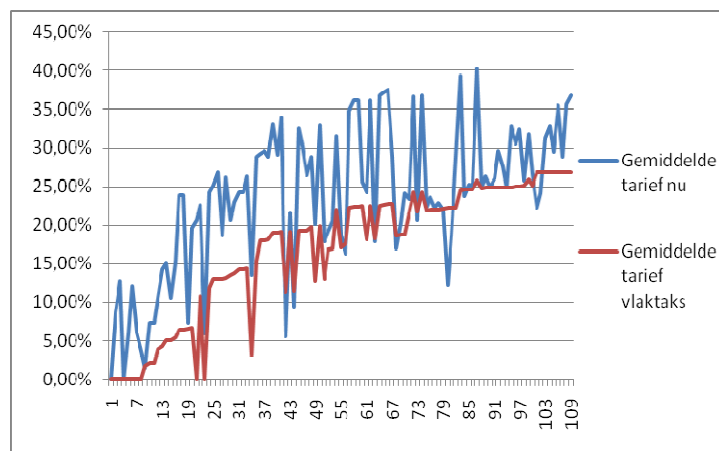
(Bron: eigen bewerking)

Deze grafiek is de grafische voorstelling van tabel 12. Op de horizontale as staan de tien percentielen. Op de verticale as staat het gemiddelde belastingtarief per percentiel uitgezet. We zien op de grafiek dat het gemiddelde tarief per percentiel onder het huidige

systeem overall hoger ligt dan onder het vlaktakssysteem. Met andere woorden, elk percentiel gaat erop vooruit. Een andere bevinding is dat de verticale afstand tussen beide grafieken kleiner wordt naarmate het inkomen groter wordt. Dit wijst erop, zoals hoger vermeld, dat de lage inkomensklassen er meer op vooruit gaan dan de hoge inkomensklassen.

Het vastgestelde feit dat alle inkomensklassen erop vooruit gaan, betekent echter nog niet dat ook elke individuele aangifte positieve effecten zal ondervinden van de invoering van het voorgestelde model. Om dit na te gaan, bekijken we onderstaande grafiek.

Figuur 4: Effect op de individuele inkomensongelijkheid model 1

(Bron: eigen bewerking)

Op de horizontale as staan nu niet langer de percentielen, maar wel elke individuele aangifte. De verticale as bevat de gemiddelde belastingtarieven per aangifte. Wanneer we de grafiek bestuderen zien we dat de overgrote meerderheid van de aangiftes erop vooruit zal gaan bij de invoering van een vlaktaks. Voor sommige aangiftes is er echter een achteruitgang. Dit is het geval voor de aangiftes waarbij de blauwe lijn zich onder de rode lijn bevindt. Dit zijn echter een klein aantal gevallen, die zich vooral situeren in de middenklassen en hogere klassen.

5.2.1.4. Besluit

In deze paragraaf hebben we een eerste vlaktaksvoorstel getoetst aan de beschikbare gegevens. De conclusies lijken op het eerste zicht een verwerping te zijn van de belangrijkste kritiek op de vlaktaks, namelijk dat deze asociaal is. Uit de analyse an het effect op de inkomensongelijkheid is immers gebleken dat de lagere bevolkingsklassen er meer op vooruit gaan dan de hogere inkomensklassen.

Er is echter een grote kritiek op dit systeem te bedenken. Door de sprongen in de belastingvrije sommen gaat er een discriminatie ontstaan tussen de verschillende personen die zich rond de grenswaarden van de belastingvrije som bevinden. Zo zal een persoon die € 20.000 verdient van een belastingvrije som van € 15.000 genieten. Een persoon die € 20.001 verdient, kan echter maar rekenen op een belastingvrije som van €12.500, en dus veel meer belastingen betalen dan de eerste persoon, hoewel hij slechts 1 euro meer verdient. Dit heeft verschillende implicaties. Ten eerste zal de invoering van een dergelijk model een storm van protest veroorzaken bij de bevolking. De hogere inkomensgroepen zullen het niet pikken dat zij een veel kleinere belastingvrije som hebben dan de lagere inkomensgroepen. Ten tweede zal de drang om te frauderen, die heerst onder het huidige systeem, niet afnemen door de invoering van deze vlaktaks. Het loont immers nog altijd om minder inkomsten aan te geven dan men daadwerkelijk heeft. Een persoon die € 20.001 verdient, zal trachten hiervan slechts € 20.000 aangeven, om zo van een hogere belastingvrije som te genieten.

Hoewel uit de tabel en grafieken dus blijkt dat het een goed systeem is, wordt in de vorige alinea aangegeven dat een dergelijk systeem zeer moeilijk zal werken in de praktijk. Vermits een systeem met verschillende belastingvrije sommen moeilijk zal werken, moeten we dus opteren voor een model waarbij we gebruik maken van slechts één belastingvrije som. Dit wordt in de volgende paragrafen besproken.

5.2.2. Een belastingvrije som van 12.500 euro

In de vorige paragraaf is besloten dat degressieve belastingvrije sommen niet zullen werken in de praktijk. Daarom wordt er in deze paragraaf een model uitgewerkt waarbij er nog slechts één belastingvrije som van toepassing is.

5.2.2.1. Beschrijving van het model

In dit model zal er gewerkt worden met de volgende parameters:

- Tarief: 33%
- Belastingvrije som: € 12.500

Bij het bepalen van deze parameters is de belastingvrije som vastgesteld op € 12.500. Dit is ongeveer een verdubbeling van de belastingvrije som onder het huidige belastingstelsel. Deze verdubbeling is nodig als compensatie voor het afschaffen van alle

afrekkosten en verminderingen. Deze verhoging van de belastingvrije som wordt in de literatuur vaak aangehaald als een middel om de beweerde asocialiteit van een vlaktaks te elimineren.

Concreet wil dit zeggen dat op elk belastbaar inkomen de volgende formule zal toegepast worden:

$$(\text{belastbaar inkomen} - (\text{€ } 12500 \times \text{aantal verdiemers per aangifte})) \times 33 \%$$

Opnieuw moet er rekening mee gehouden worden dat er zich in de dataset zowel aangiftes van alleenstaanden als van tweeverdieners bevinden. De belastingvrije som geldt per persoon. Daarom wordt er in de formule een factor 'aantal verdiemers per aangifte' opgenomen, die de waarde "1" zal aannemen bij alleenstaanden, en de waarde "2" bij tweeverdieners. Ook bij dit model zullen alle aftrekkosten verdwijnen.

5.2.2.2. Effect op de overheidsinkomsten

Wanneer de bovenstaande parameters worden toegepast op de dataset, zien we dat de inkomsten voor de overheid terugvallen tot 80,96% van de huidige inkomsten uit de personenbelasting (tabel 13). Zoals hoger vermeld stellen zich hierbij echter geen problemen, vermits de overheid aanzienlijke besparingsmogelijkheden heeft. De vooropgestelde minimumvereiste van 70% overheidsinkomsten worden bij dit model ruimschoots ingewilligd.

Tabel 13: Effect op de overheidsinkomsten model 2

Overheidsinkomsten personenbelasting huidige systeem	€ 1.277.673,6
Overheidsinkomsten personenbelasting onder vlaktakssysteem	€ 1.034.374,35
Procentuele verhouding	80,96 %

(Bron: eigen bewerking)

5.2.2.3. Effect op de inkomensongelijkheid

Ook voor dit model gaan we dieper in op de evolutie van de inkomensongelijkheid. Daartoe werden, net zoals in het vorige model, de aangiftes geordend volgens belastbaar inkomen. Vervolgens werden de gegevens ondergebracht in percentielen. Zodoende bevat het eerste percentiel de 10% armste gezinnen, etc. In tabel 14 wordt een samenvatting gegeven van de resultaten. We merken, net als bij het vorige model, op dat elke bevolkingsklasse erop vooruit zal gaan door de invoering van de vlaktaks. De gemiddelde belastingvoet, die berekend wordt door de te betalen belasting te delen door het belastbare inkomen, daalt voor elk percentiel.

Tabel 14: Effect op de inkomensongelijkheid model 2

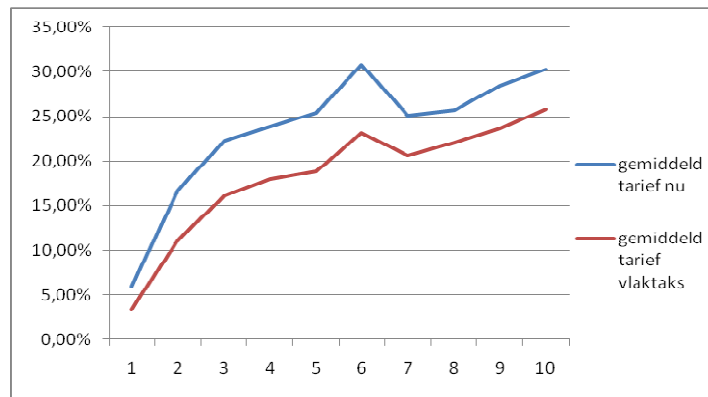
	Gemiddelde inkomsten	Gemiddelde tarief nu	Gemiddelde tarief vlaktaks	Vershil in tarief
0-10%	€ 13.303,76	5,94%	3,41%	-2,53%
10-20%	€ 19.275,45	16,69%	11,10%	-5,59%
20-30%	€ 24.827,77	22,32%	16,07%	-6,24%
30-40%	€ 32.493,04	23,88%	17,96%	-5,92%
40-50%	€ 38.589,69	25,38%	18,84%	-6,54%
50-60%	€ 46.188,66	30,82%	23,15%	-7,67%
60-70%	€ 51.813,99	25,08%	20,63%	-4,45%
70-80%	€ 60.677,81	25,73%	22,05%	-3,68%
80-90%	€ 72.390,40	28,42%	23,63%	-4,79%
90-100%	€ 94.235,81	30,34%	25,80%	-4,54%

(Bron: eigen bewerking)

De mate van vooruitgang in elk percentiel wijzigt wel ten opzichte van het vorige model. Waar we toen concludeerden dat de laagste inkomensklassen er meer op vooruitgaan dan de hogere klassen, is dit bij dit model niet meer zo duidelijk het geval. Alle klassen gaan er ongeveer evenveel op vooruit (4 à 5%), met een uitschieter in het 6e percentiel tot 7,67%. Opmerkelijk is ook dat het eerste percentiel er het minste op vooruit zal gaan (2,53%). Dit was ook wel te verwachten, vermits er zich in dat percentiel veel aangiftes bevinden die ook onder het huidige systeem weining tot geen belastingen betalen. Voor deze mensen is er dan ook niet veel ruimte voor vooruitgang. Toch zullen deze cijfers weer handig gebruikt worden door de tegenstanders van een vlaktaks om de asocialiteit van het systeem te onderstrepen.

In figuur 5 wordt er een grafische voorstelling gegeven van tabel 14.

Figuur 5: Effect op de inkomensongelijkheid model 2

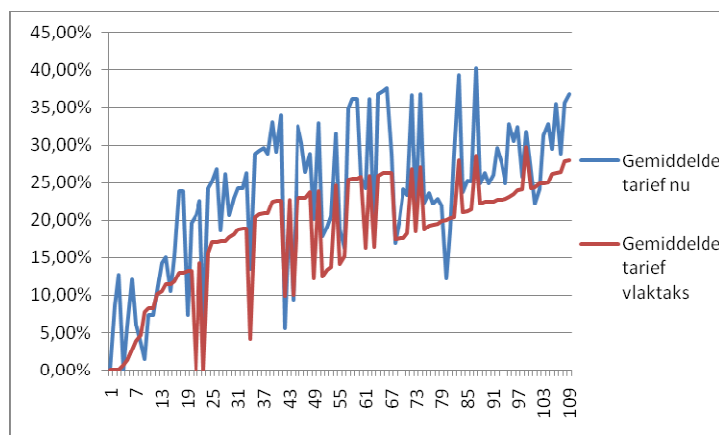

(Bron: eigen bewerking)

Op de horizontale as heeft elk percentiel z'n plaats gekregen. Op de verticale as staat het gemiddelde belastingtarief per percentiel uitgezet. Ook op de grafiek zien we ook dat elke klasse er ongeveer evenveel op vooruit gaat, want de verticale afstand tussen beide grafieken blijft ongeveer gelijk. Bij het eerste percentiel is de kloof het kleinste; zij gaan er in vergelijking met de andere klassen dus minder op vooruit; relatief gezien gaan ze er dus op achteruit.

Wat nu het daadwerkelijke effect is op iedere aangifte is weergegeven in figuur 6. Wanneer de blauwe lijn zich onder de rode lijn bevindt, zien we dat die bepaalde persoon erop achteruit gaat. We merken op dat dit slechts in een aantal gevallen gebeurt, maar vooral bij de eerste 20 aangiftes zullen verschillende personen een hogere belasting moeten dragen onder dit vlaktakssysteem. Dit komt overeen met hetgeen zonet geconcludeerd is, namelijk dat de laagste inkomensklasse het minst gunstige effect zullen ondervinden.

Figuur 6: Effect op de individuele inkomensongelijkheid model 2

(Bron: eigen bewerking)

5.2.2.4. Besluit

In deze paragraaf werd een tweede mogelijk vlaktaksmodel voorgesteld. Hierbij werd er, in tegenstelling tot het eerste model, gewerkt met slechts 1 belastingvrije som, namelijk € 12.500. Alle aftrekposten worden afgeschaft en het tarief bedraagt 33%. Wanneer we het effect van dit model op de inkomensongelijkheid bekijken, zien we dat elke bevolkingsgroep er ongeveer evenveel op vooruit zal gaan. Enkel het laagste percentiel zal er minder op vooruit gaan dan de overige. Dit werd ook duidelijk getoond door de grafiek waarop het effect voor elke individuele aangever te zien is. Hier gingen er verschillende mensen op achteruit in de lagere bevolkingsklassen, iets wat bij de midden- en hoge klassen veel minder voorkwam.

Een mogelijke manier om ervoor te zorgen dat de lagere inkomensklassen er meer op vooruit gaan, is door de belastingvrije som te verhogen. Dit zal een groter effect hebben op de armere klasse dan op de rijksten van de samenleving. Dit model wordt uitgewerkt in de volgende paragraaf.

5.2.3. Een belastingvrije som van 15.000 euro

5.2.3.1. Beschrijving van het model

In de vorige paragraaf zagen we dat een belastingvrije som van € 12.500 niet voldoende is om van een 'rechtvaardige vlaktaks' te kunnen spreken. In deze paragraaf trekken we dan ook deze belastingvrije som op tot € 15.000. Het tarief blijft ongewijzigd, namelijk 33%. Net zoals in de vorige modellen worden ook hier alle aftrekposten en belastingverminderingen afgeschaft.

De toepassing van dit model zal er dus toe leiden dat er op elke aangifte de volgende formule zal toegepast worden:

$$\text{(belastbaar inkomen - (€ 15000 x aantal verdieners per aangifte)) x 33 \%}$$

5.2.3.2. Effect op de overheidsinkomsten

De resultaten van de toepassing van dit model zijn weergegeven in tabel 15. Wanneer de overheid dit model wil toepassen, toont de tabel ons dat ze meer moet besparen bij dit voorstel dan onder de vorige twee voorstellen. De overheid zal ongeveer zo een 30% van haar uitgaven moeten terugdringen.

Tabel 15: Effect op de overheidsinkomsten model 3

Overheidsinkomsten personenbelasting huidige systeem	€ 1.277.673,6
Overheidsinkomsten personenbelasting onder vlaktakssysteem	€ 903.135,34
Procentuele verhouding	70,69 %

(Bron: Eigen bewerking)

Dit zal een zware inspanning vereisen, maar met de gepaste maatregelen is deze doelstelling perfect te realiseren. De voorwaarde die hierboven aangehaald werd, namelijk dat de vlaktaks minstens 70% van de huidige inkomsten moet opbrengen, wordt vervuld. Op dit gebied stelt dit model dus geen probleem.

5.2.3.3. Effect op de inkomensongelijkheid

Bij het vorige model toonden de resultaten ons dat de lagere inkomensklassen er minder op vooruit gingen dan de hogere. Om die reden werd de belastingvrije som in dit model opgetrokken tot € 15.000. Of dit een gepaste maatregel is, wordt getoond in tabel 16.

Tabel 16: Effect op de inkomensongelijkheid model 3

	Gemiddelde inkomsten	Gemiddelde tarief nu	Gemiddelde tarief vlaktaks	Verschil in tarief
0-10%	€ 13.303,76	5,94%	0,71%	-5,23%
10-20%	€ 19.275,45	16,69%	6,89%	-9,80%
20-30%	€ 24.827,77	22,32%	12,86%	-9,46%
30-40%	€ 32.493,05	23,88%	14,66%	-9,21%
40-50%	€ 38.589,70	25,38%	15,53%	-9,85%
50-60%	€ 46.188,66	30,82%	20,70%	-10,12%
60-70%	€ 51.813,99	25,08%	17,69%	-7,40%
70-80%	€ 60.677,81	25,73%	19,38%	-6,34%
80-90%	€ 72.390,40	28,42%	21,28%	-7,14%
90-100%	€ 94.235,81	30,34%	23,89%	-6,45%

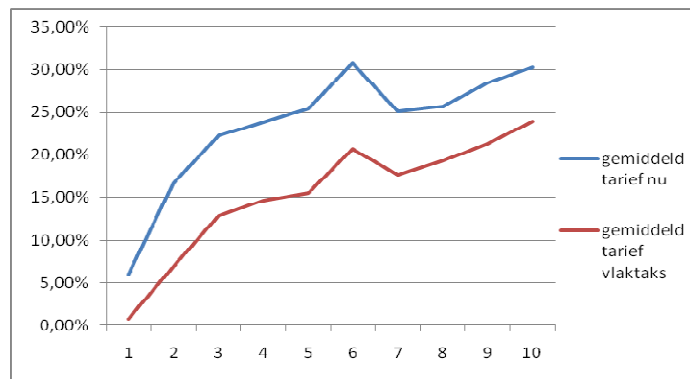
(Bron: eigen verwerking)

Een eerste blik op de tabel leert ons dat er bij dit model een duidelijkere vooruitgang is voor de laagste bevolkingsklassen van de samenleving. Met een gemiddelde vooruitgang

van om en bij de 9% ervaren ze meer positieve effecten dan de hogere klassen. Ook bij dit model zien we echter dat de allerarmsten er weer het minst op vooruit zullen gaan, gemiddeld 5,23%. Zoals hoger vermeld was dat ook te verwachten, vermits zij minder ruimte hebben om vooruitgang te boeken. Dit wordt ook getoond in figuur 7.

In figuur 7 zijn op de horizontale as de verschillende percentielen aangegeven. Op de verticale as staan de gemiddelde belastingvoeten per percentiel aangegeven onder het huidige systeem en het voorgestelde vlaktakssysteem. De grafiek toont ons, net zoals de tabel, dat de lage middenklassen er bij dit model het meeste op vooruit zullen gaan; de verticale afstand tussen de beide grafieken is hier het grootste. We zien echter ook, net zoals bij het vorige model, dat de 10% armste gezinnen er het minste op vooruit gaan.

Figuur 7: Effect op de inkomensongelijkheid model 3

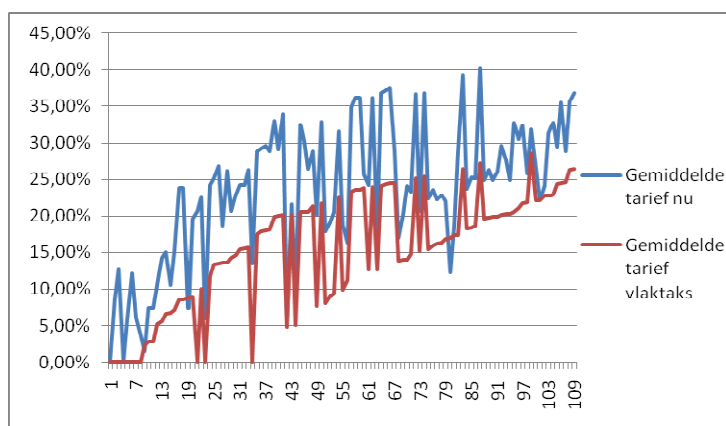

(Bron: eigen verwerking)

Om nu meteen te concluderen dat dit een asociaal model is, en er geen verbetering is ten opzichte van het vorige model, is echter te kort door de bocht. Bij het model met een belastingvrije som van € 12.500, zagen we dat nogal wat individuen uit de laagste klassen erop achteruit gingen. Uit figuur 8 blijkt dat die situatie zich bij dit model niet voordoet.

Bij dit model zien we dat er aanzienlijk minder individuen erop achteruit gaan bij de invoering van een vlaktaks. Vooral in de laagste bevolkingsklassen is er minder achteruitgang vergeleken met het vorige vlaktaksmodel. Door de verhoging van de belastingvrije som met € 2.500, is er dus wel degelijk een verbetering opgetreden op het gebied van inkomensongelijkheid.

Figuur 8: Effect op de individuele inkomensongelijkheid model 3

(Bron: eigen bewerking)

Bij dit model zien we dat er aanzienlijk minder individuen erop achteruit gaan bij de invoering van een vlaktaks. Vooral in de laagste bevolkingsklassen is er minder achteruitgang vergeleken met het vorige vlaktaksmodel. Door de verhoging van de belastingvrije som met € 2.500, is er dus wel degelijk een verbetering opgetreden op het gebied van inkomensongelijkheid.

5.2.3.4. Besluit

In deze paragraaf werd er een laatste vlaktaksvoorstel uitgewerkt. De belastingvrije som wordt opgetrokken tot € 15.000 per persoon bij een tarief van 33%. Door deze verhoging van de belastingvrije som zal de overheid aanzienlijk meer moeten besparen. Ze zal het in de toekomst moeten stellen met 30% minder inkomsten uit de personenbelasting.

Op het gebied van inkomensongelijkheid zien we dat alle bevolkingsklassen erop vooruit gaan, vooral dan de lagere middenklasse. Bovendien merken we ook op dat er zeer weinig individuen op achteruit gaan. Bij het vorige model, met een belastingvrije som van € 12.500, was dat wel nog het geval, en dan vooral bij de lage bevolkingsgroepen. Om die reden is de invoering van een vlaktakssysteem zoals in deze paragraaf beschreven werd te verkiezen boven de andere modellen. Een precieze vergelijking van het te betalen belastingbedrag en het gemiddelde belastingtarief onder dit systeem, is opgenomen in bijlage II. De aangiftes zijn in deze bijlage geordend volgens hun totale belastbare inkomsten, om ze zo goed in percentielen te kunnen onderverdelen.

5.3. Besluit

In dit hoofdstuk werd een overzicht gegeven van drie concrete vlaktaksvoorstellen voor België. In een eerste model werd er gewerkt met degressieve belastingvrije sommen, die afnemen naarmate het belastbare inkomen stijgt. De belangrijkste kritiek op dergelijk systeem zijn de plotse overgangen tussen de verschillende belastingvrije sommen. Daardoor zal er een drang zijn onder de bevolking om minder inkomsten aan te geven en dus van een hogere belastingvrije som te kunnen genieten.

In een tweede model werden de degressieve belastingvrije sommen afgeschaft en vervangen door één enkele vrijstelling van € 12.500. Een kritiek op dit model is dat er nogal wat individuen op achteruit zullen gaan, en vooral dan in de lagere bevolkingsklassen. Dit werd duidelijk geïllustreerd op figuur 6.

Bij het laatste voorstel werd de belastingvrije som opgetrokken tot € 15.000. Dit model omvat een duidelijke verbetering ten opzichte van het vorige systeem. Zo gaan niet alleen alle groepen er meer op vooruit, ook zullen er veel minder personen erop achteruit gaan in de lagere bevolkingsklassen. Om deze reden pleit ik dan ook voor een invoering van een dergelijk systeem.

Hoofdstuk 6: De praktische haalbaarheid van de vlaktaks

In hoofdstuk vijf werd er gepleit voor een vlaktakssysteem met een tarief van 33% en een belastingvrije som van € 15.000. Alle mogelijke aftrekposten en belastingverminderingen worden hierbij afgeschaft.

Een beperking in het vorige hoofdstuk was echter dat we enkel konden werken met 'slechts' 109 aangiftes. Er kon dus geen duidelijk beeld gegeven worden over wat nu het effect is op de overheidsinkomsten op het Belgische niveau en hoeveel miljarden euro's de overheid nu in concreto moet besparen. Daarom wordt het voorgestelde vlaktakssysteem in het eerste deel van dit hoofdstuk getoetst op een dataset met gegevens van alle Belgische belastingbetalers. Op deze manier kan er berekend wat nu de budgettaire kost is van het invoeren van een vlaktaks in België.

In het tweede deel van dit hoofdstuk zal er dan gekeken worden naar de manier van invoeren van het vlaktakssysteem. Een invoering van vandaag op morgen zal moeilijkheden en weerstand veroorzaken, zowel bij de bevolking als bij de overheid. Om deze redenen zullen er twee mogelijke invoeringswijzen besproken worden. Een eerste manier is een invoering gespreid over vijf jaren, waarbij de aftrekposten en belastingverminderingen geleidelijk afgeschaft worden en ook de totale besparing voor de overheid in stappen verloopt. Bij een tweede optie kijken we naar de invoering van het systeem in 2013, waarbij alle aftrekposten en verminderingen onmiddellijk afgeschaft worden.

6.1. De budgettaire kost van de vlaktaks

6.1.1. Beschrijving van de dataset

Voor het berekenen van de budgettaire kost van het vlaktakssysteem, wordt een beroep gedaan op de fiscale statistiek van de inkomens, gepubliceerd door de FOD Economie.⁶¹ De dataset uit het vorige hoofdstuk handelde over aangiftes uit 2009, maar dit hoofdstuk beperkt zich tot de gegevens die beschikbaar waren, vandaar dat er nu berekeningen

⁶¹ FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, (2009), Levensstandaard; *Fiscale statistiek van de inkomens*: 8-11. Opgevraagd op 15 maart 2010, via http://statbel.fgov.be/nl/modules/publications/statistiques/arbeidsmarkt_levensomstandigheden/Aanslagjaar_2007_A.jsp

uitgevoerd zullen worden op aangiftes uit aanslagjaar 2007. De gedetailleerde dataset is opgenomen in bijlage III.

Deze bijlage toont ons het totaal aantal aangiftes en het totale belastbare netto-inkomen in de personenbelasting voor België voor het aanslagjaar 2007, die dan nog eens verder onderverdeeld worden per inkomensschijf van € 1.000.

6.1.2. Berekeningen

Alvorens te beginnen met de berekeningen, is het nodig een belangrijke beperking van de dataset mee te geven. Waar we in de dataset uit het vorige hoofdstuk – met de 109 aangiftes – duidelijk wisten of het een aangifte betrof van een alleenstaande of van een koppel (tweeverdieners), is dit bij deze dataset niet gegeven. Voor de verdere berekeningen wordt er dan ook vanuit gegaan dat alle aangiftes gebeurd zijn door een alleenstaande. De belastingvrije som van € 15.000 moet dus niet vermenigvuldigd worden met factor twee, zoals dat bij tweeverdieners het geval is. Omwille van deze reden is de berekening van de budgettaire kost in dit hoofdstuk dan ook slechts een benadering van de werkelijke budgettaire kost; een exacte berekening is op basis van deze gegevens niet mogelijk.

De berekening van de budgettaire kost van de vlaktaks ligt op basis van de gegevens uit bijlage III voor de hand. In het vlaktaksmodel werd er uitgegaan van een belastingvrije som van € 15.000. Alle aangiftes met een belastbaar netto-inkomen van minder dan €15.000 zullen dus geen belastingen betalen. Het aantal aangiftes dat hieraan voldoet kunnen we berekenen met behulp van de tweede kolom uit bijlage III. Het aantal aangiftes met een belastbaar netto-inkomen van ten hoogste € 15.000 bedraagt 2.325.650.⁶² Het aantal aangiftes dat dus wél belastingen zal betalen, bedraagt bijgevolg 3.666.214, vermits er in totaal 5.991.864 aangiftes geregistreerd werden.

Een volgende stap in de berekening is het vaststellen van het totale netto belastbare inkomen van de 2.325.650 aangiftes die geen belastingen betalen. Hiervoor doen we een beroep op de vierde kolom van bijlage III. Hierin staat per inkomensschijf van €1.000 het totale belastbare netto-inkomen van alle aangiftes in die bepaalde schijf. Dit bedraagt bijvoorbeeld € 143.726.347 voor de aangiftes met een belastbaar netto-

⁶² 271.323 + 155.581 + 72.545 + 59.558 + 68.976 + 61.898 + 68.556 + 100.992 + 148.298 + 202.287 + 241.319 + 251.852 + 223.749 + 203.695 + 195.021 = 2.325.650

inkomen van ten hoogste €1.000. Door de eerste vijftien getallen uit deze kolom met elkaar op te tellen, bekomen we het gezamenlijke belastbare netto-inkomen van de aangiftes die geen belastingen zullen betalen. Dit inkomen bedraagt € 19.618.296.042.⁶³ Het totale belastbare netto-inkomen van de aangiftes die wel belastingen zullen betalen bedraagt bijgevolg € 129.874.651.231, namelijk € 149.492.947.273 - € 19.618.296.042.

In de laatste stap van de berekeningen kan de budgettaire kost van de vlaktaks berekend worden. Het gezamenlijke belastbare netto-inkomen van de aangiftes die wel belastingen zullen betalen bedraagt € 129.874.651.231. Hiervan valt €54.993.210.000 onder de belastingvrije som.⁶⁴ Er zijn immers 3.666.214 aangiftes met een belastingvrije som van € 15.000. Dit betekent dat € 74.881.441.231 onderworpen zal worden aan het vlaktakstarief van 33%. Dit levert voor de overheid een belastingopbrengst op van €24.710.875.606.

De budgettaire kost van de vlaktaks is het verschil tussen de belastingopbrengst voor de overheid onder het huidige systeem en de opbrengst onder het vlaktakssysteem. De belastingopbrengst onder het huidige systeem bedroeg € 34.714.385.657 in 2007.⁶⁵ Rekening houdend met een gemiddelde inflatie van 2% per jaar, wordt dit in aanslagjaar 2009 € 36.116.846.840. Onder het vlaktakssysteem worden er in aanslagjaar 2007 €24.710.875.606 aan belastingen geïnd. Een correctie voor de inflatie levert €25.709.194.980 op. De budgettaire kost van de invoering van de vlaktaks bedraagt dus €10.407.651.860. De overheid moet het dus stellen met 71,18% van de opbrengsten uit de personenbelasting. Deze uitkomst verschilt slechts met 0,49% van deze die gevonden werd in hoofdstuk 5, waardoor we kunnen concluderen dat, hoewel het 'slechts' 109 aangiftes waren, de eigen dataset representatief lijkt te zijn voor heel België.⁶⁶

⁶³ 143.726.347 + 216.044.642 + 179.786.649 + 208.349.242 + 309.138.529 + 340.909.266 + 446.641.736 + 761.838.650 + 1.271.034.189 + 1.920.496.747 + 2.545.827.865 + 2.908.093.105 + 2.795.227.219 + 2.748.180.851 + 2.823.001.005 = 19.618.296.042

⁶⁴ 3.666.214 * 15.000 = 54.993.210.000

⁶⁵ FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, (2009), *Levensstandaard; Fiscale statistiek van de inkomens*: 6. Opgevraagd op 15 maart 2010, via http://statbel.fgov.be/nl/modules/publications/statistiques/arbeidsmarkt_levensomstandigheden/Aanslagjaar_2007_B.jsp

⁶⁶ Paragraaf 5.3.2.2.

6.2. Een stapsgewijze invoering van de vlaktaks

Vermits de invoering van de vlaktaks niet meteen kan gebeuren, pleit ik er allereerst voor om het systeem in te voeren door het te spreiden over een termijn van vijf jaar, te beginnen in 2013. Gedurende vijf jaren zullen de belangrijkste aftrekposten geleidelijk afgeschaft worden. Ook zal het tarief op een zodanige manier gekozen worden dat de overheid enkele jaren de tijd heeft om de nodige besparingen te doen, om zo te vermijden dat ze in 1 jaar tijd de budgettaire kost van 10 miljard euro volledig moet wegwerken.

Voor de berekeningen in de volgende paragrafen zal er opnieuw een beroep gedaan worden op de 109 aangiftes weergegeven in bijlage I, vermits deze meer informatie bevatten dan deze uit bijlage III.

6.2.1. Het belastingsysteem in 2013

6.2.1.1. Beschrijving van het model

In een eerste fase van de invoering van het vlaktakssysteem worden nog niet alle aftrekposten en verminderingen afgeschaft, maar worden de belangrijkste behouden, zij het in een licht gewijzigde vorm. Zo zal er een verhoging zijn van de belastingvrije som al naargelang het aantal personen de aangever ten laste heeft. Ten tweede zal ook de belastingvermindering voor het lange-termijnsparen behouden blijven. Deze vermindering is onder andere van toepassing op het bedrag van afbetaling van de hypotheeklening, het bedrag dat opzij gezet werd voor bouwsparen, enz. De reden voor het behoud van deze vermindering ligt in het feit dat dit een belangrijke aftrekpost is waarvoor de belastingplichtigen de nodige ruimte moeten krijgen om dit voordeel stelselmatig af te bouwen. Er zijn namelijk nogal wat personen die ervoor kiezen om de lening die ze aangingen voor hun woning af te betalen over verschillende jaren, hoewel ze misschien het bedrag ook wel in één keer zouden kunnen aflossen. Ze spreiden het echter over de nog resterende jaren van het afbetalingsplan, om zo van het belastingvoordeel te kunnen genieten. Indien deze belastingvermindering in het stappenplan stelselmatig wordt afgebouwd, wordt aan de belastingplichtigen de kans gegeven om eventueel het afbetalingsplan te wijzigen, om zo veel af te betalen in de jaren dat het nog kan. Op die manier genieten ze toch van het belastingvoordeel waar ze vooraf op gerekend hadden.

Concreet betekent dit dat we in de eerste fase nog niet spreken van een pure vlaktaks, maar dat er vier parameters van toepassing zijn, namelijk:

- Tarief: 48%
- Belastingvrije som: € 15.000
- Verhoging van de belastingvrije som voor het aantal personen ten laste: €1.000
- Belastingvermindering voor lange-termijnsparen: 30% van het bedrag

De keuzes voor de laatste twee parameters werden beïnvloed door de huidige situatie. Zo kan de belastingbetaler onder het huidige stelsel genieten van een belastingvermindering voor het lange-termijnsparen van 30 à 40% van het betaalde bedrag. In de eerste fase van het stappenplan werd ervoor geopteerd deze waarden te behouden. Ook voor de vrijstelling voor de personen ten laste werd op dezelfde manier geredeneerd.

Toegepast op de dataset betekent dit dus dat de gegevens onderworpen worden aan de volgende formule:

Belastbare inkomsten

- (€15.000 x aantal verdieners per aangifte)

- (€1.000 x aantal personen ten laste)

x 48%

- (bedrag van lange-termijnsparen x 30%)

Weer zien we dat de totale belastingvrije som afhangt van het aantal verdieners per aangifte. In de dataset zitten er immers aangiftes van zowel alleenstaanden als van tweeverdieners. De belastingvrije som geldt per persoon, en zal dus in bepaalde gevallen vermenigvuldigd worden met factor twee. Ook merken we op dat het belastingvoordeel voor lange-termijnsparen pas wordt verrekend nadat het tarief van 48% werd toegepast; dit is immers de eigenschap van een belastingvermindering. Indien deze term zich voor het toepassen van het vlaktakstarief zou bevinden, zou er een verlaging zijn van de netto belastbare basis, en dan spreken we niet van een belastingvermindering, maar van een aftrekpost.

6.2.1.2. Effect op de overheidsinkomsten

Wanneer de bovenstaande parameters worden toegepast op de aangiftes uit de dataset, bekomen we de volgende resultaten voor wat betreft de overheidsinkomsten. Onder het huidige systeem worden er € 1.277.673,6 aan inkomsten gegenereerd uit de 109 aangiftes uit de dataset. Onder het vlaktakssysteem zal de overheid tijdens het eerste jaar van invoering tevreden moeten zijn met € 1.210.793,32 euro. Wanneer we rekening houden met een gemiddelde inflatie van 2% per jaar, bekomen we de gegevens zoals weergegeven in tabel 17.

Tabel 17: Effect op de overheidsinkomsten in 2013

Overheidsinkomsten personenbelasting huidige systeem	€ 1.382.994,99
Overheidsinkomsten personenbelasting onder vlaktakssysteem	€ 1.310.601,62
Procentuele verhouding	94,76 %

(Bron: eigen bewerking)

Deze tabel leert ons dat de overheid in het eerste jaar van de invoering 5,24% minder inkomsten zal genereren uit de personenbelasting. Vermits we er bij een stapsgewijze invoering voor gekozen hebben de inkomsten voor de overheid geleidelijk te laten dalen, was het noodzakelijk het vlaktakstarief te verhogen. In het voorgestelde model, beschreven in hoofdstuk 5, bedroeg het tarief immers 'slechts' 33%; in het eerste jaar van de invoering bedraagt het 48%. Dit tarief zal stelselmatig afgebouwd worden tot 33%, zoals later zal blijken.

6.2.1.3. Effect op de inkomensongelijkheid

Ook nu werpen we een blik op het effect op de inkomensongelijkheid van een stapsgewijze invoering van de vlaktaks. De resultaten voor 2013 staan weergegeven in tabel 18.

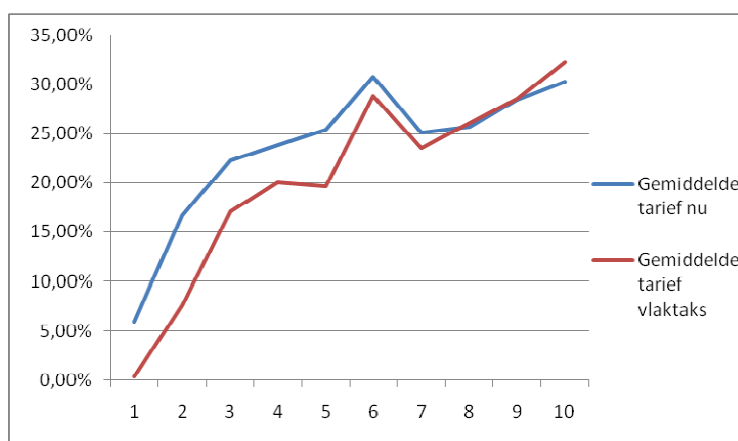
Tabel 18: Effect op de inkomensongelijkheid in 2013

	Gemiddelde inkomsten	Gemiddelde tarief nu	Gemiddelde tarief vlaktaks	Vershil in tarief
0-10%	€ 13.303,76	5,94%	0,37%	-5,57%
10-20%	€ 19.275,45	16,69%	7,62%	-9,07%
20-30%	€ 24.827,77	22,32%	17,14%	-5,18%
30-40%	€ 32.493,04	23,88%	20,06%	-3,82%
40-50%	€ 38.589,69	25,38%	19,63%	-5,75%
50-60%	€ 46.188,66	30,82%	28,83%	-1,99%
60-70%	€ 51.813,99	25,08%	23,52%	-1,56%
70-80%	€ 60.677,81	25,73%	26,12%	0,39%
80-90%	€ 72.390,40	28,42%	28,54%	0,13%
90-100%	€ 94.235,81	30,34%	32,29%	1,95%

(Bron: eigen bewerking)

Wanneer we de tabel bestuderen, zien we dat er door de aanzienlijke verhoging van het tarief en het behouden van de belangrijkste aftrekposten grote wijzigingen zijn opgetreden ten opzichte van het voorgestelde model uit hoofdstuk 5. De tabel toont ons dat de lagere inkomensklassen erop vooruit zullen gaan in het eerste jaar van de invoering, maar de rijkere uit de samenleving zullen erop achteruit zullen gaan; zij zullen meer belastingen moeten betalen. Dit blijkt ook uit figuur 9, die de resultaten uit de tabel grafisch voorstelt.

Figuur 9: Effect op de inkomensongelijkheid in 2013

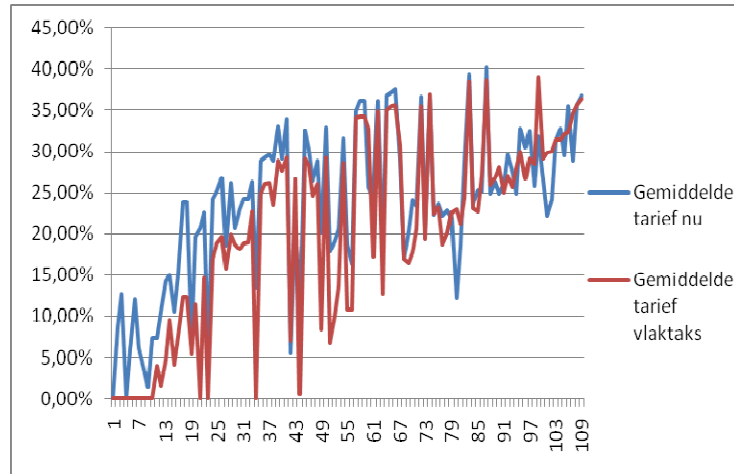

(Bron: eigen bewerking)

Op deze figuur staat het gemiddelde belastingtarief onder het huidige systeem (blauwe grafiek) en het vlaktakssysteem (rode grafiek) voor elk percentiel uitgezet. Ook hier zien we duidelijk dat de lagere inkomensklassen erop vooruit zullen gaan; de gemiddelde

belastingvoet zal dalen. De hoge inkomensklassen zullen belast worden aan een hoger gemiddeld tarief en zullen er dus op achteruit gaan. In figuur 10 wordt er weergegeven wat het effect is van de vlaktaks op elke individuele belastingplichtige.

Figuur 10: Effect op de individuele inkomensongelijkheid in 2013

(Bron: eigen bewerking)

Op de horizontale as staan nu niet langer de percentielen uitgezet, maar wel elke belastingplichtige uit de dataset. Ook deze grafiek toont dat heel wat personen uit de hogere inkomensklassen erop achteruit zullen gaan; de blauwe grafiek ligt op vele plaatsen onder de rode grafiek. Dit komt in de onderste regionen niet voor.

6.2.2. Het belastingsysteem in 2014

6.2.2.1. Beschrijving van het model

In het tweede jaar van de invoering worden de twee behouden belastingvoordelen geleidelijk aan verminderd. Vermits we in 2017 moeten komen tot de invoering van de vlaktaks zonder aftrekposten of verminderingen, moeten we elk jaar 25% schrappen van deze posten. Dit komt voor de vrijstelling voor de personen ten laste neer op een vermindering van € 250 en voor de belastingvermindering voor lange-termijnsparen op een daling met 8%. Ook het vlaktakstarief zal dalen, met name van 48% naar 44%. Samengevat betekent dit dat in 2014 de volgende parameters van toepassing zijn:

- Tarief: 44%
- Belastingvrije som: € 15.000

- Verhoging van de belastingvrije som voor het aantal personen ten laste: €750
- Belastingvermindering voor lange-termijnsparen: 22% van het bedrag

De gegevens uit de dataset zullen dus onderworpen worden aan de volgende formule:

Belastbare inkomsten

- (€ 15.000 x aantal verdieners per aangifte)

- (€ 750 x aantal personen ten laste)

x 44%

- (bedrag van lange-termijnsparen x 22%)

6.2.2.2. Effect op de overheidsinkomsten

Door de daling van de vrijstelling voor de personen ten laste en de belastingvermindering voor lange-termijnsparen, zullen de overheidsinkomsten stijgen. Deze stijging wordt echter tegengewerkt door een daling van het vlaktakstarief met 4%. Wat nu het effect is van beide wijzigingen, wordt weergegeven in tabel 19 (er wordt rekening gehouden met een gemiddelde inflatie van 2% per jaar).

Tabel 19: Effect op de overheidsinkomsten in 2014

Overheidsinkomsten personenbelasting huidige systeem	€ 1.410.654,90
Overheidsinkomsten personenbelasting onder vlaktakssysteem	€ 1.248.441,27
Procentuele verhouding	88,50 %

(Bron: eigen bewerking)

We zien dat de overheid in 2014 een beroep kan doen op € 1.248.441,27 aan inkomsten uit de personenbelasting van de 109 aangiftes uit bijlage I. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2013. We zien dus dat de doelstelling van een stelselmatige besparing lijkt te werken.

6.2.2.3. Effect op de inkomensongelijkheid

Het effect van de verlaging van zowel het vlaktakstarief als de twee belastingsvoordelen op de inkomensongelijkheid, wordt getoond door tabel 20.

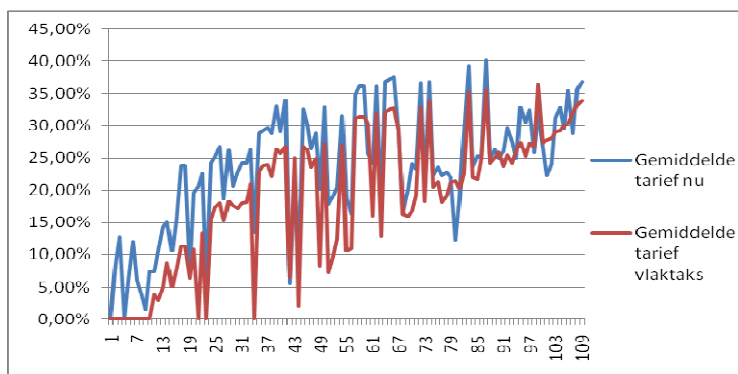
Tabel 20: Effect op de inkomensongelijkheid in 2014

	Gemiddelde inkomsten	Gemiddelde tarief nu	Gemiddelde tarief vlaktaks	Vershil in tarief
0-10%	€ 13.303,76	5,94%	0,34%	-5,60%
10-20%	€ 19.275,45	16,69%	7,48%	-9,21%
20-30%	€ 24.827,77	22,32%	16,01%	-6,31%
30-40%	€ 32.493,04	23,88%	18,65%	-5,23%
40-50%	€ 38.589,69	25,38%	18,59%	-6,79%
50-60%	€ 46.188,66	30,82%	26,69%	-4,13%
60-70%	€ 51.813,99	25,08%	22,02%	-3,06%
70-80%	€ 60.677,81	25,73%	24,39%	-1,34%
80-90%	€ 72.390,40	28,42%	26,67%	-1,75%
90-100%	€ 94.235,81	30,34%	30,09%	-0,25%

(Bron: eigen bewerking)

Wanneer we de resultaten vergelijken met deze uit 2013, zien we een opmerkelijke wijziging. Door de verlaging van het tarief en de belastingvoordelen, gaan alle percentielen er meer op vooruit dan in 2013. Dit valt vooral op bij de hogere inkomensklassen, die er niet langer op achteruit gaan. Voor alle percentielen ligt het gemiddelde belastingtarief onder het vlaktakssysteem nu lager dan dat onder het huidige systeem. De laagste inkomensklassen gaan er echter nog steeds stevig op vooruit, terwijl voor het hoogste percentiel de vooruitgang verwaarloosbaar klein is. In figuur 11 is het effect weergegeven voor elke individuele aangifte.

Figuur 11: Effect op de individuele inkomensongelijkheid in 2014

(Bron: eigen bewerking)

Wanneer we deze figuur bekijken, zien we duidelijk dat minder personen erop achteruit zullen gaan in 2014 dan in 2013 het geval was. De gemiddelde belastingvoet onder het huidige systeem ligt bijna overal hoger dan onder het vlaktakssysteem. Toch zien we, net als in 2013, dat er toch nog verschillende personen uit de hoogste inkomensklassen erop achteruit zullen gaan.

6.2.3. Het belastingsysteem in 2015

6.2.3.1. Beschrijving van het model

In 2015 worden dezelfde wijzigingen doorgevoerd als we in 2014 gedaan hebben. Zo zal de vrijstelling voor personen ten laste dalen van € 750 per persoon tot € 500 per persoon en zal de belastingvermindering voor lange-termijnsparen dalen tot 15%. Het tarief wordt vastgelegd op 40%.

De volgende formule zal dus toegepast worden op de gegevens uit de dataset:

Belastbare inkomsten

- (€15.000 x aantal verdieners per aangifte)

- (€500 x aantal personen ten laste)

x 40%

- (bedrag van lange-termijnsparen x 15%)

6.2.3.2. Effect op de overheidsinkomsten

In 2014 zagen we dat er door een verlaging van de behouden belastingvoordelen en van het vlaktakstarief de inkomsten voor de overheid geleidelijk daalden ten opzichte van het jaar ervoor. Of dit voor 2015 ook het geval is, zien we in tabel 21. Ook dit jaar gaan we uit van een inflatie van 2%.

Ook dit jaar zien we dat er een daling in van de inkomsten voor de overheid. Ze genereert in 2015 18,06% minder inkomsten uit de aangiftes uit de dataset dan het geval geweest zou zijn indien er geen vlaktaks ingevoerd werd. We merken op dat er elk jaar iets meer bespaard moet worden, en dat de overheid de besparingsmaatregelen dus over enkele jaren kan spreiden.

Tabel 21: Effect op de overheidsinkomsten in 2015

Overheidsinkomsten personenbelasting huidige systeem	€ 1.438.867,99
Overheidsinkomsten personenbelasting onder vlaktakssysteem	€ 1.179.006,50
Procentuele verhouding	81,94 %

(Bron: eigen bewerking)

6.2.3.3. Effect op de inkomensongelijkheid

In 2014 zagen we dat door de verlaging van zowel de behouden belastingvoordelen als het vlaktakstarief vooral de hogere inkomensklassen erop vooruit gingen. Het effect van de veranderingen in 2015 staan weergegeven in tabel 22.

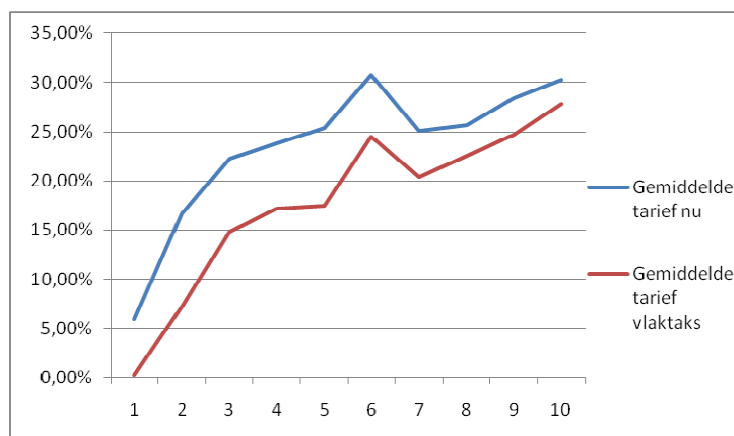
Tabel 22: Effect op de inkomensongelijkheid in 2015

	Gemiddelde inkomsten	Gemiddelde tarief nu	Gemiddelde tarief vlaktaks	Vershil in tarief
0-10%	€ 13.303,76	5,94%	0,31%	-5,63%
10-20%	€ 19.275,45	16,69%	7,26%	-9,44%
20-30%	€ 24.827,77	22,32%	14,83%	-7,48%
30-40%	€ 32.493,04	23,88%	17,18%	-6,69%
40-50%	€ 38.589,69	25,38%	17,44%	-7,94%
50-60%	€ 46.188,66	30,82%	24,50%	-6,32%
60-70%	€ 51.813,99	25,08%	20,44%	-4,65%
70-80%	€ 60.677,81	25,73%	22,57%	-3,16%
80-90%	€ 72.390,40	28,42%	24,71%	-3,71%
90-100%	€ 94.235,81	30,34%	27,80%	-2,54%

(Bron: eigen bewerking)

Ook in het jaar 2015 is de conclusie gelijkaardig met die van 2014. Door de doorgevoerde veranderingen gaan alle percentielen een grotere vooruitgang boeken ten opzichte van het huidige systeem dan in 2014 het geval was. Ook bij de hogere inkomensklassen zien we nu een duidelijk vooruitgang, variërend van twee tot vier procent. In figuur 12 worden de resultaten uit tabel 22 grafisch voorgesteld.

Figuur 12: Effect op de inkomensongelijkheid in 2015

(Bron: eigen bewerking)

Een blik op de figuur toont ons dat alle percentielen er meer en meer op vooruit gaan naarmate het vlaktakstarief verlaagd wordt en de belastingvoordelen verdwijnen. De gemiddelde belastingvoet onder het vlaktakssysteem (rode grafiek) ligt steeds verder onder het gemiddelde tarief onder het huidige stelsel (blauwe grafiek). Dit zien we doordat de verticale afstand tussen beide grafieken aanzienlijk groter is dan in bijvoorbeeld figuur 9.

6.2.4. Het belastingsysteem in 2016

6.2.4.1. Beschrijving van het model

In 2016 wordt de op één na laatste wijziging aan het model aangebracht. De vrijstelling voor de personen ten laste zal dalen tot € 250 per persoon en de belastingvermindering voor het lange-termijnsparen zal nog slechts 7% bedragen. Als compensatie voor deze verminderingen wordt het vlaktakstarief terug gebracht van 40% naar 37%.

Concreet betekent dit dat de volgende formule in werking treedt:

Belastbare inkomsten

- (€15.000 x aantal verdieners per aangifte)

- (€250 x aantal personen ten laste))

x 37%

- (bedrag van lange-termijnsparen x 7%)

6.2.4.2. Effect op de overheidsinkomsten

In tabel 23 zijn de voor inflatie gecorrigeerde effecten opgenomen van de doorgevoerde wijzigingen op de overheidsinkomsten.

Tabel 23: Effect op de overheidsinkomsten in 2016

Overheidsinkomsten personenbelasting huidige systeem	€ 1.467.645,35
Overheidsinkomsten personenbelasting onder vlaktakssysteem	€ 1.137.583,54
Procentuele verhouding	77,51 %

(Bron: eigen bewerking)

De verdere afbouw van de overheidsinkomsten uit de personenbelasting gaat ook dit jaar verder. Door elk jaar meer en meer te besparen, moet de overheid in 2016 de begroting in evenwicht kunnen houden met 22,49% minder inkomsten uit de personenbelasting.

6.2.4.3. Effect op de inkomensongelijkheid

In tabel 24 staan de effecten van de aangebrachte veranderingen in 2016 weergegeven.

Tabel 24: Effect op de inkomensongelijkheid in 2016

	Gemiddelde inkomsten	Gemiddelde tarief nu	Gemiddelde tarief vlaktaks	Vershil in tarief
0-10%	€ 13.303,76	5,94%	0,51%	-5,43%
10-20%	€ 19.275,45	16,69%	7,21%	-9,48%
20-30%	€ 24.827,77	22,32%	14,07%	-8,25%
30-40%	€ 32.493,04	23,88%	16,17%	-7,71%
40-50%	€ 38.589,69	25,38%	16,77%	-8,61%
50-60%	€ 46.188,66	30,82%	22,94%	-7,88%
60-70%	€ 51.813,99	25,08%	19,36%	-5,72%
70-80%	€ 60.677,81	25,73%	21,30%	-4,42%
80-90%	€ 72.390,40	28,42%	23,36%	-5,06%
90-100%	€ 94.235,81	30,34%	26,24%	-4,09%

(Bron: eigen bewerking)

Ook dit jaar is het effect te vergelijken met dit van vorige jaren: door de daling van zowel de belastingvoordelen als het tarief, gaan alle percentielen er meer op vooruit. De resultaten komen steeds dichterbij de buurt van deze uit paragraaf 5.2.3, waar het vlaktaksmodel een eerste keer uitgewerkt werd.

6.2.5. Het belastingsysteem in 2017

In 2017 vindt de laatste fase van de invoering plaats. In deze fase worden zowel de vrijstelling voor personen ten laste als de belastingvermindering voor langetermijnsparen volledig afgeschaft. De belastingvrije som blijft behouden en het tarief gaat wordt vastgesteld op 33%. Aldus bekomen we het model dat in hoofdstuk 5 als optimaal bestempeld werd. Voor meer informatie met betrekking tot de overheidsontvangsten en de inkomensongelijkheid, verwijs ik dan ook naar paragraaf 5.2.3.

6.2.6. Kritiek op het stappenplan

In de voorgaande paragraaf werd een systeem uitgewerkt om de vlaktaks stapsgewijs in te voeren vanaf 2013. Dit werd voorgesteld om zowel burger- als overheidsprotest te voorkomen. Voor de burger werden de belangrijkste aftrekposten en verminderingen geleidelijk afgeschaft, terwijl aan de overheid de mogelijkheid gegeven werd om de besparingsmaatregelen te spreiden over enkele jaren. Toch zijn er twee belangrijke kritieken te vermelden die een dergelijke invoering moeilijk zal maken in de praktijk.

Ten eerste merkten we op dat in de eerste jaren van de invoering dat de rijkere inkomensgroepen meer belastingen zullen betalen dan onder het huidige systeem het geval zou zijn, terwijl de lagere inkomensklassen er wel op vooruit zouden gaan door een vlaktaks. Men kan als het ware stellen dat dit vlaktakssysteem asociaal is naar de rijkere klassen toe in plaats van naar de arme klassen toe. Het is dan ook te verwachten dat de rijkere personen zullen protesteren tegen een dergelijk systeem. Bovendien zullen deze personen trachten zo weinig mogelijk inkomsten aan te geven om zo in een lagere inkomensklasse terecht te komen. De verwachte effecten van minder zwartwerk en minder fraude, zullen dus minder sterk zijn.

Een tweede belangrijke kritiek op het stappenplan is de hoogte van het tarief. In de eerste jaren van invoering bedraagt het tarief meer dan 40%, in het eerste jaar zelfs 48%. Dit is noodzakelijk om een voldoende hoog niveau van overheidsinkomsten te

kunnen bereiken. Een dergelijk hoog tarief brengt echter enkele nadelen met zich mee. Ten eerste zal er geen hogere motivatie zijn om te gaan werken, zoals dat in hoofdstuk 3 voorspeld werd. De fiscale druk zal nog steeds hoog blijven, dus er zal geen sterke daling zijn van de te betalen belastingen op het loon. Bovendien zullen vooral de grootverdieners minder motivatie hebben om te gaan werken, vermits zij meer belastingen zullen moeten betalen in de eerste jaren van de invoering. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de economie.

Een tweede nadeel van het hoge tarief komt overeen met het nadeel vermeld bij de eerste kritiek, namelijk een aanzienlijke fraude. Door het hoge tarief loont het nog steeds de moeite bepaalde inkomsten niet aan te geven of zwartwerk te verrichten, men spaart immers 48% belastingen uit. Daardoor is er van de zogenaamde terugverdieneffecten bij de overheid weinig sprake.

Gezien deze kritieken zal het in de praktijk heel moeilijk, zometert onmogelijk zijn een vlaktaks in verschillende stappen in te voeren. Daarom wordt er in de volgende paragraaf gekeken naar de optie om de vlaktaks volledig, en dus niet meer gespreid over 5 jaren, in te voeren vanaf 2013.

6.3. Een volledige invoering vanaf 2013

Vermits de stapsgewijze invoering van de vlaktaks veel controverse zal doen opwaaien, wordt in deze paragraaf de mogelijkheid onderzocht om in 2013 het vlaktaksmodel zoals voorgesteld in paragraaf 5.2.3. onmiddellijk in te voeren. Hiervoor moet er onder andere gekeken worden naar de noodzakelijke besparingen op overheidsniveau.

Maar beginnen doen we met het systeem kort te overlopen. In 2013 zullen alle aftrekposten en belastingverminderingen onmiddellijk afgeschaft worden. De belastingvrije som wordt opgetrokken tot € 15.000 per persoon en het vlaktakstarief wordt vastgesteld op 33%. Het effect hiervan op de inkomensongelijkheid wordt in tabel 25 kort herhaald.

Tabel 25: Effect op de inkomensongelijkheid bij onmiddellijke invoering in 2013

	Gemiddelde inkomsten	Gemiddelde tarief nu	Gemiddelde tarief vlaktaks	Verschil in tarief
0-10%	€ 13.303,76	5,94%	0,71%	-5,23%
10-20%	€ 19.275,45	16,69%	6,89%	-9,80%
20-30%	€ 24.827,77	22,32%	12,86%	-9,46%
30-40%	€ 32.493,05	23,88%	14,66%	-9,21%
40-50%	€ 38.589,70	25,38%	15,53%	-9,85%
50-60%	€ 46.188,66	30,82%	20,70%	-10,12%
60-70%	€ 51.813,99	25,08%	17,69%	-7,40%
70-80%	€ 60.677,81	25,73%	19,38%	-6,34%
80-90%	€ 72.390,40	28,42%	21,28%	-7,14%
90-100%	€ 94.235,81	30,34%	23,89%	-6,45%

(Bron: eigen bewerking)

De tabel leert ons dat alle bevolkingsgroepen er in 2013 fors op vooruit zullen gaan. De kritiek die bij het stappenplan geformuleerd werd – het feit dat de rijkere er in de eerste jaren op achteruit gaan – stelt zich bij een onmiddellijke invoering in 2013 dus al niet. Op dit gebied is er dus een duidelijke preferentie voor de volledige invoering in 2013.

Ook de tweede kritiek is hier niet van toepassing. Er wordt meteen een tarief van 33% vastgelegd, dus zal het meer waarschijnlijk zijn dat de terugverdieneffecten voor de overheid zich zullen voordoen. Door het lage tarief, zal het voor belastingplichtigen minder lonend zijn om minder inkomsten aan te geven en achterpoortjes te zoeken. De tijd die ze daaraan zouden besteden kunnen ze beter aanwenden voor andere doeleinden. Ook zal naar verwachting het zwartwerk afnemen, wat ook weer gunstige effecten heeft op de economie en de staatskas.

Bij de invoering in 2013 duikt er echter een ander belangrijk probleem op. De overheid kan haar besparingen niet langer spreiden over vijf jaren, maar ze moet in 2013 al onmiddellijk fors besparen om de begroting in evenwicht te houden. De budgettaire kost van de invoering van de vlaktaks werd voor 2009 geschat op €10.407.651.860.⁶⁷ Wanneer we rekening houden met een gemiddelde inflatie van 2% komt dit voor aanslagjaar 2013, bij de invoering van de vlaktaks, neer op zo'n € 11.265.577.090. Dit betekent dat de overheid slechts drie jaar de tijd heeft om naar schatting € 11 miljard te besparen, wat neerkomt op 19 à 20% van de totale uitgaven in de federale begroting,

⁶⁷ Paragraaf 6.1.2.

zonder hierbij rekening te houden met de aflossing van de rijksschuld.⁶⁸ Deze besparing moet dus mogelijk zijn, hoewel ze zeer zware inspanningen zal vereisen.

6.4. Besluit

In dit hoofdstuk werd de praktische haalbaarheid van de vlaktaks onderzocht. Het vlaktaksmodel met een belastingvrije som van € 15.000 en een tarief van 33% werd in hoofdstuk 5 als optimaal bestempeld. De effecten van een dergelijk systeem oogden op papier heel erg mooi: de inkomenskloof tussen arm en rijk werd verkleind, en de fiscale druk nam af voor alle bevolkingsklassen. Toch heeft dit hoofdstuk aangetoond dat er nog een groot verschil bestaat tussen de theorie en de praktijk.

In het eerste deel werd de budgettaire kost berekend van dit vlaktakssysteem. Een beperking van de eigen dataset was immers dat we slechts konden beschikken over 109 aangiftes. Daarom werd er met behulp van een dataset uit aanslagjaar 2007 een ruwe schatting gemaakt van de miljarden euro's die de overheid in concreto moet besparen. Het resultaat toonde dat er een aanzienlijke besparing noodzakelijk is, namelijk €10.407.651.860, wat neerkomt op zo'n 19 à 20% van de totale uitgaven in de federale begroting, exclusief uitgaven voor de aflossing van de rijksschuld.

Gezien deze aanzienlijke besparing, werd in een volgende paragraaf de mogelijkheid onderzocht om de vlaktaksimplementatie te spreiden over 5 jaar, om de overheid zo de kans te geven de besparingen stelselmatig door te voeren. We zagen echter dat dit in de praktijk heel moeilijk zal zijn, vermits er zowel problemen zullen optreden op het gebied van de inkomensongelijkheid en de hoogte van het tarief.

In het laatste deel van het hoofdstuk werd er dan gekeken naar een onmiddellijke invoering van het systeem in 2013. De voornaamste kritieken van het stappenplan, kwamen hier minder aan bod. Maar er stelt zich echter het probleem dat de overheid veel minder tijd heeft om de nodige besparingen door te voeren.

Als algemeen besluit kunnen we dus stellen dat, hoewel het vlaktakssysteem heel mooi oogt in theorie, er heel wat moeilijke knopen doorgemaakt moeten worden om de vlaktaks praktisch haalbaar te maken.

⁶⁸ Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, (2009), Begroting van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2010; *Algemene toelichting*: 158.

Hoofdstuk 7: Conclusies

De laatste decennia hebben nogal wat landen hun fiscale stelsel omgevormd en een vlaktaks ingevoerd. Vooral in de voormalige Oostbloklanden is deze trend in de jaren '90 zichtbaar geworden. In België en de rest van West-Europa is deze hervorming echter nog niet doorgevoerd, omdat er nog teveel onduidelijkheden is. De tegenstanders van de vlaktaks halen immers aan dat er door de invoering van de vlaktaks een grotere kloof zal ontstaan tussen arm en rijk.

Het huidige belastingsysteem van België lijkt met zijn progressieve tarieven een ideaal instrument om aan herverdeling te doen tussen arm en rijk en zo de inkomenskloof te verkleinen. Deze tarieven zorgen er immers voor dat er hogere belastingtarieven gehanteerd zullen worden naarmate men meer verdient. Zo worden de inkomsten tot 7.560 euro belast aan 25%, de inkomsten tussen 7.560 euro en 10.760 euro aan 30%, etc. Toch zijn er een aantal problemen met het huidige fiscale stelsel. Ten eerste is het systeem erg ingewikkeld. De vele aftrekposten en belastingverminderingen zorgen voor een hoge administratieve kost bij zowel de burger als de overheid. Bovendien hebben particulieren verschillende mogelijkheden om de belastingen te ontwijken of zelfs te ontduiken. Door de fiscale 'achterpoortjes' zullen ze zich op een zodanige manier organiseren dat ze zo weinig mogelijk belastingen moeten betalen. Dit zal echter vooral door de rijkere bevolkingsgroepen gebruikt worden, zodat er op deze manier al een afvlakking is van de progressiviteit van de belastingtarieven. Een derde probleem is de hoge fiscale druk in België, die hoger ligt dan het Europese gemiddelde.

Vele auteurs halen aan dat een invoering van de vlaktaks een oplossing kan zijn voor deze problemen. De vlaktaksvoorstellen die in de literatuur te vinden zijn vertonen dezelfde kenmerken. Allereerst worden alle mogelijke aftrekposten en belastingverminderingen afgeschaft. Op deze manier wordt het enerzijds voor de burger makkelijker om zijn belastingbiljet in te vullen en anderzijds wordt het makkelijker voor de overheid om de belastingaangiften te controleren en de eventuele fraude op te sporen. Een tweede kenmerk van de vlaktaks is het uniforme belastingtarief. Alle inkomsten worden belast aan éénzelfde tarief; de progressieve schalen van het huidige systeem worden afgeschaft. Een laatste kenmerk is een verhoging van de belastingvrije som. Elke belastingplichtige zal kunnen genieten van een vrijstelling aan de bron. Deze belastingvrije som zal hoger liggen dan in het huidige systeem om zo te compenseren voor de afschaffing van de aftrekposten en de belastingverminderingen.

Het systeem van de vlaktaks blijkt enkele voordelen te hebben ten opzichte van het huidige systeem. Een eerste voordeel is de administratieve vereenvoudiging. De belastingaangifte wordt zo eenvoudig dat ze ook wel 'post card tax return' wordt genoemd vermits het verschuldigde belastingbedrag berekend kan worden op de achterkant van een postkaart in enkele regeltjes:

$$\begin{array}{r} \text{Totaal inkomen} \\ - \text{belastingvrije som} \\ \hline = \text{belastbaar inkomen} \\ \times \text{tarief} \\ \hline = \text{belastingschuld} \end{array}$$

Ook voor de overheid betekent de invoering een administratieve vereenvoudiging. Ze kan zich meer gaan concentreren op het aanpakken van fraude en het ambtenarenkorps kan aanzienlijk afgeslankt worden. Een tweede voordeel van een vlaktaks is de te verwachten economische groei. Enerzijds zal er een grotere motivatie zijn om te werken vermits er minder loon wegbelast wordt, anderzijds zullen de investeringen stijgen door de verhoogde spaarquote bij de gezinnen. Dit alles leidt tot een sterkere economische groei in de volgende jaren. Een volgende voordeel is de vermindering van de fraude. De pakkans wordt verhoogd, dus gaan minder mensen het risico lopen op gepakt te worden. Hierdoor worden er meer inkomsten aangegeven, wat goed is voor de staatskas.

Maar er zijn ook tegenstanders van de vlaktaks. Deze beweren, zoals eerder vermeld, dat de invoering van een vlaktaks de inkomenskloof tussen arm en rijk vergroot; de vlaktaks is dus volgens hen asociaal. Dit is één van de belangrijkste redenen waarom er nog geen vlaktaks is ingevoerd in België. Een tweede aangehaalde nadeel is dat de invoering van de vlaktaks in de praktijk zeer moeilijk, zometertijd onmogelijk is. De plotse afschaffing van de aftrekposten en verminderingen zou wel eens een storm van protest onder de bevolking kunnen veroorzaken. Bovendien is volgens hen ook de voorspelde economische groei onzeker.

De resultaten in de landen die de vlaktaks reeds hebben ingevoerd geven geen eenduidig antwoord op de vraag wat nu de effecten zijn van een vlaktaks. Ten eerste merken we een sterke stijging van het BBP op in de jaren na de invoering van de vlaktaks. Of dit enkel en alleen te verklaren is door de vlaktaks, is echter hoogst twijfelachtig. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie brak er immers voor vele landen uit Centraal- en Oost-Europa een periode van economische heropleving aan. Doordat deze landen van niets

moesten beginnen, was het dan ook niet zo moeilijk om een sterke economische groei te realiseren. Andere aangehaalde effecten, zoals een stijging van het arbeidsaanbod, komen minder tot uiting in de resultaten.

In het kader van deze masterproef is vooral het effect van de vlaktaks op de inkomensongelijkheid belangrijk. Dit effect werd dan ook onderzocht aan de hand van een dataset waarin 109 aangiftes van de personenbelasting uit aanslagjaar 2009 zijn opgenomen (bijlage I). Deze gegevens werden geordend en verder onderverdeeld in 10 gelijke groepen, de zogenaamde percentielen. Verschillende combinaties van belastingvrije som en vlaktakstarief werden gesimuleerd en de effecten hiervan werden bestudeerd op zowel het individueel als het groepsniveau.

Een eerste voorstel omvatte degressieve belastingvrije sommen. Dit betekent dat de hoogte van de belastingvrije som daalt naarmate het belastbare inkomen groter wordt. Personen met een belastbaar inkomen van minder dan 20.000 euro genieten van een belastingvrije som van 15.000 euro, maar de personen in elke volgende schijf van 10.000 euro zien hun belastingvrije som dalen met 2.500 euro per schijf. Dit systeem lijkt ideaal om het argument van de vlaktakstegenstanders onderuit te halen; de kleinverdieners hebben immers meer voordeel dan de grootverdieners. De invoering van een dergelijk systeem zal echter moeilijk werken in de praktijk, vermits de belastingplichtigen er alles aan zullen doen om zo weinig mogelijk inkomsten aan te geven, om zo van een hogere belastingvrije som te kunnen genieten.

In het tweede voorstel werd er dan ook gekozen voor één enkele belastingvrije som van 12.500 euro, gecombineerd met een tarief van 33%. Het tarief werd op deze waarde vastgesteld om een zeker niveau van overheidsinkomsten te garanderen. Uit de resultaten van dit model bleek dat alle inkomensklassen minder belastingen zullen moeten betalen. Ze gaan er allemaal ongeveer evenveel op vooruit. Op individueel niveau viel het echter op dat er nogal wat personen op achteruit zouden gaan, vooral dan in de onderste inkomenslagen van de bevolking. Een oplossing voor dit probleem werd gevonden door het verhogen van de belastingvrije som.

In het derde voorstel werd er gewerkt met een belastingvrije som van 15.000 euro en een vlaktakstarief van 33%. De resultaten toonden aan dat alle inkomensklassen erop vooruit gaan door de vlaktaks. Een interessante conclusie was echter dat de lage inkomensgroepen er meer op vooruit gaan dan de rijken. Dit toont aan dat de inkomens kloof tussen arm en rijk helemaal niet vergroot wordt door een dergelijk

vlaktakssysteem, wel integendeel. Op basis van de berekeningen op de dataset kunnen we dus concluderen dat een vlaktaks niet asociaal is, zoals door tegenstanders beweerd wordt.

In het laatste hoofdstuk werd de praktische haalbaarheid van het optimale vlaktakssysteem onderzocht. Hierbij werd er allereerst een ruwe schatting gegeven van de budgettaire kost van het systeem. Hiervoor werd een beroep gedaan op een dataset met een samenvatting over de aangiftes van de personenbelasting uit 2007 (bijlage III). Na berekeningen kwamen we uit op een budgettaire kost van 10 à 11 miljard euro, wat neerkomt op 19 à 20% van de totale uitgaven in de federale begroting, exclusief uitgaven voor de aflossing van de rijksschuld.

Ook werd er in het laatste hoofdstuk gekeken naar de wijze van invoeren. Een invoering kan niet van vandaag op morgen gebeuren, vermits er dan zowel protest te verwachten is van de belastingplichtigen als van de overheid. Daarom werd er allereerst voorgesteld om de vlaktaks stapsgewijs in te voeren, gespreid over een periode van 5 jaar. Op deze manier worden de belangrijkste belastingvoordelen geleidelijk afgeschaft en kan de overheid stelselmatig besparingen doorvoeren. De belangrijkste kritieken handelden echter over het te hoge tarief in de eerste jaren van de invoering, alsook over het asociale effect op de inkomensongelijkheid.

Daarom werd er in een laatste paragraaf gepleit voor een onmiddellijke invoering vanaf 2013. De genoemde nadelen vanuit het stappenplan komen hier minder aan bod, maar nu is de overheid weer verplicht fors te besparen op een veel kortere tijd.

Als algemene conclusie kunnen we dus stellen dat een vlaktakssysteem met een belastingvrije som van € 15.000 euro en een tarief van 33 % niet zo asociaal is als door de tegenstanders van een vlaktaks beweerd wordt. In theorie blijkt het systeem zelfs goed te werken. De praktische haalbaarheid van het systeem vormt echter nog een ander aspect, waarbij er niet één optimale invoeringsmethode bestaat; elke methode brengt wel nadelen met zich mee.

Bibliografie

- * Alfonso, A., Schuknecht, L., Tanzi, V.,(2003), Public sector efficiency: an international comparison, ECB Working Paper nr. 242
- * Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, (2009), Begroting van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2010; *Algemene toelichting*: 158.
- * Caminada, K., (2000), Via een tweetaks naar een vlaktaks: op weg naar de volgende belastingherziening, Universiteit Leiden.
- * Clemens, J., (2008), The Impact and Cost of Taxation in Canada, *The Case for Flat Tax Reform*, The Fraser Institute.
- * Decoster, A., Van Camp,G., (2005), Hoe vlak is onze taks?, *Is een vlaktaks fair?*, Leuven, Leuvense Economische Standpunten 2005/110.
- * Eurostat Press Office, (2009), Taxation trends in the European Union, *EU27 tax ratio at 39,8% of GDP in 2007*, Opgevraagd op 29 oktober 2009, via http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/2-22062009-AP/EN/2-22062009-AP-EN.PDF
- * Eurostat, (2009), Real GDP growth rate, Opgevraagd op 18 november 2009, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsieb020>
- * Feld, A., (1996), Living With The Flat Tax, *National Tax Journal*, Vol. XLVIII, No. 4, p. 603-617.
- * FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, (2009), Levensstandaard; *Fiscale statistiek van de inkomens*: 8-11. Opgevraagd op 15 maart 2010, via http://statbel.fgov.be/nl/modules/publications/statistiques/arbeidsmarkt_levensomstandigheden/Aanslagjaar_2007_A.jsp
- * FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, (2009), Levensstandaard; *Fiscale statistiek van de inkomens*: 6. Opgevraagd op 15 maart 2010, via http://statbel.fgov.be/nl/modules/publications/statistiques/arbeidsmarkt_levensomstandigheden/Aanslagjaar_2007_B.jsp

- * Friedman, M., (1962), *Capitalism and Freedom*, The University of Chicago Press, Chicago.
- * Greco, A., (2004), *Flat tax: The British Case*, Adam Smith Institute, London.
- * Hall, R.E., Rabushka, A., (1995), *The flat tax*, Hoover Institution Press, Stanford.
- * Hall, R.E., Rabushka, A., Armey, D., Eisner, R., Stein, H., (1996), *Fairness & Efficiency in The Flat Tax*, The AEI Press, Washington D.C.
- * Ivanova, A., Keen, M., Klemm, A. (2005), *The Russian Flat Tax Reform*, IMF Working Paper (WP/05/16), Fiscal Affairs Department.
- * Joumard, I., (2002), *Tax systems in European Union Countries*, OECD Economic Studies (nr. 34, 2002/1).
- * Kakwani, N., (1976), *Measurement of Tax Progressivity: An International Comparison*, *The Economic Journal*, Vol. 87: 71-80.
- * Keen, M., Kim, Y., Varsano, R., (2006), *The "Flat Tax(es)": Principles and Evidence*, IMF Working Paper (WP/06/218), Fiscal Affairs Department.
- * Koninklijk Besluit van het W.I.B., (1993), artikel 75 en volgende
- * McKinsey, (2004), Propero, *Een nieuwe impuls voor economische welvaart in België*, Brussel, McKinsey & Company.
- * Musgrave, R., Musgrave, P., (1989), *Public Finance in Theory and Practice*, McGraw Hill, New York.
- * Nationale Bank van België, (2008), *Jaarverslag 2008, Economische en financiële ontwikkeling*, Brussel: 144.
- * Nationale Bank van België, (2007), *Jaarverslag 2007, Economische en financiële ontwikkeling*, Brussel: 125.
- * Neffke, F., Schipper, R., (2005), *De vlaktaks: eenvoudiger, goedkoper en beter*, Aenorm, editie 49, 50-53.
- * Niemegeers, W., Pompen, E., (2008), *Vlaktaks, Rechtvaardig en doeltreffend, een nieuw fiscaal stelsel voor Vlaanderen?*, Roularta Books, Roeselare

- * Grillet, N., (2008), Kan een vlaktaks in België?, Brussel: 87-89.
- * Spruyt, A., (2002), Inleiding tot het belastingrecht, Die Keure, Brugge.
- * Stepanyan, V., (2003), Reforming Tax Systems: Experience of the Baltics, Russia and Other Countries of the Former Soviet Union, IMF Working Paper (WP/03/173), European II Department
- * Vanistendael, F., (2007), Fiscaal recht, *Deel 1: Inkomstenbelasting*, Acco, Leuven.
- * Van Velthoven, B., van Wijck, P., (2007), Recht en efficiëntie, *een inleiding in de economische analyse van het recht*, Kluwer: 51
- * Ventura, G., (1999), Flat Tax Reform: A quantitative exploration", Journal of Economic Dynamics & Control, Vol 23, University of Western Ontario.
- * Vuchelen, J., (1985), De administratiekosten van de belastingen, in De Meyer L. en Flamant E.(red), *Liber Amicorum Willy De Clercq*, Peeters, Leuven: 347-371
- * Wetboek van Inkomstenbelasting, (1992).

Bijlagen

Bijlage I

Bijlage I A: Dataset (deel A)

	Aantal kinderen	Aantal verdieners	Belastbaar loon	Onroerend inkomen	Roerend inkomen	Pensioenen
Aangifte 1	1	2	53.582,53	1.480,00	0	0
Aangifte 2	1	2	46.413,26	0	0	0
Aangifte 3	0	1	44.348,03	0	0	0
Aangifte 4	0	1	16.204,64	515,00	0	0
Aangifte 5	0	1	59.520,03	0	0	0
Aangifte 6	0	1	13.993,01	0	0	0
Aangifte 7	2	2	48.715,55	6.648,00	0	0
Aangifte 8	0	1	20.967,23	0	0	0
Aangifte 9	1	1	40.142,74	1.227,00	0	0
Aangifte 10	2	2	56.965,62	0	0	0
Aangifte 11	0	1	30.361,77	0	0	0
Aangifte 12	0	1	30.469,87	0	0	0
Aangifte 13	0	1	18.491,84	0	0	0
Aangifte 14	1	1	23.532,59	825,00	0	0
Aangifte 15	0	1	48.440,29	0	0	0
Aangifte 16	0	2	29.417,54	1.020,00	0	0
Aangifte 17	1	1	18.793,85	0	0	0
Aangifte 18	0	1	26.900,32	0	0	0
Aangifte 19	0	2	48.262,40	6.489,52	0	0
Aangifte 20	0	2	14.865,32	0	0	0
Aangifte 21	0	1	46.917,00	0	0	0
Aangifte 22	0	1	19.716,44	0	0	0
Aangifte 23	1	2	55.646,58	3.297,50	0	0
Aangifte 24	0	1	9.843,06	6.438,30	0	0
Aangifte 25	2	1	18.488,52	0	0	0
Aangifte 26	0	1	24.427,83	0	0	0
Aangifte 27	0	1	34.174,57	0	0	0
Aangifte 28	3	2	43.743,29	2.956,00	0	0
Aangifte 29	0	1	12.394,56	0	0	0
Aangifte 30	2	2	43.268,73	3.462,53	0	0
Aangifte 31	0	1	48.756,44	0	0	0
Aangifte 32	1	1	51.756,31	0	0	0
Aangifte 33	0	1	0	0	0	0
Aangifte 34	0	2	0	1.812,00	0	0

Aangifte 35	0	1	0	0	0	0
Aangifte 36	0	2	0	36,00	0	28.302,27
Aangifte 37	0	1	0	1.241,00	0	0
Aangifte 38	0	1	0	0	0	0
Aangifte 39	0	2	0	0	0	0
Aangifte 40	0	2	0	5.468,20	0	0
Aangifte 41	0	1	0	16.328,60	0	0
Aangifte 42	0	1	33.420,53	1.191,00	0	0
Aangifte 43	3	2	81.206,38	1.416,00	0	0
Aangifte 44	0	1	24.137,83	0	0	0
Aangifte 45	0	2	67.553,66	0	0	0
Aangifte 46	0	1	25.875,61	750,00	0	0
Aangifte 47	0	1	44.948,00	0	0	0
Aangifte 48	3	1	48.140,27	689,01	0	0
Aangifte 49	0	1	35.657,91	0	0	0
Aangifte 50	1	2	54.542,03	1.716,00	0	0
Aangifte 51	1	2	63.103,49	818,00	0	0
Aangifte 52	0	2	30.089,89	1.286,00	0	0
Aangifte 53	1	2	96.250,06	2.811,60	0	0
Aangifte 54	0	2	59.748,70	1.080,00	0	0
Aangifte 55	0	1	38.628,49	0	0	0
Aangifte 56	2	2	39.728,11	886,00	0	0
Aangifte 57	3	2	95.348,29	960,00	0	0
Aangifte 58	0	2	85.634,18	0	0	0
Aangifte 59	0	1	44.934,48	1.073,00	0	0
Aangifte 60	1	1	23.887,65	1.247,00	0	0
Aangifte 61	2	1	37.827,96	0	0	0
Aangifte 62	2	2	68.618,73	1.604,00	0	0
Aangifte 63	1	1	33.948,46	857,00	0	0
Aangifte 64	2	1	34.881,86	862,00	0	0
Aangifte 65	0	1	53.021,15	0	0	0
Aangifte 66	0	2	46.828,25	0	0	0
Aangifte 67	0	1	44.948,00	0	0	0
Aangifte 68	0	1	23.474,70	698,75	0	0
Aangifte 69	0	1	29.598,22	0	0	0
Aangifte 70	0	1	25.080,81	600,00	0	0
Aangifte 71	2	2	56.027,67	1.136,00	0	0
Aangifte 72	1	1	32.810,63	0	0	0
Aangifte 73	0	1	1.136,95	0	0	0
Aangifte 74	2	2	73.772,02	5.744,00	0	0
Aangifte 75	0	1	12.225,97	1.312,00	0	0

Aangifte 76	0	1	14.380,27	0	0	0
Aangifte 77	3	2	46.312,81	2.956,80	0	0
Aangifte 78	0	1	22.394,39	0	0	0
Aangifte 79	3	2	66.244,01	2.510,00	0	0
Aangifte 80	1	2	38.209,09	0	0	0
Aangifte 81	3	2	75.667,43	1.416,00	0	0
Aangifte 82	2	1	17.564,09	0	0	0
Aangifte 83	2	1	77.109,01	1.545,00	0	0
Aangifte 84	0	1	9.843,06	6.438,30	0	0
Aangifte 85	2	2	9.120,00	29.081,00	0	0
Aangifte 86	3	2	62.149,40	234,00	0	0
Aangifte 87	0	1	34.721,28	0	0	0
Aangifte 88	1	2	46.371,14	3.043,50	0	0
Aangifte 89	0	1	19.716,44	0	0	0
Aangifte 90	0	2	35.780,74	1.438,00	0	0
Aangifte 91	2	2	114.699,74	3.754,88	0	0
Aangifte 92	0	1	28.316,50	2.326,44	0	0
Aangifte 93	0	1	25.875,61	933,00	0	0
Aangifte 94	3	2	68.069,95	1.666,00	0	0
Aangifte 95	0	1	10.923,14	978,50	0	0
Aangifte 96	1	2	41.147,53	3.913,75	0	0
Aangifte 97	2	2	65.857,55	2.475,00	0	0
Aangifte 98	3	2	59.370,96	2.527,00	0	0
Aangifte 99	1	2	37.032,29	1.640,00	0	0
Aangifte 100	3	2	22.029,06	3.976,94	0	0
Aangifte 101	2	2	96.002,77	1.284,00	0	0
Aangifte 102	2	2	73.194,31	836,00	0	0
Aangifte 103	3	2	76.035,99	1.870,00	0	0
Aangifte 104	3	2	57.436,12	1.265,00	0	0
Aangifte 105	0	2	23.024,00	5.352,72	13.731,44	0
Aangifte 106	0	1	12.982,31	0	0	0
Aangifte 107	1	2	82.260,80	1.803,00	0	0
Aangifte 108	1	1	64.753,16	0	0	0
Aangifte 109	2	2	115.751,29	1.964,00	0	0

Bijlage I B: Dataset (Deel B)

	Vervangingsinkomsten	Totaal belastbare inkomsten (1)	Totaal lange-termijnsparen	Huidige belasting	Gemiddelde belastingvoet
Aangifte 1	775,13	55.837,66	4.822,18	12.720,13	22,78%
Aangifte 2	129,22	46.542,48	0	11.296,51	24,27%
Aangifte 3	0	44.348,03	0	14.113,95	34,90%
Aangifte 4	1.115,12	17.834,76	1.941,65	2.318,78	14,30%
Aangifte 5	0	59.520,03	0	23.003,11	39,40%
Aangifte 6	4.441,79	18.434,80	0	2.446,37	15,00%
Aangifte 7	0	55.363,55	5.216,63	12.312,97	22,24%
Aangifte 8	0	20.967,23	0	4.612,41	22,60%
Aangifte 9	0	41.369,74	3.764,52	12.693,79	31,60%
Aangifte 10	726,85	57.692,47	0	7.055,93	12,23%
Aangifte 11	0	30.361,77	0	8.624,73	29,20%
Aangifte 12	0	30.469,87	0	8.578,37	29,60%
Aangifte 13	1.497,84	19.989,68	844,00	3.599,21	19,60%
Aangifte 14	0	24.357,59	1.369,81	4.246,13	18,60%
Aangifte 15	0	48.440,29	0	17.393,96	37,20%
Aangifte 16	9.807,88	40.245,42	3.822,00	7.714,93	19,16%
Aangifte 17	0	18.793,85	0	2.470,65	15,10%
Aangifte 18	0	26.900,32	0	6.416,78	26,30%
Aangifte 19	0	54.751,92	0	12.932,04	23,62%
Aangifte 20	5.735,80	20.601,12	0	4.477,79	20,70%
Aangifte 21	0	46.917,00	0	17.677,12	36,80%
Aangifte 22	0	19.716,44	0	4.832,60	23,90%
Aangifte 23	9.498,00	68.442,08	0	17.001,48	24,84%
Aangifte 24	0	16.281,36	0	846,10	7,30%
Aangifte 25	0	18.488,52	0	1.979,82	10,60%
Aangifte 26	0	24.427,83	0	6.515,75	26,20%
Aangifte 27	0	34.174,57	0	11.645,71	33,10%
Aangifte 28	0	46.699,29	3.444,00	8.310,58	17,79%
Aangifte 29	0	12.394,56	0	1.625,36	12,70%
Aangifte 30	2.963,95	49.695,21	2.878,00	10.064,68	20,25%
Aangifte 31	0	48.756,44	0	18.879,42	37,50%
Aangifte 32	0	51.756,31	0	19.774,93	36,70%
Aangifte 33	5.760,00	5.760,00	0	0	0,00%
Aangifte 34	39.034,99	40.846,99	0	8.391,00	20,54%
Aangifte 35	14.051,27	14.051,27	0	549,86	6,10%
Aangifte 36	0	28.338,27	0	3.835,61	13,54%
Aangifte 37	18.681,97	19.922,97	4.545,87	1.453,12	7,30%
Aangifte 38	12.762,31	12.762,31	0	0	0,00%

Aangifte 39	22.377,63	22.377,63	0	1.329,43	5,90%
Aangifte 40	29.284,16	34.752,36	0	1.936,71	5,50%
Aangifte 41	30.278,62	46.607,22	0	16.984,03	36,20%
Aangifte 42	0	34.611,53	1.521,00	9.428,18	29,10%
Aangifte 43	1.332,02	83.954,40	3.333,97	20.234,32	24,10%
Aangifte 44	86,73	24.224,56	0	6.207,06	26,80%
Aangifte 45	4.282,54	71.836,20	0	23.604,57	32,86%
Aangifte 46	0	26.625,61	3.017,23	6.108,90	24,30%
Aangifte 47	0	44.948,00	0	16.563,18	36,20%
Aangifte 48	0	48.829,28	2.542,45	14.082,54	28,90%
Aangifte 49	0	35.657,91	712,00	11.554,11	32,60%
Aangifte 50	10.974,25	67.232,28	3.856,00	16.692,14	24,83%
Aangifte 51	4.246,17	68.167,66	2.650,00	17.896,80	26,25%
Aangifte 52	21.866,03	53.241,92	0	11.884,08	22,32%
Aangifte 53	253,28	99.314,94	2.200,42	28.638,30	28,90%
Aangifte 54	2.533,78	63.362,48	0	15.897,04	25,09%
Aangifte 55	0	38.628,49	2.650,00	11.231,29	32,90%
Aangifte 56	3.246,91	43.861,02	4.310,13	7.161,72	16,33%
Aangifte 57	0	96.308,29	5.398,64	28.424,71	29,51%
Aangifte 58	0	85.634,18	5.300,00	28.125,82	32,85%
Aangifte 59	0	46.007,48	2.650,00	10.660,29	25,60%
Aangifte 60	0	25.134,65	0	4.457,38	20,70%
Aangifte 61	0	37.827,96	2.650,00	10.113,24	28,80%
Aangifte 62	0	70.222,73	0	17.438,81	24,83%
Aangifte 63	0	34.805,46	1.160,00	7.500,44	21,50%
Aangifte 64	0	35.743,86	2.650,00	8.319,86	26,40%
Aangifte 65	0	53.021,15	0	17.677,12	36,80%
Aangifte 66	5.735,80	52.564,05	4.400,00	10.665,23	20,70%
Aangifte 67	0	44.948,00	0	16.563,18	36,20%
Aangifte 68	0	24.173,45	529,96	5.867,82	25,20%
Aangifte 69	0	29.598,22	422,36	8.449,88	28,90%
Aangifte 70	0	25.680,81	2.650,00	5.580,21	23,00%
Aangifte 71	0	57.163,67	0	12.562,28	21,98%
Aangifte 72	2.889,12	35.699,75	0	11.759,90	30,30%
Aangifte 73	14.871,37	16.008,32	2.650,00	220,13	1,50%
Aangifte 74	0	79.516,02	3.948,96	21.108,15	26,55%
Aangifte 75	0	13.537,97	2.315,47	841,03	12,10%
Aangifte 76	0	14.380,27	0	523,02	3,70%
Aangifte 77	0	49.269,61	0	8.365,72	17%
Aangifte 78	0	22.394,39	0	4.933,95	24,20%
Aangifte 79	0	68.754,01	3.701,64	18.559,73	26,00%

Aangifte 80	11.570,36	49.779,45	2.650,00	11.995,15	24,10%
Aangifte 81	1.332,02	78.415,45	3.333,13	20.234,32	25,80%
Aangifte 82	0	17.564,09	0	2.023,90	10,60%
Aangifte 83	0	78.654,01	2.997,98	25.029,11	31,82%
Aangifte 84	0	16.281,36	4.155,82	846,10	7,30%
Aangifte 85	0	38.201,00	0	7.721,31	20,21%
Aangifte 86	0	62.383,40	2.866,89	15.792,85	25,30%
Aangifte 87	0	34.721,28	0	12.658,25	34,00%
Aangifte 88	9.497,05	58.911,69	0	16.990,06	28,84%
Aangifte 89	0	19.716,44	0	4.832,60	23,90%
Aangifte 90	4.374,47	41.593,21	4.527,70	7.815,81	18,79%
Aangifte 91	0	118.454,62	4.139,70	43.624,46	36,82%
Aangifte 92	0	30.642,94	2.650,00	7.873,01	28,80%
Aangifte 93	0	26.808,61	3.017,23	6.176,20	24,30%
Aangifte 94	0	69.735,95	0	20.653,59	29,61%
Aangifte 95	0	11.901,64	1.539,49	962,02	8,60%
Aangifte 96	6.620,14	51.681,42	0	12.055,11	23,32%
Aangifte 97	1.797,44	70.129,99	5.127,63	18.814,71	27,60%
Aangifte 98	0	61.897,96	1.686,72	14.666,46	23,69%
Aangifte 99	0	38.672,29	3.987,37	6.901,12	17,85%
Aangifte 100	8.941,19	34.947,19	2.526,79	3.301,20	9,40%
Aangifte 101	0	97.286,77	6.574,17	34.530,92	35,49%
Aangifte 102	0	74.030,31	5.860,98	22.267,46	30,50%
Aangifte 103	0	77.905,99	1.235,84	25.315,87	32,50%
Aangifte 104	0	58.701,12	2.402,36	10.903,27	18,57%
Aangifte 105	38.001,65	80.109,81	5.705,27	17.764,29	22,17%
Aangifte 106	0	12.982,31	0	763,20	6,00%
Aangifte 107	0	84.063,80	2.747,15	26.299,49	31,29%
Aangifte 108	0	64.753,16	0	28.160,55	40,30%
Aangifte 109	0	117.715,29	6.888,22	42.137,23	35,70%

(1) Totaal belastbare inkomsten = Belastbaar loon + Onroerende inkomsten + Roerende inkomsten + Pensioenen + Vervangingsinkomsten

Bijlage II: Berekeningen vlaktaksmodel met belastingvrije som van 15.000 euro en tarief van 33%

Bijlage II A

	Aantal kinderen	Aantal verdieners	Belastbaar loon	Onroerend inkomen	Roerend inkomen	Pensioenen	Vervangingsinkomsten
Aangifte 33	0	1	0	0	0	0	5.760,00
Aangifte 95	0	1	10.923,14	978,50	0	0	0
Aangifte 29	0	1	12.394,56	0	0	0	0
Aangifte 38	0	1	0	0	0	0	12.762,31
Aangifte 106	0	1	12.982,31	0	0	0	0
Aangifte 75	0	1	12.225,97	1.312,00	0	0	0
Aangifte 35	0	1	0	0	0	0	14.051,27
Aangifte 76	0	1	14.380,27	0	0	0	0
Aangifte 73	0	1	1.136,95	0	0	0	14.871,37
Aangifte 84	0	1	9.843,06	6.438,30	0	0	0
Aangifte 24	0	1	9.843,06	6.438,30	0	0	0
Aangifte 82	2	1	17.564,09	0	0	0	0
Aangifte 4	0	1	16.204,64	515,00	0	0	1.115,12
Aangifte 6	0	1	13.993,01	0	0	0	4.441,79
Aangifte 25	2	1	18.488,52	0	0	0	0
Aangifte 17	1	1	18.793,85	0	0	0	0
Aangifte 22	0	1	19.716,44	0	0	0	0
Aangifte 89	0	1	19.716,44	0	0	0	0
Aangifte 37	0	1	0	1.241,00	0	0	18.681,97
Aangifte 13	0	1	18.491,84	0	0	0	1.497,84
Aangifte 20	0	2	14.865,32	0	0	0	5.735,80
Aangifte 8	0	1	20.967,23	0	0	0	0
Aangifte 39	0	2	0	0	0	0	22.377,63
Aangifte 78	0	1	22.394,39	0	0	0	0
Aangifte 68	0	1	23.474,70	698,75	0	0	0
Aangifte 44	0	1	24.137,83	0	0	0	86,73
Aangifte 14	1	1	23.532,59	825,00	0	0	0
Aangifte 26	0	1	24.427,83	0	0	0	0
Aangifte 60	1	1	23.887,65	1.247,00	0	0	0
Aangifte 70	0	1	25.080,81	600,00	0	0	0
Aangifte 46	0	1	25.875,61	750,00	0	0	0
Aangifte 93	0	1	25.875,61	933,00	0	0	0
Aangifte 18	0	1	26.900,32	0	0	0	0
Aangifte 36	0	2	0	36,00	0	28.302,27	0
Aangifte 69	0	1	29.598,22	0	0	0	0

Aangifte 11	0	1	30.361,77	0	0	0	0
Aangifte 12	0	1	30.469,87	0	0	0	0
Aangifte 92	0	1	28.316,50	2.326,44	0	0	0
Aangifte 27	0	1	34.174,57	0	0	0	0
Aangifte 42	0	1	33.420,53	1.191,00	0	0	0
Aangifte 87	0	1	34.721,28	0	0	0	0
Aangifte 40	0	2	0	5.468,20	0	0	29.284,16
Aangifte 63	1	1	33.948,46	857,00	0	0	0
Aangifte 100	3	2	22.029,06	3.976,94	0	0	8.941,19
Aangifte 49	0	1	35.657,91	0	0	0	0
Aangifte 72	1	1	32.810,63	0	0	0	2.889,12
Aangifte 64	2	1	34.881,86	862,00	0	0	0
Aangifte 61	2	1	37.827,96	0	0	0	0
Aangifte 85	2	2	9.120,00	29.081,00	0	0	0
Aangifte 55	0	1	38.628,49	0	0	0	0
Aangifte 99	1	2	37.032,29	1.640,00	0	0	0
Aangifte 16	0	2	29.417,54	1.020,00	0	0	9.807,88
Aangifte 34	0	2	0	1.812,00	0	0	39.034,99
Aangifte 9	1	1	40.142,74	1.227,00	0	0	0
Aangifte 90	0	2	35.780,74	1.438,00	0	0	4.374,47
Aangifte 56	2	2	39.728,11	886,00	0	0	3.246,91
Aangifte 3	0	1	44.348,03	0	0	0	0
Aangifte 47	0	1	44.948,00	0	0	0	0
Aangifte 67	0	1	44.948,00	0	0	0	0
Aangifte 59	0	1	44.934,48	1.073,00	0	0	0
Aangifte 2	1	2	46.413,26	0	0	0	129,22
Aangifte 41	0	1	0	16.328,60	0	0	30.278,62
Aangifte 28	3	2	43.743,29	2.956,00	0	0	0
Aangifte 21	0	1	46.917,00	0	0	0	0
Aangifte 15	0	1	48.440,29	0	0	0	0
Aangifte 31	0	1	48.756,44	0	0	0	0
Aangifte 48	3	1	48.140,27	689,01	0	0	0
Aangifte 77	3	2	46.312,81	2.956,80	0	0	0
Aangifte 30	2	2	43.268,73	3.462,53	0	0	2.963,95
Aangifte 80	1	2	38.209,09	0	0	0	11.570,36
Aangifte 96	1	2	41.147,53	3.913,75	0	0	6.620,14
Aangifte 32	1	1	51.756,31	0	0	0	0
Aangifte 66	0	2	46.828,25	0	0	0	5.735,80
Aangifte 65	0	1	53.021,15	0	0	0	0
Aangifte 52	0	2	30.089,89	1.286,00	0	0	21.866,03
Aangifte 19	0	2	48.262,40	6.489,52	0	0	0

Aangifte 7	2	2	48715,55	6.648,00	0	0	0
Aangifte 1	1	2	53.582,53	1.480,00	0	0	775,13
Aangifte 71	2	2	56.027,67	1.136,00	0	0	0
Aangifte 10	2	2	56.965,62	0	0	0	726,85
Aangifte 104	3	2	57.436,12	1.265,00	0	0	0
Aangifte 88	1	2	46.371,14	3.043,50	0	0	9.497,05
Aangifte 5	0	1	59.520,03	0	0	0	0
Aangifte 98	3	2	59.370,96	2.527,00	0	0	0
Aangifte 86	3	2	62.149,40	234,00	0	0	0
Aangifte 54	0	2	59.748,70	1.080,00	0	0	2.533,78
Aangifte 108	1	1	64.753,16	0	0	0	0
Aangifte 50	1	2	54.542,03	1.716,00	0	0	10.974,25
Aangifte 51	1	2	63.103,49	818,00	0	0	4.246,17
Aangifte 23	1	2	55.646,58	3.297,50	0	0	9.498,00
Aangifte 79	3	2	66.244,01	2.510,00	0	0	0
Aangifte 94	3	2	68.069,95	1.666,00	0	0	0
Aangifte 97	2	2	65.857,55	2.475,00	0	0	1.797,44
Aangifte 62	2	2	68.618,73	1.604,00	0	0	0
Aangifte 45	0	2	67.553,66	0	0	0	4.282,54
Aangifte 102	2	2	73.194,31	836,00	0	0	0
Aangifte 103	3	2	76.035,99	1.870,00	0	0	0
Aangifte 81	3	2	75.667,43	1.416,00	0	0	1.332,02
Aangifte 83	2	1	77.109,01	1.545,00	0	0	0
Aangifte 74	2	2	73.772,02	5.744,00	0	0	0
Aangifte 105	0	2	23.024,00	5.352,72	13.731,44	0	38.001,65
Aangifte 43	3	2	81.206,38	1.416,00	0	0	1.332,02
Aangifte 107	1	2	82.260,80	1.803,00	0	0	0
Aangifte 58	0	2	85.634,18	0	0	0	0
Aangifte 57	3	2	95.348,29	960,00	0	0	0
Aangifte 101	2	2	96.002,77	1.284,00	0	0	0
Aangifte 53	1	2	96.250,06	2.811,60	0	0	253,28
Aangifte 109	2	2	115.751,29	1.964,00	0	0	0
Aangifte 91	2	2	114.699,74	3.754,88	0	0	0

Bijlage II B

	Totaal belastbare inkomsten (2)	Totaal lange-termijnsparen	Belasting vlaktaks (3)	Opcentiemen (4)	Totale belasting VLAKTAKS (5)	Huidige belasting	Vershil in belasting (6)
Aangifte 33	5.760,00	0	0	0	0	0	0
Aangifte 95	11.901,64	1.539,49	0	0	0	962,02	-962,02
Aangifte 29	12.394,56	0	0	0	0	1.625,36	-1.625,36
Aangifte 38	12.762,31	0	0	0	0	0	0
Aangifte 106	12.982,31	0	0	0	0	763,20	-763,20
Aangifte 75	13.537,97	2.315,47	0	0	0	841,03	-841,03
Aangifte 35	14.051,27	0	0	0	0	549,86	-549,86
Aangifte 76	14.380,27	0	0	0	0	523,02	-523,02
Aangifte 73	16.008,32	2.650,00	332,75	23,89	356,64	220,13	136,51
Aangifte 84	16.281,36	4.155,82	422,85	30,36	453,21	846,10	-392,89
Aangifte 24	16.281,36	0	422,85	30,36	453,21	846,10	-392,89
Aangifte 82	17.564,09	0	846,15	60,75	906,90	2.023,90	-1.117,00
Aangifte 4	17.834,76	1.941,65	935,47	67,17	1.002,64	2.318,78	-1.316,14
Aangifte 6	18.434,80	0	1.133,48	81,38	1.214,87	2.446,37	-1.231,50
Aangifte 25	18.488,52	0	1.151,21	82,66	1.233,87	1.979,82	-745,95
Aangifte 17	18.793,85	0	1.251,97	89,89	1.341,86	2.470,65	-1.128,79
Aangifte 22	19.716,44	0	1.556,43	111,75	1.668,18	4.832,60	-3.164,42
Aangifte 89	19.716,44	0	1.556,43	111,75	1.668,18	4.832,60	-3.164,42
Aangifte 37	19.922,97	4.545,87	1.624,58	116,64	1.741,22	1.453,12	288,10
Aangifte 13	19.989,68	844,00	1.646,59	118,23	1.764,82	3.599,21	-1.834,39
Aangifte 20	20.601,12	0	0	0	0	4.477,79	-4.477,79
Aangifte 8	20.967,23	0	1.969,19	141,39	2.110,57	4.612,41	-2.501,84
Aangifte 39	22.377,63	0	0	0	0	1.329,43	-1.329,43
Aangifte 78	22.394,39	0	2.440,15	175,20	2.615,35	4.933,95	-2.318,60
Aangifte 68	24.173,45	529,96	3.027,24	217,36	3.244,59	5.867,82	-2.623,23
Aangifte 44	24.224,56	0	3.044,10	218,57	3.262,67	6.207,06	-2.944,39
Aangifte 14	24.357,59	1.369,81	3.088,00	221,72	3.309,72	4.246,13	-936,41
Aangifte 26	24.427,83	0	3.111,18	223,38	3.334,57	6.515,75	-3.181,18
Aangifte 60	25.134,65	0	3.344,43	240,13	3.584,56	4.457,38	-872,82
Aangifte 70	25.680,81	2.650,00	3.524,67	253,07	3.777,74	5.580,21	-1.802,47
Aangifte 46	26.625,61	3.017,23	3.836,45	275,46	4.111,91	6.108,90	-1.996,99
Aangifte 93	26.808,61	3.017,23	3.896,84	279,79	4.176,63	6.176,20	-1.999,57
Aangifte 18	26.900,32	0	3.927,11	281,97	4.209,07	6.416,78	-2.207,71
Aangifte 36	28.338,27	0	0	0	0	3.835,61	-3.835,61
Aangifte 69	29.598,22	422,36	4.817,41	345,89	5.163,30	8.449,88	-3.286,58
Aangifte 11	30.361,77	0	5.069,38	363,98	5.433,37	8.624,73	-3.191,36

Aangifte 12	30.469,87	0	5.105,06	366,54	5.471,60	8.578,37	-3.106,77
Aangifte 92	30.642,94	2.650,00	5.162,17	370,64	5.532,81	7.873,01	-2.340,20
Aangifte 27	34.174,57	0	6.327,61	454,32	6.781,93	11.645,71	-4.863,78
Aangifte 42	34.611,53	1.521,00	6.471,80	464,68	6.936,48	9.428,18	-2.491,70
Aangifte 87	34.721,28	0	6.508,02	467,28	6.975,30	12.658,25	-5.682,95
Aangifte 40	34.752,36	0	1.568,28	112,60	1.680,88	1.936,71	-255,83
Aangifte 63	34.805,46	1.160,00	6.535,80	469,27	7.005,07	7.500,44	-495,37
Aangifte 100	34.947,19	2.526,79	1.632,57	117,22	1.749,79	3.301,20	-1.551,41
Aangifte 49	35.657,91	712,00	6.817,11	489,47	7.306,58	11.554,11	-4.247,53
Aangifte 72	35.699,75	0	6.830,92	490,46	7.321,38	11.759,90	-4.438,52
Aangifte 64	35.743,86	2.650,00	6.845,47	491,51	7.336,98	8.319,86	-982,88
Aangifte 61	37.827,96	2.650,00	7.533,23	540,89	8.074,11	10.113,24	-2.039,13
Aangifte 85	38.201,00	0	2.706,33	194,31	2.900,64	7.721,31	-4.820,67
Aangifte 55	38.628,49	2.650,00	7.797,40	559,85	8.357,26	11.231,29	-2.874,03
Aangifte 99	38.672,29	3.987,37	2.861,86	205,48	3.067,34	6.901,12	-3.833,78
Aangifte 16	40.245,42	3.822,00	3.380,99	242,75	3.623,74	7.714,93	-4.091,19
Aangifte 34	40.846,99	0	3.579,51	257,01	3.836,52	8.391,00	-4.554,48
Aangifte 9	41.369,74	3.764,52	8.702,01	624,80	9.326,82	12.693,79	-3.366,97
Aangifte 90	41.593,21	4.527,70	3.825,76	274,69	4.100,45	7.815,81	-3.715,36
Aangifte 56	43.861,02	4.310,13	4.574,14	328,42	4.902,56	7.161,72	-2.259,16
Aangifte 3	44.348,03	0	9.684,85	695,37	10.380,22	14.113,95	-3.733,73
Aangifte 47	44.948,00	0	9.882,84	709,59	10.592,43	16.563,18	-5.970,75
Aangifte 67	44.948,00	0	9.882,84	709,59	10.592,43	16.563,18	-5.970,75
Aangifte 59	46.007,48	2.650	10.232,47	734,69	10.967,16	10.660,29	306,87
Aangifte 2	46.542,48	0	5.459,02	391,96	5.850,98	11.296,51	-5.445,53
Aangifte 41	46.607,22	0	10.430,38	748,90	11.179,28	16.984,03	-5.804,75
Aangifte 28	46.699,29	3.444	5.510,77	395,67	5.906,44	8.310,58	-2.404,14
Aangifte 21	46.917,00	0	10.532,61	756,24	11.288,85	17.677,12	-6.388,27
Aangifte 15	48.440,29	0	11.035,30	792,33	11.827,63	17.393,96	-5.566,33
Aangifte 31	48.756,44	0	11.139,63	799,83	11.939,45	18.879,42	-6.939,97
Aangifte 48	48.829,28	2.542,45	11.163,66	801,55	11.965,21	14.082,54	-2.117,33
Aangifte 77	49.269,61	0	6.358,97	456,57	6.815,55	8.365,72	-1.550,17
Aangifte 30	49.695,21	2.878	6.499,42	466,66	6.966,08	10.064,68	-3.098,60
Aangifte 80	49.779,45	2.650	6.527,22	468,65	6.995,87	11.995,15	-4.999,28
Aangifte 96	51.681,42	0	7.154,87	513,72	7.668,59	12.055,11	-4.386,52
Aangifte 32	51.756,31	0	12.129,58	870,90	13.000,49	19.774,93	-6.774,44
Aangifte 66	52.564,05	4.400,00	7.446,14	534,63	7.980,77	10.665,23	-2.684,46
Aangifte 65	53.021,15	0	12.546,98	900,87	13.447,85	17.677,12	-4.229,27
Aangifte 52	53.241,92	0	7.669,83	550,69	8.220,53	11.884,08	-3.663,55
Aangifte 19	54.751,92	0	8.168,13	586,47	8.754,61	12.932,04	-4.177,43
Aangifte 7	55.363,55	5.216,63	8.369,97	600,96	8.970,94	12.312,97	-3.342,03

Aangifte 1	55.837,66	4.822,18	8.526,43	612,20	9.138,63	12.720,13	-3.581,50
Aangifte 71	57.163,67	0	8.964,01	643,62	9.607,63	12.562,28	-2.954,65
Aangifte 10	57.692,47	0	9.138,52	656,15	9.794,66	7.055,93	2.738,73
Aangifte 104	58.701,12	2.402,36	9.471,37	680,04	10.151,41	10.903,27	-751,86
Aangifte 88	58.911,69	0	9.540,86	685,03	10.225,89	16.990,06	-6.764,17
Aangifte 5	59.520,03	0	14.691,61	1.054,86	15.746,47	23.003,11	-7.256,64
Aangifte 98	61.897,96	1.686,72	10.526,33	755,79	11.282,12	14.666,46	-3.384,34
Aangifte 86	62.383,40	2.866,89	10.686,52	767,29	11.453,81	15.792,85	-4.339,04
Aangifte 54	63.362,48	0	11.009,62	790,49	11.800,11	15.897,04	-4.096,93
Aangifte 108	64.753,16	0	16.418,54	1.178,85	17.597,39	28.160,55	-10.563,16
Aangifte 50	67.232,28	3.856,00	12.286,65	882,18	13.168,83	16.692,14	-3.523,31
Aangifte 51	68.167,66	2.650,00	12.595,33	904,34	13.499,67	17.896,80	-4.397,13
Aangifte 23	68.442,08	0	12.685,89	910,85	13.596,73	17.001,48	-3.404,75
Aangifte 79	68.754,01	3.701,64	12.788,82	918,24	13.707,06	18.559,73	-4.852,67
Aangifte 94	69.735,95	0	13.112,86	941,50	14.054,37	20.653,59	-6.599,22
Aangifte 97	70.129,99	5.127,63	13.242,90	950,84	14.193,74	18.814,71	-4.620,97
Aangifte 62	70.222,73	0	13.273,50	953,04	14.226,54	17.438,81	-3.212,27
Aangifte 45	71.836,20	0	13.805,95	991,27	14.797,21	23.604,57	-8.807,36
Aangifte 102	74.030,31	5.860,98	14.530,00	1.043,25	15.573,26	22.267,46	-6.694,20
Aangifte 103	77.905,99	1.235,84	15.808,98	1.135,08	16.944,06	25.315,87	-8.371,81
Aangifte 81	78.415,45	3.333,13	15.977,10	1.147,16	17.124,25	20.234,32	-3.110,07
Aangifte 83	78.654,01	2.997,98	21.005,82	1.508,22	22.514,04	25.029,11	-2.515,07
Aangifte 74	79.516,02	3.948,96	16.340,29	1.173,23	17.513,52	21.108,15	-3.594,63
Aangifte 105	80.109,81	5.705,27	16.536,24	1.187,30	17.723,54	17.764,29	-40,75
Aangifte 43	83.954,40	3.333,97	17.804,95	1.278,40	19.083,35	20.234,32	-1.150,97
Aangifte 107	84.063,80	2.747,15	17.841,05	1.280,99	19.122,04	26.299,49	-7.177,45
Aangifte 58	85.634,18	5.300,00	18.359,28	1.318,20	19.677,48	28.125,82	-8.448,34
Aangifte 57	96.308,29	5.398,64	21.881,74	1.571,11	23.452,84	28.424,71	-4.971,87
Aangifte 101	97.286,77	6.574,17	22.204,63	1.594,29	23.798,93	34.530,92	-10.731,99
Aangifte 53	99.314,94	2.200,42	22.873,93	1.642,35	24.516,28	28.638,30	-4.122,02
Aangifte 109	117.715,29	6.888,22	28.946,05	2.078,33	31.024,37	42.137,23	-11.112,86
Aangifte 91	118.454,62	4.139,70	29.190,02	2.095,84	31.285,87	43.624,46	-12.338,59

(2) Totaal belastbare inkomsten = Belastbaar loon + Onroerende inkomsten + Roerende inkomsten + Pensioenen + Vervangingsinkomsten

(3) Belasting vlaktaks = (Belastbare inkomsten - (15.000 * aantal verdieners)) * 0,33

(4) Opcentiemen = Belasting vlaktaks * 0,0718

(5) Totale belasting VLAKTAKS = Belasting vlaktaks + opcentiemen

(6) Verschil in belasting = Totale belasting VLAKTAKS - huidige belasting

Bijlage II C

	Gemiddelde tarief nu	Gemiddelde tarief vlaktaks (7)	Vershil in tarief (8)
Aangifte 33	0,00%	0,00%	0,00%
Aangifte 95	8,60%	0,00%	-8,60%
Aangifte 29	12,70%	0,00%	-12,70%
Aangifte 38	0,00%	0,00%	0,00%
Aangifte 106	6,00%	0,00%	-6,00%
Aangifte 75	12,10%	0,00%	-12,10%
Aangifte 35	6,10%	0,00%	-6,10%
Aangifte 76	3,70%	0,00%	-3,70%
Aangifte 73	1,50%	2,23%	0,73%
Aangifte 84	7,30%	2,78%	-4,52%
Aangifte 24	7,30%	2,78%	-4,52%
Aangifte 82	10,60%	5,16%	-5,44%
Aangifte 4	14,30%	5,62%	-8,68%
Aangifte 6	15,00%	6,59%	-8,41%
Aangifte 25	10,60%	6,67%	-3,93%
Aangifte 17	15,10%	7,14%	-7,96%
Aangifte 22	23,90%	8,46%	-15,44%
Aangifte 89	23,90%	8,46%	-15,44%
Aangifte 37	7,30%	8,74%	1,44%
Aangifte 13	19,60%	8,83%	-10,77%
Aangifte 20	20,70%	0,00%	-20,70%
Aangifte 8	22,60%	10,07%	-12,53%
Aangifte 39	5,90%	0,00%	-5,90%
Aangifte 78	24,20%	11,68%	-12,52%
Aangifte 68	25,20%	13,42%	-11,78%
Aangifte 44	26,80%	13,47%	-13,33%
Aangifte 14	18,60%	13,59%	-5,01%
Aangifte 26	26,20%	13,65%	-12,55%
Aangifte 60	20,70%	14,26%	-6,44%
Aangifte 70	23,00%	14,71%	-8,29%
Aangifte 46	24,30%	15,44%	-8,86%
Aangifte 93	24,30%	15,58%	-8,72%
Aangifte 18	26,30%	15,65%	-10,65%
Aangifte 36	13,54%	0,00%	-13,54%
Aangifte 69	28,90%	17,44%	-11,46%
Aangifte 11	29,20%	17,90%	-11,30%
Aangifte 12	29,60%	17,96%	-11,64%
Aangifte 92	28,80%	18,06%	-10,74%

Aangifte 27	33,10%	19,84%	-13,26%
Aangifte 42	29,10%	20,04%	-9,06%
Aangifte 87	34,00%	20,09%	-13,91%
Aangifte 40	5,50%	4,84%	-0,66%
Aangifte 63	21,50%	20,13%	-1,37%
Aangifte 100	9,40%	5,01%	-4,39%
Aangifte 49	32,60%	20,49%	-12,11%
Aangifte 72	30,30%	20,51%	-9,79%
Aangifte 64	26,40%	20,53%	-5,87%
Aangifte 61	28,80%	21,34%	-7,46%
Aangifte 85	20,21%	7,59%	-12,62%
Aangifte 55	32,90%	21,63%	-11,27%
Aangifte 99	17,85%	7,93%	-9,92%
Aangifte 16	19,16%	9,00%	-10,16%
Aangifte 34	20,54%	9,39%	-11,15%
Aangifte 9	31,60%	22,55%	-9,05%
Aangifte 90	18,79%	9,86%	-8,93%
Aangifte 56	16,33%	11,18%	-5,15%
Aangifte 3	34,90%	23,41%	-11,49%
Aangifte 47	36,20%	23,57%	-12,63%
Aangifte 67	36,20%	23,57%	-12,63%
Aangifte 59	25,60%	23,84%	-1,76%
Aangifte 2	24,27%	12,57%	-11,70%
Aangifte 41	36,20%	23,99%	-12,21%
Aangifte 28	17,79%	12,65%	-5,14%
Aangifte 21	36,80%	24,06%	-12,74%
Aangifte 15	37,20%	24,42%	-12,78%
Aangifte 31	37,50%	24,49%	-13,01%
Aangifte 48	28,90%	24,50%	-4,40%
Aangifte 77	17%	13,83%	-3,15%
Aangifte 30	20,25%	14,02%	-6,23%
Aangifte 80	24,10%	14,05%	-10,05%
Aangifte 96	23,32%	14,84%	-8,48%
Aangifte 32	36,70%	25,12%	-11,58%
Aangifte 66	20,70%	15,18%	-5,52%
Aangifte 65	36,80%	25,36%	-11,44%
Aangifte 52	22,32%	15,44%	-6,88%
Aangifte 19	23,62%	15,99%	-7,63%
Aangifte 7	22,24%	16,20%	-6,04%
Aangifte 1	22,78%	16,37%	-6,41%
Aangifte 71	21,98%	16,81%	-5,17%

Aangifte 10	12,23%	16,98%	4,75%
Aangifte 104	18,57%	17,29%	-1,28%
Aangifte 88	28,84%	17,36%	-11,48%
Aangifte 5	39,40%	26,46%	-12,94%
Aangifte 98	23,69%	18,23%	-5,46%
Aangifte 86	25,30%	18,36%	-6,94%
Aangifte 54	25,09%	18,62%	-6,47%
Aangifte 108	40,30%	27,18%	-13,12%
Aangifte 50	24,83%	19,59%	-5,24%
Aangifte 51	26,25%	19,80%	-6,45%
Aangifte 23	24,84%	19,87%	-4,97%
Aangifte 79	26,00%	19,94%	-6,06%
Aangifte 94	29,61%	20,15%	-9,46%
Aangifte 97	27,60%	20,24%	-7,36%
Aangifte 62	24,83%	20,26%	-4,57%
Aangifte 45	32,86%	20,60%	-12,26%
Aangifte 102	30,50%	21,04%	-9,46%
Aangifte 103	32,50%	21,75%	-10,75%
Aangifte 81	25,80%	21,84%	-3,96%
Aangifte 83	31,82%	28,62%	-3,20%
Aangifte 74	26,55%	22,03%	-4,52%
Aangifte 105	22,17%	22,12%	-0,05%
Aangifte 43	24,10%	22,73%	-1,37%
Aangifte 107	31,29%	22,75%	-8,54%
Aangifte 58	32,85%	22,98%	-9,87%
Aangifte 57	29,51%	24,35%	-5,16%
Aangifte 101	35,49%	24,46%	-11,03%
Aangifte 53	28,90%	24,69%	-4,21%
Aangifte 109	35,70%	26,36%	-9,34%
Aangifte 91	36,82%	26,41%	-10,41%

(7) Gemiddelde tarief vlaktaks = Totale belasting VLAKTAKS / Totale belastbare inkomsten

(8) Verschil in tarief = Gemiddelde tarief vlaktaks – Gemiddelde tarief nu

Bijlage III: Levensstandaard: fiscale statistiek van de inkomens

België				
Inkomens- klasse 1000 €	Totaal belastbaar netto-inkomen			
	Aantal	%	Bedrag	%
Totaal	5.991.864	100,00	149.492.947.273	100,00
Minder dan 1	271.323	4,53	143.726.347	0,10
1 - 2	155.581	2,60	216.044.642	0,14
2 - 3	72.545	1,21	179.786.649	0,12
3 - 4	59.558	0,99	208.349.242	0,14
4 - 5	68.976	1,15	309.138.529	0,21
5 - 6	61.898	1,03	340.909.266	0,23
6 - 7	68.556	1,14	446.641.736	0,30
7 - 8	100.992	1,69	761.838.650	0,51
8 - 9	148.298	2,47	1.271.034.189	0,85
9 - 10	202.287	3,38	1.920.496.747	1,28
10 - 11	241.319	4,03	2.545.827.865	1,70
11 - 12	251.852	4,20	2.908.093.105	1,95
12 - 13	223.749	3,73	2.795.227.219	1,87
13 - 14	203.695	3,40	2.748.180.851	1,84
14 - 15	195.021	3,25	2.823.001.005	1,89
15 - 16	174.503	2,91	2.704.998.689	1,81
16 - 17	184.969	3,09	3.053.768.279	2,04
17 - 18	172.363	2,88	3.015.344.789	2,02
18 - 19	166.472	2,78	3.079.420.958	2,06
19 - 20	167.560	2,80	3.266.965.495	2,19
20 - 21	163.111	2,72	3.343.493.758	2,24
21 - 22	156.809	2,62	3.370.561.166	2,25
22 - 23	147.686	2,46	3.321.984.124	2,22
23 - 24	138.394	2,31	3.251.371.911	2,17
24 - 25	130.720	2,18	3.201.597.888	2,14
25 - 26	117.689	1,96	2.999.975.784	2,01
26 - 27	107.732	1,80	2.854.042.123	1,91
27 - 28	98.433	1,64	2.706.277.150	1,81
28 - 29	90.827	1,52	2.587.880.952	1,73
29 - 30	83.386	1,39	2.459.207.104	1,65
30 - 31	76.150	1,27	2.322.251.649	1,55
31 - 32	71.436	1,19	2.249.749.020	1,50
32 - 33	66.998	1,12	2.177.073.827	1,46
33 - 34	62.869	1,05	2.105.847.460	1,41
34 - 35	60.366	1,01	2.082.267.259	1,39
35 - 36	57.894	0,97	2.054.984.049	1,37
36 - 37	54.018	0,90	1.971.394.648	1,32
37 - 38	53.016	0,88	1.987.113.957	1,33
38 - 39	48.512	0,81	1.867.411.782	1,25
39 - 40	46.160	0,77	1.823.076.880	1,22
40 - 41	44.954	0,75	1.820.479.023	1,22
41 - 42	42.766	0,71	1.774.613.291	1,19
42 - 43	41.080	0,69	1.745.734.000	1,17
43 - 44	38.836	0,65	1.689.302.480	1,13
44 - 45	37.321	0,62	1.660.623.127	1,11
45 - 46	36.518	0,61	1.661.351.203	1,11
46 - 47	33.937	0,57	1.577.967.191	1,06
47 - 48	32.531	0,54	1.544.951.143	1,03
48 - 49	30.805	0,51	1.493.799.325	1,00
49 - 50	28.866	0,48	1.428.740.226	0,96

50 - 51	27.741	0,46	1.400.753.512	0,94
51 - 52	26.394	0,44	1.359.181.572	0,91
52 - 53	24.993	0,42	1.312.099.647	0,88
53 - 54	23.736	0,40	1.269.864.823	0,85
54 - 55	22.896	0,38	1.247.741.986	0,83
55 - 56	21.572	0,36	1.197.088.973	0,80
56 - 57	20.764	0,35	1.173.033.488	0,78
57 - 58	19.973	0,33	1.148.404.809	0,77
58 - 59	18.804	0,31	1.099.891.653	0,74
59 - 60	18.053	0,30	1.074.019.430	0,72
60 - 61	17.674	0,29	1.069.240.683	0,72
61 - 62	16.312	0,27	1.003.141.307	0,67
62 - 63	15.462	0,26	966.317.199	0,65
63 - 64	14.701	0,25	933.452.044	0,62
64 - 65	13.707	0,23	884.058.058	0,59
65 - 66	12.998	0,22	851.333.139	0,57
66 - 67	12.428	0,21	826.382.050	0,55
67 - 68	11.684	0,19	788.593.437	0,53
68 - 69	11.220	0,19	768.561.283	0,51
69 - 70	10.442	0,17	725.650.297	0,49
70 - 71	10.150	0,17	715.571.345	0,48
71 - 72	9.512	0,16	680.064.664	0,45
72 - 73	8.988	0,15	651.553.221	0,44
73 - 74	8.610	0,14	632.829.678	0,42
74 - 75	8.360	0,14	622.777.825	0,42
75 - 76	7.803	0,13	589.068.381	0,39
76 - 77	7.232	0,12	553.222.740	0,37
77 - 78	6.974	0,12	540.451.071	0,36
78 - 79	6.621	0,11	519.700.634	0,35
79 - 80	6.158	0,10	489.515.166	0,33
80 - 81	5.971	0,10	480.613.879	0,32
81 - 82	5.851	0,10	476.828.494	0,32
82 - 83	5.394	0,09	444.994.506	0,30
83 - 84	5.199	0,09	434.121.174	0,29
84 - 85	4.913	0,08	415.084.493	0,28
85 - 86	4.766	0,08	407.501.435	0,27
86 - 87	4.489	0,07	388.273.353	0,26
87 - 88	4.215	0,07	368.763.398	0,25
88 - 89	3.957	0,07	350.184.859	0,23
89 - 90	3.810	0,06	340.990.780	0,23
90 - 91	3.549	0,06	321.168.761	0,21
91 - 92	3.481	0,06	318.505.884	0,21
92 - 93	3.326	0,06	307.626.218	0,21
93 - 94	3.087	0,05	288.622.070	0,19
94 - 95	2.941	0,05	277.936.312	0,19
95 - 96	2.874	0,05	274.461.109	0,18
96 - 97	2.692	0,04	259.757.952	0,17
97 - 98	2.536	0,04	247.235.384	0,17
98 - 99	2.473	0,04	243.566.902	0,16
99 - 100	2.416	0,04	240.372.881	0,16
100 en meer	80.625	1,35	13.638.855.562	9,12

Auteursrechtelijke overeenkomst

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:

Socio-economische analyse van de vlaktaks

Richting: **master in de toegepaste economische wetenschappen-beleidsmanagement**

Jaar: **2010**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Voor akkoord,

Monard, Robin

Datum: **13/05/2010**